

Strategija razvoja ruralnog turizma Općine Oriovac 2013. - 2016.

OPĆINA
ORIOVAC

NACRTNA
VERZIJA

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. OSNOVNE ZNAČAJKE OPĆINE ORIOVAC	5
2.1. KRATKA POVIJEST DANAŠNJEG PODRUČJA OPĆINE ORIOVAC	6
2.2. PRIRODNO GEOGRAFSKA OBILJEŽJA PODRUČJA OPĆINE ORIOVAC	7
2.3. STANOVNIŠTVO	8
2.3.1. ZAPOSLENOST	11
2.3.2. NEZAPOSLENOST	13
2.4. GOSPODARSTVO	14
2.4.1. OBRTNIŠTVO	14
2.4.2. PODUZETNIŠTVO	17
2.4.3. PODUZETNIČKA ZONA „ČAPLJA“	19
2.5. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO	19
2.5.1. POLJOPRIVREDA	19
2.5.2. ŠUMARSTVO/LOVIŠTA	21
2.6. STANJE INFRASTRUKTURE	22
2.6.1. CESTOVNI, ŽELJEZNIČKI, RIJEČNI I ZRAČNI PROMET	22
2.6.2. ELEKTROOPSKRBA	24
2.6.3. NAFTOVOD I PLINOVOD	24
2.6.4. VODOOPSKRBA I ODVODNJA	25
2.6.5. POSTUPANJE S OTPADOM	26
2.6.6. TELEKOMUNIKACIJSKI I POŠTANSKI PROMET	26
2.6.7. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA I UDRUGE	27
3. O TURIZMU; IDENTIFIKACIJA POSTOJEĆEG STANJA I VRIJEDNIH POTENCIJALA U TURIZMU OPĆINE	31
3.1. UVODNO O TURIZMU	32
3.2. TURISTIČKI RESURSI NA PODRUČJU OPĆINE	33
3.2.1. PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI	34
3.2.1.1. KLIMATSKI I GEOMORFOLOŠKI TURISTIČKI RESURSI	34
3.2.1.2. HIDROGEOGRAFSKI, BIOGEOGRAFSKI I PEJSAŽNI TURISTIČKI RESURSI	34
3.2.2. DRUŠTVENI TURISTIČKI RESURSI	39
3.2.2.1. KULTURNO-POVIJESNI, AMBIJENTALNI I UMJETNIČKI TURISTIČKI RESURSI	39
3.2.2.1.1. Arheološki lokaliteti	39
3.2.2.1.2. Sakralna graditeljska baština	41
3.2.2.1.3. Profana graditeljska baština	43
3.2.2.1.4. Kulturni spomenici novije povijesti	44
3.2.2.1.5. Športsko rekreacijski resursi	45
3.2.2.2. ETNOSOCIJALNI TURISTIČKI RESURSI	46

3.2.2.2.1. Oriovačka narodna nošnja	48
3.2.2.3. MANIFESTACIJSKI TURISTIČKI RESURSI	50
3.3. POSTOJEĆA TURISTIČKA PONUDA	54
3.3.1. INSTITUCIONALNA POTPORA RAZVOJU TURIZMA	54
3.3.2. PRAVNI OBLICI PRUŽATELJA TURISTIČKIH USLUGA	55
3.3.3. SMJEŠTAJNI KAPACITETI	56
3.3.4. PROMOCIJA TURIZMA NA PODRUČJU OPĆINE	58
4. PROGRAMSKI DIO	59
4.1. METODOLOGIJA IZRADE	60
4.2. VIZIJA	63
4.3. SWOT ANALIZA	64
4.4. RAZVOJNI PRAVCI I STRATEŠKI RAZVOJNI CILJEVI I MJERE	71
4.5. USKLAĐENOST STRATEGIJE RAZVOJA RURALNOG TURIZMA OPĆINE ORIOVAC S KROVNIM DOKUMENTIMA (NACIONALNIM I ŽUPANIJSKIM)	108
4.5.1. OSVRT NA STRATEŠKI OKVIR ZA RAZVOJ ZA RAZDOBLJE 2006. - 2013.	109
4.5.2. OSVRT NA STRATEGIJU RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2008. - 2013.	109
4.5.3. OSVRT NA GLAVNI PLAN I STRATEGIJU RAZVOJA TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE OD 2011. - 2020.	111
4.5.4. OSVRT NA STRATEŠKI MARKETINŠKI PLAN HRVATSKOG TURIZMA ZA RAZDOBLJE 2010. - 2014.	116
4.5.5. OSVRT NA STRATEŠKI PLAN MINISTARSTVA TURIZMA ZA RAZDOBLJE 2011. - 2013.	117
4.5.6. OSVRT NA MASTER PLAN RAZVOJA TURIZMA ZA SREDIŠNJU I JUŽNU SLAVONIJU S FOKUSOM NA BRODSKO-POSAVSKU I POŽEŠKO-SLAVONSKU ŽUPANIJU	118
4.5.7. OSVRT NA ŽUPANIJSKU RAZVOJNU STRATEGIJU BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2011. - 2013.	118
4.7. MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA PROJEKATA S CILJEM RAZVOJA RURALNOG TURIZMA	120
4.8. IMPLEMENTACIJA, UNAPREĐENJE I NADZOR STRATEGIJE	128
4.8.1. IMPLEMENTACIJA	128
4.8.2. UNAPREĐENJE I NADZOR	129

1. UVOD

Turizam kao skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ali i kao zasebna industrija, svakodnevno je podređen prilagodbi globalnim ekonomskim, tehnološkim, komunikacijskim, informacijskim, sociopsihološkim, klimatskim i drugim utjecajima. Kao takav doživljava brojne i različite promjene koje su ponajviše vezane za promjenu životnog stila čovjeka, a koje zahtijevaju diverzifikaciju i stalne inovacije proizvoda, doživljaje i emocije, nova iskustva, kulturne, edukativne i brojne druge elemente.

Područje općine Oriovac posjeduje upravo takve specifičnosti kulturne baštine i krajolika (arheološka nalazišta, sakralna baština, Jelas polje i ribnjaci, jezero Čaplja, rijeke Sava i Orljava, obronci Dilja, bogatstvo šuma i divljači...) kojima parira razvijenim ruralnim destinacijama. Međutim, iako raspoloživa resursno-atraktivna osnovica kao i relevantni tržišni trendovi na svjetskom turističkom tržištu jasno daju zeleno svjetlo razvoju ruralnog turizma, potencijalna ograničenja očituju se na različite načine, primjerice, kroz nedostatak dugoročne razvojne vizije, nedovoljnu osviještenost o potencijalnim učincima turizma na gospodarstvo i na okoliš, nedostatak osposobljenog ljudskog kapitala u turizmu i tomu slično, te tako bitno usporavaju moguće razvojne procese.

Do danas, plansko promišljanje o razvoju turizma na ovom području gotovo da i nije postojalo. Stoga izrada turističke strategije razvoja za Općinu Oriovac ima ključnu važnost u daljnjem upravljanju turističkim razvojem budući da implicira i inicira pojedinačne razvojne projekte s jasno utvrđenim aktivnostima, nositeljima, rokovima i prioritetima. Vođenjem promišljenom strategijom i realizacijom planskih aktivnosti, ponajprije izgradnjom potrebne turističke infrastrukture, iskorištavanjem komparativnih prednosti u turizmu, optimalnim tržišnim pozicioniranjem i profiliranjem turističkog proizvoda, Općina Oriovac može postati atraktivna i prepoznatljiva destinacija ruralnog turizma.

2. OSNOVNE ZNAČAJKE OPĆINE ORIOVAC

2.1. KRATKA POVIJEST DANAŠNJEG PODRUČJA OPĆINE ORIOVAC

Na današnjem području općine Oriovac arheološkim istraživanjima otkriveni su prvi tragovi civilizacije koji sežu u razdoblje prije više od tri milijuna godina p.n.e. Naziv Oriovac po prvi puta se spominje u srednjem vijeku o čemu svjedoči povelja plemića Giletića koji su gospodarili ovim područjem iz 1220. godine. Tijekom narednih stoljeća izmijenilo se niz vladara, turskih, habsburških, austrougarskih, hrvatskih, a svi su za sobom ostavili različite tragove, vidljive i nevidljive, kao što su spomenici kulturne baštine, narodni običaji, nošnje i govor. Brojni su spomenici kulturno - povijesne baštine tijekom vremena i nestali zbog svoje trošnosti, ali i ratova koji su zahvatili ovo područje.

Od spomenika iz srednjeg vijeka značajne su crkva sv. Marije u Slavonskom Kobašu i Turska česma u Oriovcu koji su uz crkvu sv. Emerika, crkvu sv. Ivana Krstitelja te nekoliko arheoloških nalazišta zaštićeni kao spomenici kulture. Crkva sv. Emerika u Oriovcu predstavlja vrijedan primjer klasicističke arhitekture.

Povijest općine Oriovac značajno su obilježila tri poznata ilirca, dr. Stjepan Ilijašević, Luka Ilić Oriovčanin i dr. Fran Gundrum.

U vrijeme vojne krajine Oriovac sve više dobiva na značaju zbog ubrzanog razvoja gospodarstva i prometa te osnivanja škole, pošte i vojne posade te nedugo nakon postaje i školsko, zdravstveno i kulturno središte broskog kotara. U tom periodu u Oriovcu je sagrađena i željeznička postaja, a 18. rujna 1889. prošao je prvi vlak.

Područje općine tijekom godina zahvaćale su razne nepogode poput poplava, potresa, najezde poljskih miševa i pojave kuge.

Nakon drugog svjetskog rata značajnije se razvijaju ratarstvo, stočarstvo, trgovina i ugostiteljstvo, a 1960. godine s radom otpočinje tvornica Oriolik koja je i danas nositelj gospodarskog razvoja općine.

2.2. PRIRODNO GEOGRAFSKA OBILJEŽJA PODRUČJA OPĆINE ORIOVAC

Općina Oriovac smještena je u središnjem dijelu Brodsko-posavske županije. Sa sjeverne strane graniči s Požeško-slavonskom županijom (s Općinom Pleternica), dok je južna granica prirodna granica na rijeci Savi, koja je ujedno i dio državne granice prema susjednoj Republici Bosni i Hercegovini. Na zapadu Općina Oriovac graniči s Općinom Nova Kapela, dok na istoku graniči s Općinom Brodski Stupnik (sjeveroistok) i Općinom Bebrina (jugoistok).

Položaj Općine Oriovac unutar Brodsko-posavske županije

Područje općine Oriovac zauzima površinu od 99,06 km², odnosno 4,9% površine Brodsko-posavske županije. Općinu čini deset naselja: Bečić, Ciglenik, Kujnik, Lužani, Malino, Oriovac, Pričac, Radovanje, Slavonski Kobaš i Živike. Najveće naselje i općinsko središte je Oriovac.

Općina je smještena na 45° sjeverne geografske širine i na 18°2' istočne geografske dužine na nadmorskoj visini od 116 metara. Na prostoru općine prisutne su dvije osnovne reljefne cjeline, prigorska (Slavonsko gorje) i nizinska (Savska potolina). Prigorski reljefni pojas prevladava na sjevernom dijelu općine, u čijem sastavu dominiraju klastični sedimenti mlađeg tercijara dok su najstarije naslage miocenske starosti otkrivene na Kasonja brdu. Dilj gora je sastavljena od niza antiklinala i sinklinala razlomljenih brojnim rasjedima.

Nizinski prostor čini akumulacijsko-tektonski reljef čije su karakteristike određene mlađim tektonskim procesima i klimatskim promjenama u pleistocenu koje su imale velikog utjecaja na hidrografske odnose područja. U nizinskom prostoru rijeke Save izdvajaju se četiri manje morfo-genetske cjeline: naplavna ravan Save (poloj), fluvio-močvarna nizina, terasna nizina i glacis-terasa. U građi prevladavaju klastični sedimenti proluvijalnog i deluvijalnog podrijetla. U sastavu nizine prevladavaju glina, silt, sitni pijesak, šljunak te poslojci treseta, a na nekim dijelovima nalaze se i naslage lesa i sličnih sedimenata pleistocenske starosti.

Na prostoru općine prevladava umjereno kontinentalna klima koju karakteriziraju razmjerno ugodne prosječne temperature. Srednja godišnja temperatura iznosi između 10,5 i 11°C. Prosječna temperatura u mjesecu srpnju je oko 21°C, a dnevne temperature dosegnu i 38°C. U siječnju je prosječna temperatura oko 0°C, a temperature tijekom hladnijih noći sežu i ispod 20°C. U takvim uvjetima vegetacijsko razdoblje traje od druge polovice ožujka do prve polovice studenog, te uz razmjerno povoljan godišnji raspored padalina omogućuje uzgoj velikog broja ratarskih i voćarskih kultura.

Prosječna godišnja količina padalina iznosi oko 700 mm, međutim, u pojedinim godinama ima i značajnih odstupanja. Tako je već bilo sušnih godina s manje od 600, ili kišnih godina s više od 1100 mm padalina. U prosjeku najviše padalina padne u kasno proljeće i rano ljeto te krajem godine, što pogoduje poljoprivrednom iskorištavanju. Važan utjecaj na količinu padalina ima okolni gorski reljef Dilj gore kao i zračne struje iz zapadnog i sjeverozapadnog kvadranta. U ovom tipu klime, česta su pojava magle, osobito u zimskoj polovici godine na predjelu savskog poloja.

2.3. STANOVNIŠTVO

Prema Popisu stanovništva iz 2011. na području općine Oriovac boravi 5.819 stanovnika u 1.910 kućanstava. S obzirom na ukupan broj stanovnika na području Brodsko-posavske županije koji iznosi 158.559, Općina Oriovac participira s 3,67%.

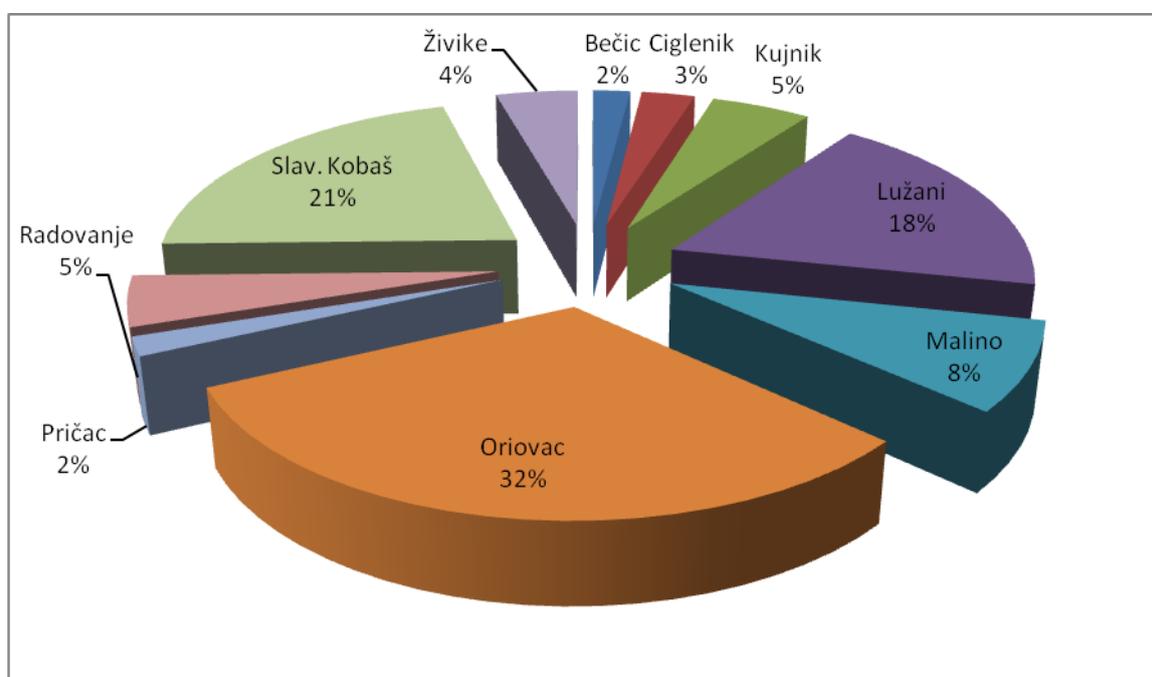
Tablica 1: Stanovništvo, kućanstva i stambene jedinice s područja općine Oriovac

	Ukupan broj stanovnika	Kućanstva		Stambene jedinice	
		ukupno	privatna kućanstva	ukupno	stanovi za stalno stanovanje
Općina Oriovac	5.824	1.910	1.907	2.277	2.254

Bečic	114	38	38	53	53
Ciglenik	159	58	58	86	74
Kujnik	310	98	98	116	116
Lužani	1.058	322	321	374	371
Malino	485	172	172	199	199
Oriovac	1.841	620	619	708	704
Pričac	103	38	38	45	45
Radovanje	288	104	104	132	132
Slavonski Kobaš	1.230	365	364	451	448
Živike	236	95	95	113	112

Izvor: DZS, 2011.

Grafikon 1: Stanovništvo općine prema naseljima

Izvor: DZS, 2011.

Iz tablice i grafikona razvidno je kako najveći broj stanovnika prevladava u naselju Oriovac koje je i administrativno središte općine. Veliki broj stanovnika bilježe i naselja Slavonski Kobaš i Kujnik koji zajedno s Oriovcem obuhvaćaju čak 71% ukupnog stanovništva općine.

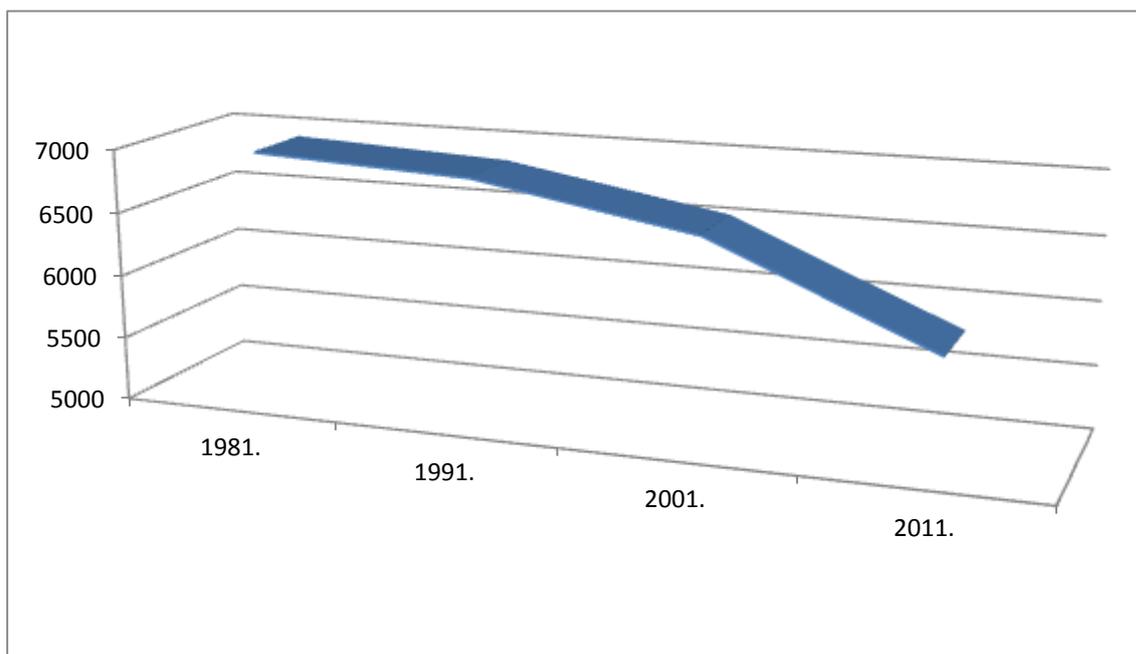
Tablica 2: Kretanje broja stanovnika na području općine Oriovac od 1981. do 2011. godine

	Naselja	Broj stanovnika			
		1981. god.	1991. god.	2001. god.	2011. god.
1.	Bečić	146	136	138	114
2.	Ciglenik	239	223	189	159
3.	Kujnik	333	336	345	310
4.	Lužani	1.233	1.275	1.192	1.058
5.	Malino	664	653	576	485
6.	Oriovac	1.992	2.049	2.021	1.841
7.	Pričac	139	152	132	103
8.	Radovanje	369	348	355	288
9.	Slav. Kobaš	1.461	1.342	1.303	1.230
10.	Živike	366	346	308	236
	UKUPNO	6.942	6.860	6.559	5.824

Izvor: DZS, 2011.

U promatranom razdoblju razvidno je kako sva naselja (osim Kujnika koji od 1981. do 2001. godine bilježi konstantan minimalni porast) uglavnom bilježe zamjetan pad broja stanovnika. Rezultat je to ponajviše lošeg gospodarskog stanja zbog čega je došlo do iseljavanja mladog stanovništva.

Grafikon 2: Kretanje broja stanovništva na području općine od 1981. do 2011. godine

Izvor: DZS, 2011.

2.3.1. ZAPOSLENOST

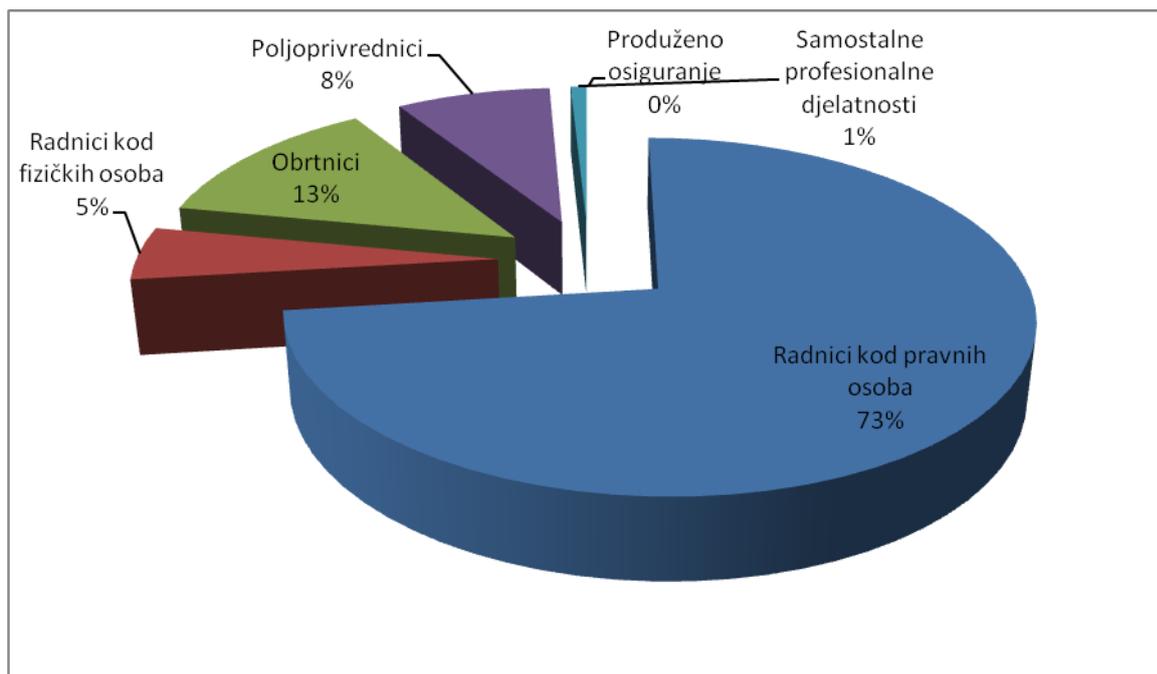
Zaposlenost kao jedan od elemenata koji ukazuje na snagu gospodarstva cikličkog je karaktera tijekom godine. Tipično raste od veljače do srpnja a smanjuje se od kolovoza do siječnja. U tablici koja slijedi prikazano je stanje zaposlenosti u mjesecu rujnu.

Tablica 3: Stanje zaposlenosti u Općini Oriovac na dan 30. rujna 2012.

Osnova osiguranja	Broj osiguranika
Radnici kod pravnih osoba	347
Radnici kod fizičkih osoba	24
Obrtnici	62
Poljoprivrednici	38
Samostalne profesionalne djelatnosti	4
Osiguranici zaposleni kod međ. org. u inozemstvu i hrvatski državljani zaposleni na teritoriju RH kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu	-
Produženo osiguranje	4
UKUPNO	479

Izvor: HZMO, područna služba u Slavonskom Brodu, 2012.

Grafikon 3: Stanje zaposlenosti u Općini Oriovac na dan 30. rujna 2012.

Izvor: HZMO Slavonski Brod, 2012.

Od ukupnog broja zaposlenih najveći udio čine radnici kod pravnih osoba, čak 73%. Obrtnici čine 13% zaposlenih, što je nešto manje od hrvatskog prosjeka koji varira od 14 do 17%, a po pitanju turističkog razvoja općine može imati vrlo važnu ulogu. Naime, obrtništvo omogućava samozapošljavanje i zapošljavanje te značajno sudjeluje u stvaranju bruto dodane vrijednosti gospodarstva, a u turizmu njegova važnost proizlazi iz činjenice da upravo tradicijski i umjetnički obrti jamče opstanak tradicije i očuvanje identiteta kroz nadopunu turističke ponude unikatnim proizvodima i originalnim uslugama.

2.3.2. NEZAPOSLENOST

Nezaposlenost kao važan gospodarski i socijalni pokazatelj svjedoči o nepovoljnoj strukturi nezaposlenosti na području Općine Oriovac, osobito po visokoobrazovane žene.

Tablica 4: Struktura nezaposlenosti na području Općine Oriovac prema razini obrazovanja i spolu na dan 10. rujan 2013. godine

RAZINA OBRAZOVANJA	ŽENE	UKUPNO
Bez škole i nezavršena osnovna škola	15	43
Osnovna škola	58	114
SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV	120	246
SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	97	139
Gimnazija	7	10
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša	15	22
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	5	9
Ukupno	317	583

Izvor: HZZ, rujan 2013.

Od ukupnog broja nezaposlenih na području općine najviše je nezaposlenih sa završenom srednjom školom za zanimanja do 3 godine, kvalificirane i visokokvalificirane radnike te sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina.

Tablica 5: Struktura nezaposlenosti na području Općine Oriovac prema dobi i spolu iz kolovoza 2013. godine

STAROST (god.)	ŽENE	UKUPNO
15-19	16	35
20-24	39	80
25-29	39	59
30-34	36	57
35-39	34	50
40-44	34	52
45-49	26	42
50-54	29	51
55-59	21	58
60 i više	3	20
UKUPNO	277	504

U ukupnom broju nezaposlenih na području općine gotovo polovicu čine mlade osobe u dobi od 15 do 34 godine što kao posljedicu može imati vrlo negativan utjecaj na daljni gospodarski razvoj.

2.4. GOSPODARSTVO

Gospodarstvo općine većinom je temeljeno na tercijarnim djelatnostima. Na cijelom području općine registrirano je sjedište ukupno 80 obrta i 31 tvrtke koje dobit ostvaruju obavljanjem dopuštenih gospodarskih djelatnosti, odnosno proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

2.4.1. OBRTNIŠTVO

Tablica 6: Obrti s područja općine Oriovac

RBR.	NAZIV OBRTA
1.	ALATNIČARSKI OBRT, VL. MATO NAKIĆ, ORIOVAC, BRAĆE RADIĆ 63
2.	ALFA PRIJEVOZNIČKO TRGOVAČKI OBRT, VL. ILIJA KUPREŠAK
3.	ALICIJA KEMIJSKA ČISTIONICA, VL. ANITA ZULIĆ
4.	AUTOPRIJEVOZNIK ĐURO PAVELIĆ, MALINO 80
5.	AUTOPRIJEVOZNIK IVICA JOZIĆ, RADOVANJE 41, ORIOVAC
6.	AUTOPRIJEVOZNIK IVO ŠALIĆ ORIOVAC, DOMOBRANSKA 27
7.	AUTOPRIJEVOZNIK STJEPAN KATANIĆ, SLAVONSKI KOBAS, S. RADIĆA 47
8.	AUTOPRIJEVOZNIK ZDENKO MARGETIĆ, LUŽANI, ŽIVIKE 6
9.	BAZINA-AUTO, ORIOVAC, AUGUSTA ŠENOJE 2, VL. STJEPAN BAZINA
10.	BROD INSPEKT - ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA I ELEKTROINSTALACIJSKE USLUGE, VL. MIROSLAV MARIČIĆ
11.	BUZO PROMET PRIJEVOZNIČKI OBRT, VL. ZLATA BUZO
12.	CAFFE BAR AMARETTO, ORIOVAC, TRG HRVATSKOG PREPORODA 9, VL. MATIJA NEDAČA
13.	CAFFE BAR KAMPIONA, VL. ZVONKO KAMPIĆ
14.	CAFFE BAR NOKTURNO, VL. MARICA LOGARUŠIĆ
15.	CER PROIZVODNJA PROIZVODA OD DRVA, VL. IVANKA JERKOVIĆ
16.	COLOR SOBOSLIKAR I LIČILAC, VL. MARIO VUKUŠIĆ, BEČIĆ 47
17.	DAS - LIMARSKI OBRT, VL. DANIJELA PAVLOVIĆ, ORIOVAC, M. GABRIĆA 13/3
18.	DUJAK KNAUF OBRT ZA ZAVRŠNE RADOVE, VL. LUKA DUJAK
19.	ĐURĐA FRIZERSKI SALON, VL. ĐURĐICA TUSUN, LUŽANI, VLADIMIRA NAZORA 12
20.	ELEAZAR BUFFET, VL. MIJO LUŽANAC
21.	ERGO PROIZVODNJA KLAMERICA, KARTONSKE AMBALAŽE, LUŽANI, V. NAZORA 78

22.	EURO SAN, OBRT ZA PROIZVODNJU MADRACA, VL. JOSIP MILKOVIĆ, ORIOVAC, MATE GABRIĆA 11
23.	FARMA JOZIĆ, UZGOJ PERADI, VL. MARA JOZIĆ
24.	FRIZERSKI SALON RUŽICA, VL. ROBERT PAVIĆ, ORIOVAC, VINOGRADSKA 18
25.	GRUNT PRESS, PROIZVODNJA, USLUGE I TRGOVINA, VL. LOVORKA SOLTOKOVIĆ
26.	IKS, USLUGE GRAĐEVINSKIM STROJEVIMA, VL. SILVIO KARLAULA
27.	INSTALACIJE LUŽANAC, VODOINSTALATERSKI OBRT, VL. IVAN LUŽANAC
28.	J-ANDRIĆ, KNJIGOVODSTVENI OBRT, VL. JELENA ANDRIĆ, SLAVONSKI Kobaš, MATIJE GUPCA 57
29.	KAĆA, FRIZERSKI SALON I TRGOVINA, VL. KATICA KLASNIĆ
30.	MAGNUŠ, PROIZVODNJA I TRGOVINA, VL. ANITA DUJMOVIĆ, MALINO, M. GUPCA 38
31.	MALINO, STOLARSKE USLUGE, VL. JADRANKA ŠEBALJ
32.	MARIJA, TRGOVINA NA MALO, VL. JOSIP ČULETIĆ
33.	MARINA, FRIZERSKI SALON, VL. MARINA TOMAN, ORIOVAC, FRANKOPANSKA 14
34.	MC ELEKTRONIKA, POPRAVAK I ODRŽAVANJE KONTROLNIH UREĐAJA, VL. MLADEN ČAČIĆ
35.	MEHANIKA BUNTAK, POPRAVAK I ODRŽAVANJE VOZILA, VL. STJEPAN BUNTAK
36.	MELI, TRGOVINA NA MALO, VL. MARIJA KUZMIĆ RADULOVIĆ
37.	METAL, STROJOBRAVARSKI OBRT, VL. PAVLE BARILAR
38.	METAL, TRGOVINA NA MALO I VELIKO, VL. MLADEN HARING, ORIOVAC, FRANKOPANSKA 40
39.	MODUL ELEKTROSERVIS, VL. ZVONIMIR JAKIRAC
40.	MRVELJ-PAŠALIĆ, GRAĐEVINSKI OBRT, VL. IVAN MRVELJ I ANDREAS PAŠALIĆ
41.	OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO LALIĆ, VL. STJEPAN LALIĆ
42.	OBRT LIK, PRIJEPIS VOZILA, VL. KRUNO KNEŽEVIĆ
43.	OBRT ZA OBRADU METALA METALIJA, VL. MLADEN NOVAKOVIĆ, MALINO, MATIJE GUPCA 50
44.	OBUČARSKI OBRT, ORIOVAC, FRANKOPANSKA 61, VL. IVICA HORVATIN
45.	ORIOCENTRAL, INSTALATERSKO-BRAVARSKI OBRT, VL. ŽARKO GROZDANOVIĆ, ORIOVAC, BRAĆE RADIĆ 29
46.	ORIOELEKTRO-INSTALACIJE I ODRŽAVANJE, VL. ILIJAZ GROZDANIĆ I JULIJANA GROZDANIĆ
47.	ORIOMETAL - PROIZVODNJA ALATA I METALNE GALANTERIJE, KOLODVORSKA 34, ORIOVAC
48.	ORION - TRGOVINA NA MALO, VL. BORIS MILIĆ
49.	ORIOROLET, UGRADNJA PVC ROLETNI, VENECIJANERA I TRAKASTIH ZAVJESA, VL. BRANKO TRBOJEVIĆ
50.	PLASTOGLAS, PROIZVODNJA SVIJEĆA I PLASTIKE, VL. DŽENANA DEVČIĆ
51.	POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO FRANIĆ, VL. DANIJEL FRANIĆ
52.	POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO SEKULIĆ, VL. KLARA ŠČUKA
53.	PRIČAC, PRIJEVOZ ROBE RIJEKOM, VL. IVAN SMOLJANAC
54.	PRIJEVOZ ROBE CESTOM, ORIOVAC, DOMOBRANSKA 5, VL. BOGDAN MARKOVIĆ
55.	PSO POLIURETANI SUŠIĆ, ORIOVAC, VL. EVA SUŠIĆ
56.	RAZVITAK, PROIZVODNJA JASTUKA, VL. NIKOLA ZEBA, ORIOVAC, ZAGREBAČKA 17

57.	REKORD - PROIZVODNJA PROIZVODA OD POLIURETANA, ORIOVAC, ZAGREBAČKA 16, VL. MARKO PEJIĆ
58.	RIO PRIJEVOZ I UGOSTITELJSTVO, ORIOVAC , KOLODVORSKA 42, VL.ZDENKO ČULJAT
59.	RISTER-TOURISTIK, OBRT ZA PRIJEVOZ PUTNIKA U DOMAĆEM I INOZEMNOM PROMETU, LUŽANI, VLADIMIRA NAZORA 6
60.	SINTEA, OBRT ZA GRAFIČKU DORADU, VL. DRAŽEN SINOŽIĆ
61.	SKLAD BOJA, TRGOVINA I UGOSTITELJSTVO, VL. GORDANA BEKETIĆ
62.	STJEPANOVIĆ INTERIJERI, OBRT ZA POSTAVLJANJE ZIDNIH I STROPNIH GIPSANIH OBLOGA, VL. ZLATAN STJEPANOVIĆ
63.	STOLARIJA KOZIĆ-STOLARSKI OBRT, VL. STJEPAN KOZIĆ
64.	STOLARIJA MARINAC, LUŽANI, SAVSKA 33, VL. IVAN MARINAC
65.	STYLE - FRIZERSKI SALON, LUŽANI, VL. PEPICA JAJIĆ
66.	SUNČANA ELEKTRANA SUNCE - OBRT ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE, VL. BERNARDA PIŠONIĆ, SLAVONSKI Kobaš, ZBORA NARODNE GARDE 30
67.	TAPETARIJA HARING, VL. ZRINKA HARING
68.	TAROSA OBRT ZA PROIZVODNJU GLJIVA I TJESTENINE, VL. MARJAN STUBIČAN
69.	TENA, TAPETARSKI OBRT, VL. ŽELJKA KAJMIĆ
70.	TERMIS, PLIN, GRIJANJE, KLIMA, VODOVOD, VL. FRANJO ČULETIĆ
71.	TONI, OBJEKT BRZE PREHRANE TIP I, VL. ZEQR MAZLLAMI
72.	UGOSTITELJSKI OBRT - BUFFET DINAMO, ORIOVAC, M. GABRIĆA 11, VL. ZORAN KIŠ
73.	UGOSTITELJSKI OBRT - BUFFET GRETA, ŽIVIKE, ŽIVIKE BR. 58 , VL.MELITA MARGETIĆ
74.	UGOSTITELJSKI OBRT CAFFE BAR MATEAS, VL. ANITA PETROVIĆ
75.	UGOSTITELJSKI OBRT CAFFE BAR SLAVONAC, VL. VLADIMIR JURIĆ
76.	VELEBIT KAFE BAR, VL. MARIJAN MILINKOVIĆ, ORIOVAC, FRANKOPANSKA 6
77.	VLADIMIR BRAVARSKO BRUSAČKI SERVIS, VL. ZVONIMIR MARINIĆ
78.	VUKELIĆ, ŠUMARSKE USLUGE I TRGOVINA, VL. TIHOMIR VUKELIĆ
79.	VULKANIZERSKI OBRT, VL. VELIMIR ŠKRBIĆ, ORIOVAC, RADIĆEVA 1
80.	ŽAMAX, PROIZVODNJA TAPACIRANOG NAMJEŠTAJA, VL. ŽELJKO ŽAMARIJA

Izvor: MINPO, 2012.

Većina obrtnika (oko 80%) se bavi uslužnim djelatnostima, najviše trgovinom i ugostiteljstvom što predstavlja prednost za daljnji razvoj turizma. Upitna ostaje kvaliteta i raznolikost usluga kao i gostoljubivost osoblja. Preostali dio obrtnika bavi se proizvodnim djelatnostima, od čega najviše proizvodnjom namještaja.

2.4.2. PODUZETNIŠTVO

Tablica 7: Tvrtke sa sjedištem na području općine

Red. br.	Tvrtka	Djelatnost
1.	ORIOLIK D.D. ORIOVAC	Proizvodnja ostalog namještaja
2.	CHROMOS-SVJETLOST D.O.O.	Proizvodnja boja, lakova i sličnih premaza, grafičkih boja i kitova
3.	STARI RIBNJAK D.O.O. ORIOVAC	Slatkovodna mrijestilišta i ribnjaci
4.	SIMONETA D.O.O.	Pomoćne djelatnosti u financijskom posredovanju
5.	ORIO-VET D.O.O.	Veterinarske djelatnosti
6.	USTANOVA ZA ZDRAVSTVENU NJEGU U KUĆI DINKO I JELENA NOVAKOVIĆ	Ostale djelatnosti humane medicine
7.	TEHNOELEKTRO D.O.O.	Proizvodnja žarulja i električnih svjetiljaka
8.	CEDRUS D.O.O.	Proizvodnja ostaloga namještaja
9.	ELEKTRO TIM D.O.O.	Elektroinstalacijski radovi
10.	JIN CHUNWU D.O.O.	Trgovina na malo tekstilom
11.	STIPANETIĆ D.O.O.	Opskrbljivanje pripremljenom hranom
12.	PAVIĆ PLAST D.O.O.	Proizvodnja ostalih proizvoda od plastike
13.	EURO-PIPE D.O.O.	Posredovanje u trgovini raznovrsnim proizvodima
14.	GRAĐEVINAR-ORIOVAC D.O.O.	Izgradnja objekata niskogradnje
15.	DOBIT D.O.O.	Računovodstveni, knjigovodstveni i revizijski poslovi; porezno savjetovanje
16.	ORAŠINOVIĆ D.O.O.	Proizvodnja ostalog namještaja
17.	ESPRESSO D.O.O.	Posredovanje u trgovini raznovrsnim proizvodima
18.	GERION D.O.O.	Posredovanje u trgovini dijelovima i priborom za motorna vozila
19.	NOVAČIĆ PRIJEVOZ D.O.O.	Cestovni prijevoz robe
20.	S P V D.O.O.	Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo te s njima povezano tehničko savjetovanje
21.	M D O, D.O.O. MALINO	Djelatnosti ostalih agencija u prijevozu
22.	T.D.M. COMMERCE D.O.O., LUŽANI	Barovi
23.	ORIOBETON D.O.O.	Proizvodnja ostalih proizvoda od betona, gipsa (sadre) i umjetnog kamena
24.	EKOPLAST D.O.O. RADOVANJE	Proizvodnja ostalih kemijskih proizvoda, d.n.
25.	PANDA D.O.O.	Ostala trgovina na veliko

26.	CRO-TEX D.O.O. ZA TRGOVINU NA VELIKO I MALO, UVOZ-IZVOZ	Trgovina na veliko tekstilom
27.	TEHNOMONT D.O.O. ORIOVAC	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
28.	ŽAMARIJA D.O.O.	Proizvodnja ostalih proizvoda od drva
29.	VIHOR D.O.O.	Proizvodnja ostalog namještaja
30.	ZR ED D.O.O.	Proizvodnja ostalog namještaja
31.	REKORD-TIM D.O.O. ORIOVAC	Proizvodnja ostalih proizvoda od plastike

Izvor: HGK, Županijska komora Slavonski Brod, 2012.

Tablica 8: Tvrtke s ispostavom na području općine

Red.	Tvrtka
1.	„BUBA“ d.o.o. trgovina, Požega
2.	„JASINJE“ d.d. proizvodnja, trgovina i usluge, Slavonski Brod - u stečaju
3.	„METALIJA TRANS“ d.o.o. trgovina, Požega
4.	„TISAK“ d.o.o. Zagreb
5.	„VINDON“ d.o.o. proizvodnja i trgovina, Slavonski Brod
6.	„ŽITO“ d.o.o. proizvodnja i trgovina, Osijek farma svinja
7.	„PPK VALPOVO“ d.d. proizvodnja i trgovina, Valpovo
8.	„HP-Hrvatska pošta“ d.d. Slavonski Brod
9.	„INA“ d.d. industrija nafte, Zagreb
10.	„EUROAGRAM TIS“ d.o.o. Zagreb
11.	„ŽDERIĆ“ d.o.o. kladionica, Osijek
12.	„DO“ Termoenergetska postrojenja, proizvodnja, Slavonski Brod
13.	„HRVATSKE ŠUME“ Zagreb
14.	„HŽ“ Infrastruktura, Slavonski Brod
15.	„Privredna banka Zagreb“
16.	„FINA“ Slavonski Brod

Izvor: Općina Oriovac, 2012.

2.4.3. PODUZETNIČKA ZONA „ČAPLJA“

Poduzetnička zona „Čaplja“ smještena je na vrlo povoljnoj lokaciji, sjeverno od autoceste Zagreb-Lipovac, na k.o. Oriovac, neposredno uz županijsku cestu Oriovac - Slavonski Kobaš. U blizini zone smještena je tvornica „Oriolik“ te niz drugih gospodarskih subjekata. Zona se prostire na površini od 58,48 km² i raspolaže s većinom potrebne infrastrukture. Na području zone riješeni su svi imovinskopravni odnosi, dio parcela prodan je poduzetnicima, a poduzeće Metal iz Malina već dovršava izgradnju pogona. Zona je osnovana s ciljem osiguravanja dugoročnih uvjeta za razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva te otvaranja novih radnih mjesta. Uloga zone u turističkom razvoju općine vrlo je značajna budući da će kroz utjecaj na poboljšanje gospodarskog, ekonomskog i socijalnog stanja, te kroz povećanu suradnju i učinkovitost poduzetnika i nova investicijska ulaganja, područje učiniti privlačnim za dolazak posjetitelja kao i za život mladih obitelji.

2.5. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO

2.5.1. POLJOPRIVREDA

Na cijelom području općine rasprostranjene su poljoprivredne površine uređene otvorenom kanalskom mrežom, osim u naseljima Pričac i Živike gdje je kanalska mreža zastarjela. Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta prema podacima iz katastra zemljišta iznosi 2.457,5656 ha te je prema naseljima raspoređena na način kako je prikazano u sljedećoj tablici.

Tablica 9: Poljoprivredno zemljište u Općini Oriovac

Naselja	Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države
K.O. Radovanje	43.0727 ha
K.O. Oriovac	989.4267 ha
K.O. Kujnik	7.1038 ha
K.O. Malino	54.7066 ha
K.O. Lužani	131.3478 ha
K.O. Živike	288.0567 ha
K.O. Pričac	52.2335 ha
K.O. Čiglenik	81.8607 ha
K.O. Bečić	38.3293 ha
K.O. Sl. Kobaš	771.4278 ha
UKUPNO	2457.5656 ha

Izvor: Općina Oriovac, 2012.

Tablica 10: Poljoprivredno zemljište na području općine prema namjeni

K.O.	oranice	voćnjak	vinograd	livade	pašnjak	ribnjaci	trstik
Ciglenik	51,4712	1,6731	6,4262	7,3344	14,9558	574,1817	249,1500
Oriovac	140,2407	0,6727	3,4710	7,2474	14,4627	9,6929	1,1780
Radovanje	12,4987	1,9343	2,1941	8,0418	7,5329	-	-
Pričac	29,3584	0,2877	-	14,2600	8,3274	-	-
Živike	62,5325	1,5257	0,1151	76,0587	147,8247	-	-
Bečić	17,5088	0,5319	3,0250	8,3613	8,9023	-	-
Lužani	118,5103	-	-	12,1735	0,6640	-	-
Malino	43,9892	1,6156	6,5299	0,3258	2,2461	-	-
Kujnik	2,5195	0,1799	1,7424	0,7372	1,9248	-	-
Sl. Kobaš	342,8380	0,4191	-	413,9412	14,2295	-	-
Ukupno	821,4673	8,8400	23,5037	548,4818	221,0702	583,8746	250,3280
Ukupno zemljište za raspolaganje:				2.457,5656 ha			

Izvor: Općina Oriovac, 2012.

Poljoprivredna tla s područja općine, uz umjerenu kontinentalnu klimu te izobilje vode, pogodna su za bavljenje ratarstvom, stočarstvom, voćarstvom i vinogradarstvom.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na cijelom prostoru općine registrirano je 403 obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja svojom gospodarskom, ekološkom i socijalnom ulogom bitno pridonose održivom razvoju općine. Djelatnost OPG-a obuhvaća bilinogojstvo,

stočarstvo i s njima povezane uslužne djelatnosti, sukladno Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti: uzgoj jednogodišnjih i višegodišnjih usjeva i uzgoj stoke, peradi i ostalih životinja. S obzirom na tendenciju razvoja ruralnog turizma u općini, postojeća i buduća poljoprivredna gospodarstva utemeljena kao tržišno prepoznatljivi oblici seoskog turizma u obliku turističko seoskog obiteljskog gospodarstva, kušaonice, ruralne kuće za odmor, ruralnog B&B (noćenje s doručkom) ili pak ruralnog obiteljskog hotela mogu postati okosnica turističkog razvoja ovoga kraja i element prepoznatljivosti i privlačnosti na turističkom tržištu.

2.5.2. ŠUMARSTVO/LOVIŠTA

Na prostoru Općine Oriovac šumsko zemljište zauzima oko 1.200 ha odnosno 12,2% ukupne površine općine. Većinski dio šuma i šumskog zemljišta u privatnom je vlasništvu, oko 66%, dok ostali dio pripada Hrvatskim šumama.

Prema vegetacijskoj karti šuma Slavonije i Baranje na prostoru Općine Oriovac zastupljene su šume hrasta lužnjaka s žutilovkom i šume hrasta kitnjaka i običnoga graba. U posljednje vrijeme se na ovaj prostor unose brzorastuće četinjače (ariš, smreka i bor). Na područjima uz rijeku Savu javlja se značajniji udio vrbe, a nove površine se pošumljavaju euroameričkom topolom i crnom johom. Osim gorskih i nizinskih šuma, zastupljeni su i predstavnici niske vegetacije: livadna, močvarna i vodena, a najpogodniji nizinski prostori pretvoreni su u oranice koje se obrađuju.

Posebnu vrijednost i posebnost krajolika čine vinogradi i voćnjaci koji se prostiru na krajnjim južnim obroncima Dilja.

Područje općine po svojim prirodnim osobinama pogodno je za razvoj lovnog gospodarstva. U njemu su dijelovi dva državna lovišta, i dva zajednička lovišta. Državna lovišta formirana na području Općine Oriovac su:

Lovište „Radinje“ smješteno je sjeverno od rijeke Save u predjelu slavonske ravnice i šuma hrasta lužnjaka i poljskog jasena te zauzima ograđeni prostor površine 4135 ha. Poznato je po dugoj lovnoj tradiciji te primjerenoj organizaciji lova na jelena običnog, srnu i divlju svinju. Ostale vrste divljači koje obitavaju na prostoru lovišta su: zec obični, fazan obični, kuna, lisica, tvor, trčka skvržulja, divlja patka, siva vrana, šojka kreštalica, šljuka bena, divlja guska, itd..

„Brodski ribnjaci - stari ribnjak Jelas“ - uzgajalište je nizinskog tipa, ukupne površine 1477 ha. Nalazi se u središnjem dijelu Općine. Od divljači koja prirodno obitava ili se uzgaja značajna je divlja patka gluhara i crna liska. Stanište omogućava uzgoj (matični proljetni fond) 1.200 komada divljih pataka i 1.560 komada crnih liski.

Udio zajedničkih lovišta u Općini je znatno veći od udjela državnih lovišta.

Lovište „Oriovac“ županijsko je zajedničko lovište koje zauzima površinu od 6279 ha. U lovištu se gospodari sa sljedećim vrstama divljači: srna obična, divlja svinja, zec obični, fazan obični, jelen obični, jazavac, divlja mačka, kune, lisica, tvor, trčka skvržulja, divlje patke, vrana siva, čavka zlogodnjača, svraka, šojka kreštalica, šljuka bena, šljuka kokošica, divlja guska, prepelica pućpura i golub grivnjaš.

„Slavonski Kobaš“ je lovište locirano u južnom dijelu Općine, južno od autoceste Zagreb -Lipovac i Državnog lovišta br. XII/2A, a sjeverno od rijeke Save. Zapadna granica je granica općine i na jugozapadnom dijelu granica Državnog lovišta br. XII/116 „Radinje“. Lovište zauzima površinu od 6649 ha a vrste divljači koje obitavaju na području lovišta su: srna obična, zec i fazan obični, jelen obični, divlja svinja, jazavac, divlja mačka, kuna, lisica, čagalj, tvor, šljuka bena, šljuka kokošica, golub grivnjaš, divlja guska, crna liska, vrana siva, čavka zlogodnjača, svraka, šojka kreštalica, prepelica, pućpura te divlja patka.

2.6. STANJE INFRASTRUKTURE

2.6.1. CESTOVNI, ŽELJEZNIČKI, RIJEČNI I ZRAČNI PROMET

Cestovni promet ima najveći značaj u integriranju prostora i osiguravanju preduvjeta za svaki vid razvoja pojedinog područja. Općina Oriovac vrlo je dobro povezana s većim urbanim aglomeracijama u Brodsko-posavskoj županiji, kao i sa Zagrebom i glavnim gradovima susjedne Bosne i Hercegovine i Republike Srbije. Najznačajniji cestovni pravac je državna cesta D4, a iznimno važnu prometnu os na području općine predstavlja županijska cesta Ž 4202 (Lužani - Garčin - Strizivojna - St. Mikanovci (D46)) položena na spoju posavske doline i padine Dilj gore oko koje je koncentrirana i većina stanovništva. Zbog blizine autoceste i vozila koja koriste ovaj pravac paralelan s autocestom kako bi izbjegla naplatu cestarine, kolnik je na mjestima oštećen. Na navedenu cestu vežu se ostale županijske i lokalne ceste koje osiguravaju pristup do svih naseljenih mjesta u općini. Trasa autoceste Zagreb - Lipovac izgrađena je u punom profilu, a na području općine izvedena su osim čvora Lužani i tri putna prijelaza preko autoceste.

Tablica 11: Osnovne prometnice na području općine

KATEGORIJA CESTE	OZNAKA CESTE	OPIS TRASE	DULJINA NA PODRUČJU OPĆINE
Državna cesta	D4	GP Bregana - Zagreb - Slav. Brod - Bajakovo	9,3 km
Državna cesta	D49	Slavina (D2) - Požega - Pleternica - Lužani (D4)	1,5 km
Županijska cesta	Ž 4202	4202 D49 - Lužani - B. Varoš - Garčin - Strizivojna - St. Mikanovci (D46)	8,8 km
Županijska cesta	Ž 4204	Oriovac (Ž 4202) - Slavonski Kobaš	9,1 km
Županijska cesta	Ž 4203	Lužani (Ž 4202) - Živike	2,8 km
Lokalna cesta	L 42027	Živike (Ž 4203) - Pričac	1,5 km
Lokalna cesta	L 41028	Kloštar - Slavonski Kobaš	4,6 km
Lokalna cesta	L 41067	Ž 4185 - Bečic - Ciglenik - Ž 4202	3,5 km

Izvor: PPU Općine Oriovac, 2005.

Pojedine lokalne ceste potrebno je modernizirati, a u dosta lošem stanju su, s obzirom na širinu i stanje kolnika, pristupni putevi na području padina Dilj gore koja ima znatan turistički potencijal.

Kroz Općinu Oriovac prolazi magistralna glavna dvokolosječna željeznička pruga MG-2 DG (Zagreb -Tovarnik). Najveća dopuštena brzina je 160 km/h, dok joj je najveće dopušteno opterećenje 22,5 (t/s). Službena stajališta su Oriovac i Malino - Lužani.

Plovni put rijekom Savom je u rangu II i III klase plovnosti, zbog korita rijeke koje je uglavnom neregularno. Na plovnost rijeke Save presudnu ulogu imaju hidrološko-morfološki čimbenici pa su tako dobri uvjeti za plovidbu pri stagnirajućim srednjim vodostajima, a nepovoljni pri ekstremnim vodostajima. Općina Oriovac ima jedno sidrište za brodove, (od rkm 392 do 392+ 600) na rijeci Savi u zoni naselja Slavonski Kobaš.

Na prostoru općine postoji jedno poljoprivredno letjelište smješteno sjeverno od Slavanskog Kobaša, širine 40,0 m i dužine 600,0 m.

2.6.2. ELEKTROOPSKRBA

Distribucijska mreža na području općine obuhvaća naponske razine od 35 kV, 10 (20) kV i 0,4 kV te javnu rasvjetu.

Na 35 kV naponskoj razini područjem općine prolazi jedan nadzemni 35 kV dalekovod od TS 110/35 kV Slavonski Brod 1 do TS 110/35/10 kV Nova Gradiška na koji je interpolirana TS 35/10 kV Oriovac. Ukupno instalirana snaga dva transformatora je 6,5 MVA. Na 10(20) kV naponskoj razini mreža sadrži trafostanice 10(20)/0,4 kV, te nadzemne i podzemne kabelaške 10(20) kV dalekovode. Postojeća elektroenergetska mreža zadovoljava sadašnje potrebe.

2.6.3. NAFTOVOD I PLINOVOD

Međunarodni Jadranski naftovod (JANAF) prolazi područjem općine paralelno s južnom stranom državne ceste D4. Za 2012. godinu najavljen je početak procesa plinifikacije područja što će po realizaciji znatno doprinijeti podizanju razine kvalitete života u općini.

Izvor: JANAF; www.janaf.hr, 2012.

2.6.4. VODOOPSKRBA I ODVODNJA

Javnim vodoopskrbnim sustavom obuhvaćeno je svih deset naselja Općine Oriovac. Vodom opskrbljeni broj stanovnika iz javnog vodoopskrbnog sustava, prema procjeni, je više od 5.000 (stanovnika), odnosno udio priključenih stanovnika iznosi oko 95% što je iznad županijskog prosjeka.

Stanovnici koji nisu priključeni na postojeći vodoopskrbni sustav vodom se opskrbljuju uglavnom iz vlastitih izvorišta (bunara) što uz neriješeno ili neadekvatno riješeno odvođenje sanitarnih i otpadnih voda predstavlja potencijalnu opasnost za ugrožavanje kvalitete pitke vode, a time i zdravlja stanovništva.

Obzirom na malu izdašnost bunara i mali kapacitet opreme za preradu vode, problemi i ograničenja sustava vezani su uz nedovoljni kapacitet vodozahvatnih bunara i uređaja za preradu vode a lokacija vodocrpilišta ne ispunjava uvjete niti zadovoljava mjere zaštite utvrđene Pravilnikom o sanitarnoj zaštiti.

Na području općine samo neka naselja imaju riješen sustav odvodnje koja je kao i u cijeloj Brodsko-posavskoj županiji mješovitog tipa (ne odvaja se fekalna od oborinske odvodnje, a sve vode se ispuštaju u rijeku Savu), dok stanovnici ostalih naselja otpadne, sanitarne i oborinske vode rješavaju pomoću septičkih, sabirnih ili crnih jama. Oborinske vode u dijelu naselja bez sustava odvodnje, usmjeravaju se u otvorene kanale uz prometnice i odvede do najbližeg vodotoka, lateralnog kanala ili melioracijskog kanala, te njima do rijeka Orljave i Save. Na području općine, kao niti na cijelom području Brodsko-posavske županije ne postoji uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

2.6.5. POSTUPANJE S OTPADOM

Općina Oriovac je u prosincu 2011. godine donijela Plan gospodarenja otpadom prema kojemu je koncesionar, tvrtka „Jakob Becker“ iz Gornje Vrbe, zadužen za prikupljanje otpada jednom tjedno na cijelom području općine i deponiranje istoga (deponiranje se vrši na odlagalište izvan općine kojime upravlja Komunalac d.o.o. Županja). Prema Izvješću o izvršenju Plana gospodarenja otpadom iz svibnja 2012. razvidno je kako Općina ulaže određena sredstva i napore po pitanju gospodarenja otpadom. Tako je uz sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost sanirano odlagalište otpada „Radovanje“ dok su za sanaciju još tri odlagališta zatražena sredstva iz EU fondova. Također, postavljeno je nekoliko kontejnera za papir, međutim još nije definirana situacija reciklažnog dvorišta kao ni pitanje primarne reciklaže i postavljanja zelenih otoka na području općine.

2.6.6. TELEKOMUNIKACIJSKI I POŠTANSKI PROMET

Na području općine poštanska mreža sadrži tri poštanska ureda (PU) s pripadajućim dostavnim područjima. Poštanski uredi su locirani u naseljima: Lužani, Oriovac i Slavonski Kobaš, te je dostavom pokriveno cijelo područje Općine.

2.6.7. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA I UDRUGE

Na području Općine Oriovac djeluju 2 osnovne škole "Dr. Stjepan Ilijašević" u Oriovcu i "Ljudevit Gaj" u Lužanima u kojima se odvija nastava za učenike od 1. do 8. razreda. U naseljima Slavonski Kobaš, Lovčić, Živike i Ciglenik uspostavljeni su područni razredni odjeli za nastavu od 1. do 4. razreda. U području predškolskog odgoja u Oriovcu djeluje dječji vrtić „Ivančica“ koji godišnje pohađa oko 65 djece.

U središtu općine, naselju Oriovac, nalazi se zdravstvena stanica, ljekarna i veterinarska ambulanta. U Slavonskom Kobašu postoji ambulanta opće medicine i veterinarska ambulanta. Još jedna zdravstvena stanica smještena je u naselju Lužani.

U Općini postoji 6 groblja raspoređenih u naseljima Oriovac, Ciglenik, Kujnik, Lužani, Radovanje i Slavonski Kobaš. Sva groblja imaju mrtvačnicu te kontinuirano rade na uređenju.

Društveni domovi postoje u naseljima Oriovac, Kujnik, Lužani, Slavonski Kobaš, Ciglenik, Živike i Pričac. Hrvatski dom u Lužanima je objekt polivalentne namjene u kojemu svoje prostorije imaju KUD Graničar, Hrvatska žena, Mjesni ured i autoškola Tommy. U ostalim naseljima sadržaj domova čine dvorane s pomoćnim sadržajima.

Športski objekti na području Općine Oriovac zastupljeni su u obliku zatvorenih i otvorenih objekata, namijenjenih različitim korisnicima.

Zatvorene objekte čine športske dvorane pri osnovnim školama kojima je osnovna namjena održavanje nastave tjelesno zdravstvene kulture te održavanje natjecanja i rekreacijskih aktivnosti za učenike osnovnih škola i sportaše/rekreativce. Među otvorenim športskim terenima i igralištima najbrojnija su nogometna igrališta, koja su raspoređena u 6 naselja u Općini, dok ostale športske terene malog nogometa, košarke, odbojke i tenisa imaju samo dva naselja, Oriovac i Lužani.

U sjedištu općine Oriovac djeluje Narodna knjižnica i čitaonica utemeljena 1880. godine.

U naselju Lužani djeluje „Obiteljski dom“, koji može primiti 25 osoba.

Na području općine postoji više registriranih udruga od kojih je važno istaknuti Dobrovoljno vatrogasno društvo Oriovac osnovano davne 1891. godine. Danas pod okriljem vatrogasne zajednice djeluje ukupno šest vatrogasnih društava: DVD Oriovac, DVD Slavonski Kobaš, DVD Živike - Pričac, DVD Malino i DVD Lužani, DVD Ciglenik - Bečic.

Niz je ostalih udruga koje svojim djelovanjem oplemenjuju život u općini i šire, a to su:

- KLUB LIJEČENIH ALKOHOLIČARA "JASNI VIDICI"
- KOŠARKAŠKI KLUB "REKORD-TIM" ORIOVAC
- KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO "LUKA ILIĆ-ORIOVČANIN"
- EKOLOŠKA UDRUGA "VITA" ORIOVAC
- LOVAČKO DRUŠTVO "ORIOVAC"
- MALONOGOMETNI KLUB "ORIOVAC"

- NOGOMETNI KLUB "ORIOLIK" ORIOVAC
- RADIO-AMATERSKA UDRUGA ORIOVAC
- STROJNI PRSTEN "ORANICA"
- STOLNOTENISKI KLUB "ORIOVAC"
- TAEKWONDO KLUB "ŠKORPION" ORIOVAC
- UDRUGA HRVATSKIH DRAGOVOLJACA DOMOVINSKOG RATA
- UDRUGA MATICE UMIROVLJENIKA OPĆINE ORIOVAC
- UDRUGA VINOGRADARA I VOČARA OPĆINE ORIOVAC
- UDRUGA "IUVENIS" ORIOVAC
- UDRUGA ZA PROMICANJE INFORMATIKE I INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA „TEMPO“
- ŠAHOVSKI KLUB "ORIOVAC"
- ŠAHOVSKI ŠKOLNIČKI KLUB DR. STJEPAN ILIJAŠEVIĆ
- ŠPORTSKO RIBOLOVNA UDRUGA "ŠARAN" ORIOVAC
- ŠKOLA NOGOMETA "ORIOVAC"
- NOGOMETNI KLUB "OMLADINAC" CIGLENIK - BEČIC
- TURISTIČKA UDRUGA "ORLJAVA" CIGLENIK
- TURISTIČKA UDRUGA "GAJ" BEČIC
- KULTURNO - UMJETNIČKO DRUŠTVO "GRANIČAR" LUŽANI
- NOGOMETNI KLUB "SVJETLOST" LUŽANI
- TENISKI KLUB "SVJETLOST" LUŽANI
- UDRUŽENJE HRVATSKE MLADEŽI MJESNOG ODBORA LUŽANI
- ŠPORTSKO RIBOLOVNA UDRUGA "ORLJAVA" LUŽANI
- ŠKOLA NOGOMETA "SVJETLOST" LUŽANI
- MALINSKA UDRUGA ŽENA
- NOGOMETNI KLUB "MLADOST" MALINO
- QUAD CROSS KLUB "ORIOVAC" MALINO,
- TENISKI KLUB "GEM" MALINO
- KAJAK KANU KLUB "ORIOLIK" SLAVONSKI KOBAS
- KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO "MATIJA GUBEC" SLAVONSKI KOBAS
- LOVAČKO DRUŠTVO "ORLJAVA" SLAVONSKI KOBAS
- NOGOMETNI KLUB "SLAVONAC" SLAVONSKI KOBAS
- PRVA UDRUGA KOBASKIH RATARA I STOČARA
- ŠPORTSKO RIBOLOVNA UDRUGA "PLJOSKA"
- ŠKOLA NOGOMETA "KOBAS 2010"
- NOGOMETNI KLUB "SLAVONIJA" ŽIVIKE
- CB RADIOKLUB "ORIOS" ORIOVAC
- UDRUGA ZA EDUKACIJU I PROMICANJE PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKIH, INFORMATIČKIH I DRUŠTVENO-HUMANISTIČKIH ZNANJA ABACUS

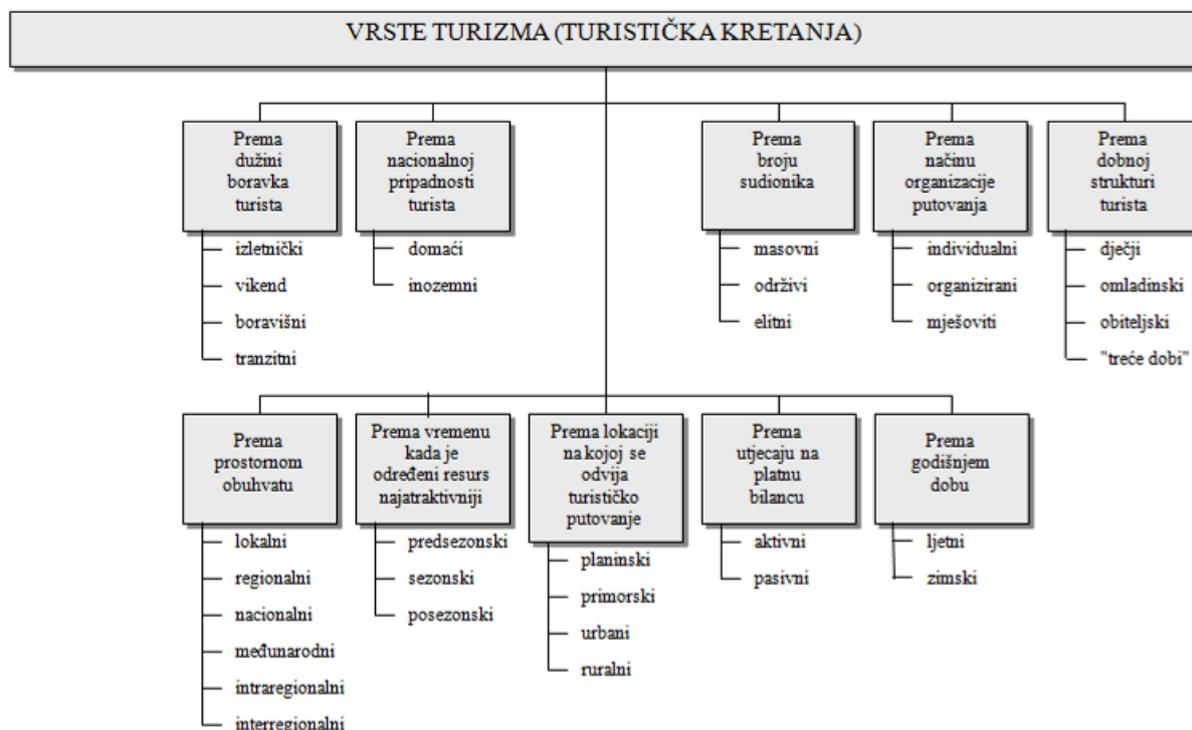

3. O TURIZMU; IDENTIFIKACIJA POSTOJEĆEG STANJA I VRIJEDNIH POTENCIJALA U TURIZMU OPĆINE

3.1. UVODNO O TURIZMU

Turizam predstavlja jednu od najdinamičnijih i najsloženijih društveno-ekonomskih pojava suvremenog doba kao i jedno je od najmultidisciplinarnijih područja koje je polovicom 20. stoljeća postalo predmetom znanstvenih istraživanja, a dotiče se područja geografije, poljoprivrede, arhitekture, studija okoliša, poduzetništva, političkih znanosti, antropologije, psihologije, ekonomike, sociologije, obrazovanja, prava itd.. Prema Hunzikeru i Krapfu, *turizam predstavlja skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova privredna djelatnost.* Iz ove definicije proizlaze dvije osnovne determinante turizma a to su prostor izvan domicila i potrošnja sredstava stečenih izvan mjesta turističkog boravaka što govori da se u turistička putovanja uključuju isključivo osobe koje raspolažu sa slobodnim vremenom i sa slobodnim sredstvima koja mogu potrošiti na putovanje i boravak u turističkoj destinaciji. Glavne motive turističkih putovanja čine želja za odmorom i rekreacijom izvan uobičajene sredine te želja za novim doživljajima koji se vežu za zdravlje, kulturu, sport, zabavu, ekologiju i tome slično.

Shematski prikaz 1: Vrste turističkih kretanja

Izvor: web.efzg.hr, 2012.

U novije vrijeme u fokus interesa stavljaju se motivi, odnosno specifične potrebe koje ljude pokreću na turistička putovanja zbog čega se razvijaju specifični oblici turizma. Specifični oblici turizma obično se temelje ili na prirodnim (eko, seoski, lovni i ribolovni, sportski turizam...) ili na društvenim resursima (kulturni turizam, gastronomski i enofilski turizam, turizam događanja, vjerski turizam...). Pojedini oblici osobito privlače turiste s pojačanom sviješću o važnosti zaštite okoliša i očuvanja sklada između čovjeka i prirode. Upravo je takve specifične oblike turizma moguće razvijati na području općine Oriovac, a karakterizira ih osjetljivost na lokalne resurse te očuvanje okoliša, lokalne kulture, tradicije, običaja i stila života. Međutim, takav razvoj specifičnih oblika turizma zahtijeva poseban organizacijski sustav, marketinški pristup, posebno dizajnirane sadržaje te kvalificiranu i specijaliziranu radnu snagu. Uvjetuje povezivanje četiri temeljna subjekta u turizmu: turiste (i izletnike), poduzeća i ostale poslovne subjekte, područje domaćina i lokalnu zajednicu te nužno zahtijeva definiranje vizije budućeg razvoja i kreiranje strategije razvoja.

3.2. TURISTIČKI RESURSI NA PODRUČJU OPĆINE

Jednu od osnovnih komponenti turističkog razvoja predstavlja prostor, i to kao fizički okvir, ali i kao određeno područje s posebnim prirodno-geografskim obilježjima, sa stanovništvom te svim tragovima njegove aktivnosti u obliku materijalnih i nematerijalnih vrijednosti i produkata intelektualnog stvaralaštva. Prostor i resursi koje zahtijeva turizam razlikuju se od resursa u pojedinačnim gospodarskim granama i djelatnostima. Turizam uvijek traži kvalitetan prostor koji svojom snagom motivirajuće djeluje na ljude koji ga posjećuju, stoga se uz planiranje korištenja resursa obvezno planiraju i svekolike mjere zaštite okoliša.

Turističke resurse čine prirodna i društvena dobra koja se mogu turistički valorizirati, odnosno sve one prirodne i društvene pojave, procesi, objekti i sl. koje turisti i izletnici posjećuju. Vrednuju se prema stupnju atraktivnosti, povoljnosti geografskog položaja, udaljenosti i prometnoj povezanosti s emitivnim turističkim tržištima, veličini izvora potražnje, položaju resursa u odnosu na glavne turističke tokove te položaju prema konkurentskim i komplementarnim turističkim prostorima. Bogatstvo turističkim resursima predstavlja komparativnu prednost u gospodarskom razvoju. Obično se resursi dijele na prirodne i društvene.

3.2.1. PRIRODNI TURISTIČKI RESURSI

3.2.1.1. KLIMATSKI I GEOMORFOLOŠKI TURISTIČKI RESURSI

Klima umjereno kontinentalnih obilježja s toplim ljetima i relativno hladnim zimama te ravnomjerno raspoređenom količinom padalina omogućuje boravak na otvorenom tijekom većeg dijela godine. Obronci Dilj gore i nizinski prostor uz rijeku Savu omogućavaju ugodan boravak u prirodi i bavljenje sportsko-rekreativnim aktivnostima, od laganih šetnji i vožnje biciklom do planinarenja.

3.2.1.2. HIDROGEOGRAFSKI, BIOGEOGRAFSKI I PEJSAŽNI TURISTIČKI RESURSI

Najprivlačnije čimbenike suvremenog turizma čine upravo hidrogrfski elementi kojima Općina Oriovac obiluje. **Jelas polje i ribnjaci** su područje koje se nastavlja na dijelove aluvijalnih staništa rijeke Save i Parka prirode Lonjsko polje a sadrži kompleks šaranskih ribnjaka s razvijenom plutajućom vegetacijom. Okruženo je hrastovim šumama, livadama i seoskim mozaičnim krajolicima koji dodatno doprinose privlačnosti ovoga predjela. Okolno poljoprivredno područje od velike je važnosti za migraciju i zimovanje ždralova (*Grus grus*), a šume pak za gniježđenje štekavca (*Haliaeetus albicilla*) i sive čaplje (*Ardea cinerea*). Područje je bitno za gniježđenje ptica u močvarnoj vegetaciji koja okružuje ribnjake: kolonija žličarki

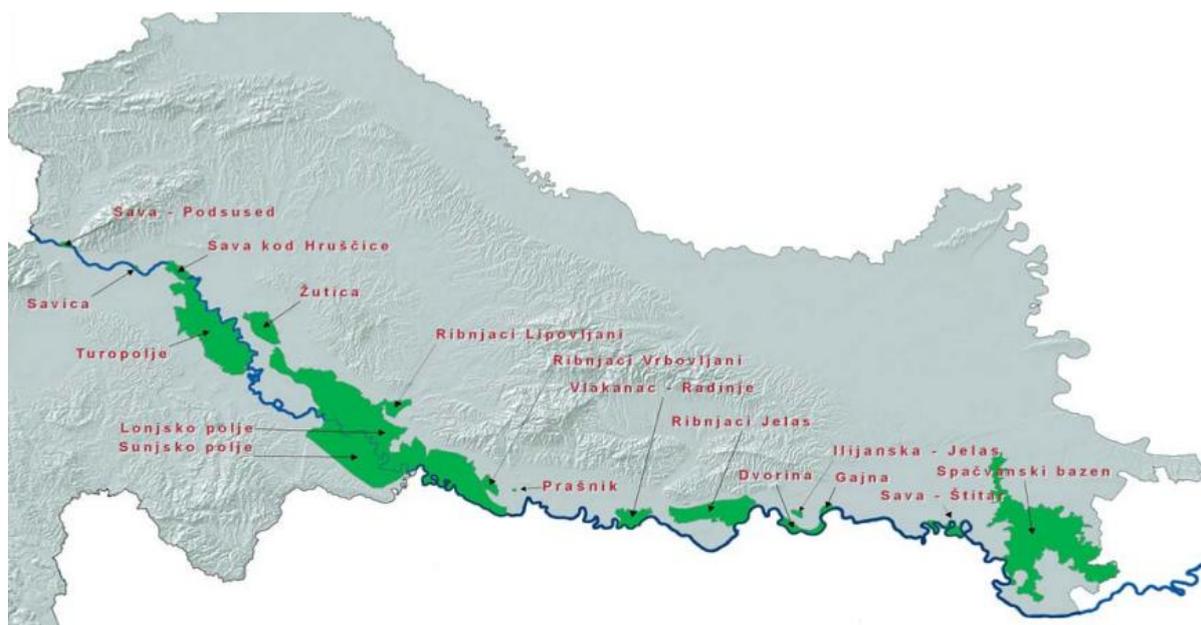
(*Platalea leucorodia*) i drugih vrsta čaplji, kolonija bjelobrade čigre (*Chlydonias hybridus*) i riječnog galeba (*Larus ridibundus*), divlje guske (*Anser anser*), a ujedno je i važno područje za patku njorku (*Aythya nyroca*) i nekoliko drugih vrsta pataka. Ribnjaci tako predstavljaju značajno hranilište, gnjezdilište, zimovalište i migratorno područje za ptice močvarice te obitavalište vidre (*Lutra lutra*). Vrijednosti područja bitno doprinosi i vodena i močvarna vegetacija, poplavne šume hrasta lužnjaka te amfibijska staništa Isoeto-Nanojuncetea koja su karakteristična za kontaktnu zonu vode i kopna, a pojavljuju se u obliku niskih, najčešće jednogodišnjih biljaka (biljne vrste za prepoznavanje staništa su: *Lindernia procumbens*, *Lindernia dubia*, *Eleocharis acicularis*, *Elatine* spp., *Cyperus fuscus*, *C. michelianus*, *Limosella aquatica*, *Eleocharis ovata*, *Limosella aquatica*, *Centaurium pulchellum*, *Schoenoplectus supinus*, *Scirpus setaceus*, *Lythrum portula*).

Ribnjacima djelomično upravlja (1219 ha) privatna tvrtka „Ribnjačarstvo Jelas“. Područje uživa dva oblika zaštite. Jelas polje zaštićeno je u kategoriji **značajnog krajobraza (ZK)** od 1995. godine u površini od 20.800 ha koja se proteže se na teritoriju grada Slavenskog Broda i općina Oriovac, Bebrina, Sibirj i Brodski Stupnik. Sjeverna granica zaštićenog područja ide autocestom Zagreb - Lipovac, a južna rijekom Savom od ušća Orljave do ušća Mrsunje te prati njihov tok prema sjeveru. Dio područja Jelas polja i ribnjaka površine 125 ha zaštićen je kao **posebni ornitološki rezervat (POR)**. Međutim unatoč prisutnosti spomenutih oblika zaštite, vidno je zarastanje područja trskom i vrbom.

Šire područje ribnjaka (oko 130 ha) vrednovano kao **Međunarodno važno područje za ptice (IBA područje - Important Bird Area)** (NATURA 2000)¹ također je izniman turistički potencijal koji se uz dodatne aktivne mjere zaštite te manja ulaganja u turističku infrastrukturu (interpretacijske ploče, promatračnice za ptice) i kvalitetnu promociju može pretvoriti u prepoznatljiv turistički proizvod budući da predstavlja važno gnijezdilište, hranilište i zimovališta ptica, ali i staništa drugih životinjskih vrsta (vidre, vretenca). Do sada je zabilježeno preko 230 ptičjih vrsta od kojih su 122 vrste gnjezdarice.

Područja ekološke mreže NATURA 2000 duž rijeke Save

Izvor: <http://www.dzsp.hr>, listopad 2012.

Jezero Čaplja i rijeka Orljava također se mogu uvrstiti u značajne turističke resurse. „Čaplja“ je manje umjetno jezero nastalo iskopavanjem zemlje sredinom 20. stoljeća za potrebe ciglane tijekom kojega je otkriven izvor vode. U okolici se nalaze športski tereni (košarka, tenis, mali nogomet i cross staza). U ljetnim mjesecima pretvara se u mjesno kupalište dok ga u ostatku godine najviše posjećuju ribiči. Rijeka Orljava koja izvire podno Psunja na nadmorskoj visini od oko 800 metara, a svoj tok završava upravo na području općine Oriovac, točnije između naselja Pričac i Slavonski Kobaš gdje se ulijeva u rijeku Savu. Obje vodne površine pogodne su za razvoj sportsko-rekreacijskog (ribolovnog) i izletničkog turizma.

¹ NATURA 2000 osnovni je program u politici zaštite prirode Europske Unije. Ona obuhvaća mrežu zaštićenih područja zemalja članica Europske Unije. Navedena zaštićena područja važna su zbog očuvanja ugroženih vrsta i stanišnih tipova navedenih u dodacima Direktive o staništima i Direktive o pticama (Council Directive 92/43/EEC; Council Directive 79/409/EEC).

Ihtiofaunu ribolovnih područja s oriovačkog prostora čine: kečiga (*Acipenser ruthenus*), riječna paklara (*Lamperta fluviatilis*), potočna paklara (*Lamperta planeri*), potočna pastrva (*Salmo trutta f.fario*), mladica (*Hucho hucho*), som (*Silurus glanis*), jegulja (*Anguilla anguilla*), štika (*Esox lucius*), manjić (*Lota lota*), veliki vijun (*Cobitis elongata*), piškur (*Misgurnus fossilis*), koselj/kesega (*Abramis ballerus*), krupatica (*Abramis bjoerkna*), deverika (*Abramis brama*), crnooka deverika (*Abramis sapa*), uklija (*Alburnus alburnus*), dvoprugasta uklija (*Alburnoides bipunctatus*), bolen (*Aspius aspius*), mrena (*Barbus barbus*), potočna mrena (*Barbus balcanicus*), karas (*Carassius carassius*), babuška (*Carassius gibelio*), podust (*Chondostoma nasus*), šaran (*Cyprinus carpio*), klen (*Leuciscus cephalus*), klenić (*Leuciscus leuciscus*), jez (*Leuciscus idus*), gavčica (*Rhodeus amarus*), bodorka (*Rutilus rutilus*), plotica (*Rutilus pigus*), crvenperka (*Scardinius erythrophthalmus*), linjak (*Tinca tinca*), bijeli amur (*Ctenopharyngodon idella*), balavac (*Gymnocephalus cernuus*), prugasti balavac (*Gymnocephalus schraetser*), grgeč (*Perca fluviatilis*), smuđ (*Sander volgensis*), mali vretenac (*Zingel streber*), veliki vretenac (*Zingel zingel*), mramorasti glavoč (*Proterorhinus marmoratus*) i dr.

Od ihtiovrsta prisutnih na ovom prostoru, dvadesetak ih se smatra rijetkima i ugroženima, četrnaest ih je strogo zaštićeno prema Zakonu o zaštiti prirode, dok se četiri vrste ubrajaju u endeme Dunavskog, odnosno crnomorskog sliva (veliki vijun, plotica, prugasti balavac i mali vretenac).

Raznolikost flore također bitno doprinosi atraktivnosti ovoga područja. Najčešće vrste šumske vegetacije čine hrast lužnjak (*Quercus robur*), hrast kitnjak (*Quercus petraea*) poljski jasen (*Fraxinus angustifolia*), crna joha (*Alnus glutinosa*), obični grab (*Carpinus betulus*), bijela (*Populus alba*) i crna topola (*Populus nigra*), te razne vrste vrba (*Salix spp.*).

Njihov raspored i rasprostranjenost ovisi o režimima podzemnih i nadzemnih voda, tako u dosegu poplavnih voda prevladava šuma hrasta lužnjaka sa žutilovkom dok izvan dosega poplavnih voda prevladava šuma hrasta lužnjaka i običnog graba.

Sloj grmlja je također bujan i raznovrstan, a tvore ga velika žutilovka (*Genista elata*), glog (*Crataegus oxyacantha* i *C. monogyna*), trnina (*Prunus spinosa*), divlja kruška (*Pyrus pyraeaster*), obična udikovina ili crvena hudika (*Viburnum opulus*), trušljika (*Frangula alnus*), kupine (*Rubus* spp.), poljska ruža (*Rosa arvensis*), likovac (*Daphne mezereum*) i dr. Sloj niskog raslinja osobito je bujan u proljeće nakon poplava. Neke od najčešćih vrsta su rastavljeni šaš (*Carex remota*), uskolisni šaš (*Carex strigosa*), šumski rožac (*Cerastium sylvaticum*), odoljen (*Valeriana officinalis*), vučja noga (*Lycopus europaeus*), dobričica (*Glechoma hederacea*), žuta perunika (*Iris pseudacorus*), sedmolist (*Aegopodium podagraria*), močvarna mlječika (*Euphorbia palustris*), vodena metvica (*Mentha aquatica*), metljika ili metiljeva trava (*Lysimachia nummularia*), obični protivak (*Lysimachia vulgaris*), vodeni dvornik (*Polygonum hydropiper*) i mnoge druge.

Područje općine zahvaća dijelove četiriju lovišta kojima gospodare lovačke udruge „Orljava“ iz Slavenskog Kobaša i „Oriovac“ iz Oriovca. Održavaju raznolik fond divljači koji čine srna obična (*Capreolus capreolus*), divlja svinja (*Sus scrofa*), zec obični (*Lepus europeus*), fazan obični (*Phasianus colchicus*), jelen obični (*Cervus elaphus*), jazavac (*Melinae*), divlja mačka (*Felis silvestris*), kune (*Martes martes*), lisica (*Vulpes vulpes*), tvor (*Melogale*), trčka skvržulja (*Perdix perdix*), fazani (*Phasianus* spp.), divlje patke (*Anas platyrhynchos*), crna liska (*Fulica atra*), vrana siva (*Corvus cornix*), čavka zlogodnjača (*Corvus monedula*), svraka (*Pica pica*), šojka kreštalica (*Garrulus glandarius*), šljuka bena (*Scolopax rusticola*), šljuka kokošica (*Gallinago gallinago*), divlja guska (*Anser anser*), prepelica pućpura (*Coturnix coturnix*), golub grivnjaš (*Columba palumbus*) itd.

3.2.2. DRUŠTVENI TURISTIČKI RESURSI

Društvene turističke resurse na području općine čine svi objekti, pojave i događanja nastala u davnoj ili bliskoj prošlosti koja mogu imati određeni značaj u zadovoljavanju turističkih potreba. Tako se razlikuju kulturno-povijesni, ambijentalni, umjetnički, etnosocijalni i manifestacijski resursi.

3.2.2.1. KULTURNO-POVIJESNI, AMBIJENTALNI I UMJETNIČKI TURISTIČKI RESURSI

Sačuvani ostaci prošlih civilizacija u obliku spomenika kulture i graditeljske baštine mogu biti vrlo privlačni turistički resursi. U Općini Oriovac nalazi se nekolicina arheoloških lokaliteta, sakralnih dobara i kulturnih dobara novije povijesti.

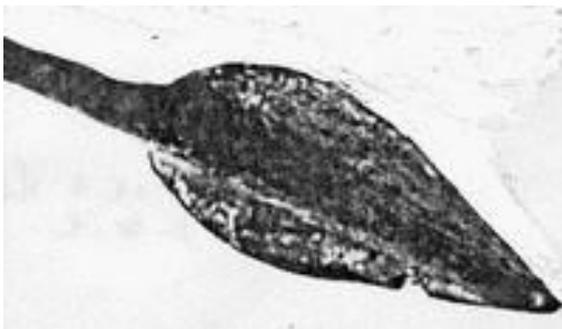
3.2.2.1.1. Arheološki lokaliteti

Arheološkim istraživanjima na području općine Oriovac otkriveni su tragovi različitih kultura iz nekoliko razdoblja. Nalazi u obliku ostataka nastambi, oruđa i kostiju ukazuju na prisutnost sopotsko-lendelske kulture u razdoblju od 3100. do 1300. godine pr. Kr.. Pronađene kamene strelice, glineni utezi za otežavanje ribarskih mreža, kamene sjekire, kameni noževi, strugači i bušilice ukazuju kako se ondašnje stanovništvo bavilo lovom i ribolovom.

Iz neolitskog perioda na širem teritoriju Brodskog posavlja pronađeni su ostaci badenske, lasinjske, kostolačke i vučedolske kulture iz perioda od 2400. do 1850. godine.

Nalazi iz 1953. godine s područja Jelas polja u obliku posuđa s ukrasima otkrivaju brodsku kulturu iz mlađeg brončanog doba. Uz nekropolu u Oriovcu koja se nalazi na 95 m nadmorske visine otkriven je veći broj grobova sa žarama i ostacima kostiju i pepela spaljenih mrtvaca. Kultura žarnih polja iz brončanog doba specifična je po svojim elementima koji ukazuju na posebna vjerovanja i običaje stanovništva, a o čemu svjedoče ostaci u obliku figurica i privjesaka koji su se koristili za obavljanje magijskih obreda. Primjerice, smatra se kako je vladalo uvjerenje da privjesci i pločice u obliku točka sa simbolom sunca nosiocu donose zaštitu i sreću, dok je barska ptica simbol plodnosti i vjernosti.

U naselju Malino pronađeni su ostaci keltske nekropole zajedno sa željeznim mačem i vrhom koplja koji su inače stavljani u grob ratnicima. U blizini su također pronađeni ostaci prahistorijskog zlatnog nakita stila pozamenterije iz kasnog brončanog doba.

Brojni su drugi arheološki nalazi sa šireg područja općine Oriovac, odnosno cijele Brodsko-posavske županije smješteni na Arheološkom odjelu slavonskobrodskog Muzeja Brodskog Posavlja koji u svom fundusu čuva ukupno oko 28400 vrijednih predmeta.

Arheološki lokaliteti na području općine su sljedeći:

- Prapovijesno naselje „Trnavica“ (Ciglenik)
- Prapovijesna nekropola, lokalitet nepoznat (Malino)
- Prapovijesna nekropola „Ulica braće Radića“ (Oriovac)
- Antičko nalazište „Rimska cesta“ (Oriovac)
- Prapovijesno nalazište „Glatnik“ (Oriovac)
- Antičko nalazište „Rimska cesta“ (Pričac)
- Prapovijesno nalazište „Kremenice - Brežani“ (Slavonski Kobaš)
- prapovijesna nekropola „Selišta“ (Slavonski Kobaš)
- Antičko nalazište „Rimska cesta“ (Slavonski Kobaš)
- Prapovijesno nalazište „Rastić“ (Slavonski Kobaš).

Prapovijesni arheološki lokaliteti „Ulica braće Radića“ u Oriovcu te „Kremenice - Brežani“ i „Rastić“ u Slavonskom Kobašu ubrajaju se u zaštićena kulturna dobra Republike Hrvatske.

3.2.2.1.2. Sakralna graditeljska baština

Na području općine postoji nekoliko crkava iznimne vrijednosti od kojih su crkva sv. Ivana Krstitelja i crkva Blažene Djevice Marije u Slavonskom Kobašu te crkva sv. Emerika u Oriovcu uvrštene na listu zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Župna crkva sv. Emerika u Oriovcu sagrađena je 1815. godine, o čemu svjedoči uzidana ploča s natpisom na glavnom pročelju. To je longitudinalna jednobrodna građevina sa zvonikom u pročelju i sakristijom prigradenom sa zapadne strane svetišta. Lađa crkve presvođena je baldahinastim svodovima, a stijene su ukrašene plitkim nišama. Uz južnu stijenu prislonjeno je pjevalište s trijemom. Prvobitni izgled unutrašnjosti crkve izmijenjen je historiziranim i suvremenim namještajem bez umjetničke vrijednosti te keramičkim podnim pločicama, međutim izvana crkva ima bogato raščlanjeno pročelje čime se ističe među ostalim spomenicima sakralne arhitekture prve polovice 19. stoljeća.

Župna crkva sv. Ivana Krstitelja najstarija je zidana barokna crkva na zapadnom dijelu Brodskog Posavlja.

Sagrađena je 1780. godine kao jednobrodna građevina s polukružnim svetištem, zvonikom na pročelju i s juga prigradenom katnom sakristijom. Osnovni materijali od kojih je crkva građena su cigla i drvena građa. Osim same građevine zaštićen je i njezin inventar koji je nastao između druge polovice 18. st. i prve polovice 19. st, a sastoji se od nekoliko vrijednih oltarnih pala i slika te crkvenog namještaja: oltarna pala sv. Barbare s tabernaklom, oltarna pala sv. Petra s tabernaklom, slika sv. Ivana Nepomuka, slika sv. Obitelji, slika sv. Antuna Padovanskog, propovjedaonica, krstionica, sakristijski ormar itd.

Crkva, odnosno **Svetište Majke Božje** u Slavonskom Kobašu, poznatije pod imenom Kloštar, najstarije je marijansko hodočasničko svetište na prostorima Požeške biskupije. Crkva je sagrađena u gotičkom stilu na mjestu drevne templarske crkvice iz 13. stoljeća. Karakteristična je po monumentalnom trijumfalnom luku koji predstavlja kasnogotički element jedinstvene ljepote u širem prostornom kontekstu istočne Hrvatske. Visokoj arhitektonskoj vrijednosti crkve doprinose očuvani dijelovi *sedilia* i *custodia*. Predvorje je prilagođeno liturgijskim potrebama samoga svetišta, a zvonik, koji je 1951. godine za komunističkog režima srušen, rekonstruiran je u izvornim gabaritima. U crkvu su nakon restauracije vraćene i dvije oltarne pale, a riječ je o slici Uznesenja Marijina iz 1872. godine čiji je autor poznati onovremeni umjetnik Antun Keller. Druga slika također prikazuje Marijino krunjenje, a ime autora još uvijek je nepoznato. Posebnu vrijednost predstavlja i slika uprizorenja procesije u kloštarskom proštenu koja oslike ima i na poleđini platna a čine ih likovi sv. Sebastijana i sv. Roka kojima su se vjernici u prošlosti utjecali radi zaštite od kuge i bolesti.

Zavjetna je to slika iz 1764. godine koju vjernički puk i danas nosi u procesiji moleći zagovor Majke Božje Kloštarske u raznim životnim potrebama. Inventar ove crkve zaštićen je od strane Ministarstva kulture kao pokretno kulturno dobro.

3.2.2.1.3. Profana graditeljska baština

Na području općine ostala su očuvana tek pojedina zdanja javnog karaktera kao što su zgrade satnije, župni uredi i stanovi za oficire Vojne Granice. To su većinom prizemnice prepoznatljive po vrlo visokom krovu, zakošenom natkrivenom zabatu i trijemu s arkadama. U Oriovcu je sačuvana zgrada prve gostionice. Kuće graničara građene su od drveta ili čerpića, a pokrivane šindrom. Seoske kuće građene su „na žmurove s brvnima“, ožbukane ilovačom u kojoj je pljeva s karakterističnim krovom „na dvije vode“ okrenutim čelom prema cesti. Hambari i štagljevi seoskih domaćinstava uglavnom su građeni od drveta, a jedan hambar je u cijelosti očuvan u dvorištu oriovačkog župnog stana. Iz 19. stoljeća očuvan je dio seoskih kuća građanih od cigli i drveta s kućarima i ostalim gospodarskim zgradama. Fasade ovih kuća odnosno njihove doprozornice i dovratnici ukazuju na stilsku pripadnost klasicizmu. S kraja 19. i početka 20. stoljeća ostala su očuvana tri objekta secesijskog arhitektonskog pravca od kojih je najpoznatija prva oriovačka štedionica. Iz pregleda arhitekture ovog područja jasno je kako su osim renesanse zastupljeni svi arhitektonski stilovi na više ili manje skromnim objektima, a koji svjedoče o kontinuitetu razvoja Oriovca u moderno gradsko naselje.

Iz kategorije profane graditeljske baštine preventivno zaštićeno kulturno dobro od strane Ministarstva kulture je **rodna kuća slikara Zdravka Ćosića** s okućnicom koja se nalazi u Ulici sv. Florijana u Slavonskom Kobašu. Podignuta je u drugoj polovici 19. stoljeća. Simetrično pročelje zgrade izvedeno je u historicističkim oblicima s četiri prozora, žbukanih okvira u imitaciji kamena. Na pročelju se nalaze dvije vertikalne, žbukane trake - imitacije ugaonih kamena klesanaca, smještene na rubnim dijelovima. Stari štagalj etnološke vrijednosti, izveden je drvenim daskama, uglova spojenih „na hrvatski vez“, dok blago ispuštenu katnu konstrukciju drže masivne hrastove grede.

3.2.2.1.4. *Kulturni spomenici novije povijesti*

Kulturni spomenici s područja općine svoju ulogu u razvoju turizma mogu ostvariti kroz privlačenje turista ili kroz utjecaj na atraktivnost drugih resursa. Svjedoče o prošlim događajima i kao takvi imaju osobitu važnost za stanovništvo i samo područje, a to su:

- Spomen ploča organizatorima antifašističke borbe (Lužani)
- Spomenik palim borcima i žrtvama fašizma u centru mjesta (Lužani)
- Spomenik u čast tisućugodišnjice hrvatskog kraljevstva kralja Tomislava 925-1025. godine (Lužani)
- Spomen ploča u čast 150-te godišnjice ilirskog pokreta-hrvatskog narodnog preporoda (Oriovac)
- Spomen ploča u čast poginulim hrvatskim braniteljima stradalim u Domovinskom ratu u parku centra (Oriovac)
- Spomenik graditelju nasipa barunu Filipoviću za gradnju nasipa 1880. godine (Oriovac)
- „Turska česma“ iz 17. stoljeća u centru mjesta (Oriovac)
- Spomenik palim borcima, žrtvama fašizma i Slav. Udarne divizije u centru mjesta (Slavonski Kobaš)
- Spomenik obilježja palim mještanima Živika i Pričca od 1841.-1992. godine (Živike).

Turska česma zaštićena je kao spomenik kulture iz turskog vremena, a ujedno je i zdenac javnog karaktera. Smještena je u parku u Oriovcu zapadno od župne crkve sv. Emerika. Četverokutnog je oblika, a prema vrhu piramidalno završava vijencem s nizom nazubljenja. Građena je opekom, a kasniji popravci izmijenili su prvobitni izgled. U donjem dijelu je u debelim premazima ožbukana, a na piramidalnom suženju gornjeg dijela imitirani su kameni blokovi.

3.2.2.1.5. Športsko rekreacijski resursi

Osim spomenutih prirodnih blagodati koje omogućuju bavljenje športom i rekreacijom, poput šuma i gorskih predjela Dilja koji su pogodni za bavljenje lovom, planinarenjem, trčanjem, pješačenjem, brdskim biciklizmom, te Jelas ribnjaka, jezera Čaplja i rijeka Save i Orljave koje omogućuju bavljenje ribolovom, veslanjem i drugim vodenim športovima, na prostoru općine postoji i nekoliko uređenih sportskih objekata otvorenog i zatvorenog tipa. Športske dvorane pri osnovnim školama omogućuju bavljenje športskim i rekreacijskim aktivnostima i izvan vremena trajanja nastave. Otvoreni športski tereni, od kojih su najbrojnija nogometna igrališta (6) omogućuju sudjelovanje većeg broja sudionika i promatrača. Osim nogometnih, na području općine postoji i košarkaško i odbojkaško igralište te teniski teren. Označena biciklistička staza uz rijeku Savu te quad cross staza uz jezero Čaplja također su potencijal koji uz neznatna ulaganja može biti uvršten u turističku ponudu.

3.2.2.2. ETNOSOCIJALNI TURISTIČKI RESURSI

Grupa etnosocijalnih resursa obuhvaća čitav spektar materijalne i duhovne kulture kao što su narodne igre, pjesme, običaji, narodne nošnje, rukotvorine, kulinarstvo, mentalitet ljudi te sve detalje koji život na ovom području čine posebnim. Turističkom valorizacijom ovih resursa osim što se postižu pozitivni materijalni efekti, stvara se i dobra osnova za mijenjanje vrlo često pogrešnih negativnih stavova i predrasuda o karakteristikama stanovništva nekog prostora. Također, stvara se i osnova za očuvanje i bolje vrednovanje vlastitog identiteta.

Iako je Slavonija od davnina poznata po narodnoj pjesmi, slavonskoj narodnoj nošnji, na ovom širem području daju se iskristalizirati specifičnosti neke uže cjeline. Općina Oriovac čini upravo jednu takvu prepoznatljivu izjednačenu cjelinu. Odnosi među stanovništvom su vrlo posebni, a očituju se kroz povezanost i stabilnost, običaj ispomaganja prilikom obavljanja različitih poslova, kolektivno održavanje godišnjih običaja i obreda te upućenost u svaki važniji događaj u životu pojedine obitelji. Običajima se pridaje veliki značaj pa je vrlo rasprostranjena uzrečica „*Bolje da propadne selo, nego običaji*“.

Tradicionalni oblik života u prošlosti bila je zadruga. Zadrugu je činilo više bračnih parova s djecom „pod zajedničkim krovom“ i „oko jednog stola“ te se obavezno poštivala razrađena hijerarhija u međusobnim odnosima. U zadruzi je najveći ugled i poštovanje uživao najstariji oženjeni muškarac, a on je ujedno brinuo o novcu i raspoređivao poslove među ukućanima te brinuo o ukupnoj organizaciji zadruge.

Misli i želje stari su Oriovčani ponajviše izražavali kroz narodnu pjesmu:

*„U Oriovcu i blato i suša,
u njemu je i srce i duša.
Oriovka sam, govor me izdaje,
po govoru dika me poznaje.“*

U tradicionalnom plesu, kolu, mogli su plesati samo cure za prosidbu, mlade snaše, momci i mlađi oženjeni ljudi. Stariji bi stajali sa strane i promatrali. Zimi se sastajalo po kućama kako bi se čijalo perje, pjevale narodne pjesme, pričale zagonetke i priče te igrale razne igre. Najčešće su prevladavale priče o doživljajima s vilama i vješticama, u koje su Oriovčani još do nedavno vjerovali. Zabavni život u selu bio je najintenzivniji u vrijeme poklada koje su imale arhaični magijsko-obrambeni karakter. Glavni lik u pokladama tumačio se kao personifikacija zime koja odlazi i koju treba dostojno sahraniti kako bi novo godišnje doba s novim urodom i obnovljenom prirodom moglo dobro uspijevati. Također, kako bi se zaštitili od zlih sila, o Ivanju su mladići i djevojke najprije brali ljekovito bilje koje su zatim palili i preskakivali. Taj običaj preskakanja Ivanjskih krijesova koji je ujedno poseban društveni događaj romantičnog ugođaja imao je i zaštitnu ulogu, odnosno ulogu „čišćenja“ mladih od svega što bi na njih imalo štetan utjecaj.²

Brojni su drugi običaji iz Oriovačkog kraja koji se većinom vezuju za proslave blagdana, svadbi i drugih važnih događaja, a svjedoče o bogatstvu tradicionalnog načina života. Neki su se od njih očuvali do današnjih dana, a njihovo spominjanje i oživljavanje kroz prilagođeno uključivanje u turističku ponudu znatno može doprinjeti njihovom očuvanju. Upravo s ciljem zaštite od propadanja u zaborav, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske zaštitilo je pojedina nematerijalna kulturna dobra s ovog područja, odnosno s šireg područja Slavonije, a to su: *bećarac* - tradicijski vokalno instrumentalni napjev, *svatovac* - tradicijski vokalno instrumentalni napjev, *crkveno pučko pjevanje*, *medičarski obrt*, *pjevanje starogradskih pjesama*, *priprema tradicijskog slavonskog kulena*, *šetana kola*, *umijeće izrade tradicijskih ženskih frizura*, *umijeće izrade zlatoveza*, *umijeće sviranja na tamburi samici* i *umijeće šaranja tikvica*.

² prema: Čizmek, M., Erpačić, J. i dr.: Oriovac - Prilozi za povijest mjesta, Apel - Zavod za ekonomsku propagandu i publicitet, Zagreb, 1971., str. 226. - 228.

3.2.2.2.1. Oriovačka narodna nošnja

Godina 1950. bila je u Oriovcu posljednja kada su mladi ljudi nedjeljom još oblačili narodnu nošnju kao uobičajenu i stalnu odjeću. Danas su ostali tek rijetki primjerci nošnje, sjećanja stanovništva i fotografije.

Narodna nošnja s područja općine Oriovac pripada tipu hrvatske narodne nošnje panonske zone, odnosno graničarske zone brodske varijante. Osobito je karakteristična ženska narodna nošnja koja širinom odijevanja, načinom zadizanja rubine i pregače te smještajem i širinom djevojačke pletenice, ukazuje na značajke „zapadnog ili gornjeg kraja“ okolice Slavenskog Broda.

Osnovu **ženske narodne nošnje** čini rubina koja se sastoji od dva dijela koji se na ovom području nazivaju *oplećak* i *rubina* ili *vezenka*. Oplećak je gornji dio koji ima funkciju bluze, a donji dio koji služi kao suknja zove se *vezenka* ukoliko je ukrašen vezivom, a ukoliko je „čist“, naziva se samo rubina. Klasična *vezenka* izrađuje se tehnikom koji se naziva *napušteni vez*, i to u crvenoj, crnoj, bijeloj boji ili kombinaciji tih boja. Ornament vezova najčešće predstavlja varijacije biljnih i geometrijskih motiva stopljenih u „lozu“ ili „vit“. *Vezenku* nadopunjuje *pregača* većinom tkana vunom tamnijih boja, s uzorkom na rijetke pruge. Na *vezenku* preko ramena stavljala se *marama* koja se na grudima križa, a naziva se *žalin*, *iglen* ili *šaforka*. Dio nošnje koji se nosio oko pasa u obliku vunenog prugastog pojasa naziva se *tkanica*. Za pokrivanje glave nosile su se *marame* koje se prema boji i uzorku zovu *crvenaš*, *križara*, *futarica*, *zupaljuša*, *ciganka*, *sitnica* i *jabučarka*.

Ove marame zadržane su u upotrebi do danas, starije žene ih vrlo često nose uz svakidašnju odjeću od kupovnog tekstila. Djevojke su nosile *perčin* - cijelom dužinom jednako široku pletenicu izvedenu preplitanjem brojnih pramenova kose smještenu na zatiljku, a od nakita *somot*, vrpca od crnog baršuna koja se vezala oko vrata i *šticne*, narukvice pletene crvenom ili bordo vunom s bijelim zrcima.

Za mušku narodnu nošnju karakteristična je bijela platnena odjeća, koju su činile *gaće* i *rubina* ili košulja. Gaće i rubina uvijek su izrađivane od domaćeg tkanja, a oba odjevna predmeta su široka i dugačka, košulja do ispod bokova, a gaće do gležanja. Istaknuto ukrasno mjesto na rubini bila su prsa, a na gaćama poruba na nogavicama. Iznad porube nalazi se ukrasna pruga bijelog ili šarenog veziva, a ispod nje bolje su gaće imale čipku: zubru ili špic, čipku na iglu ili kačkanu čipku. Radna odjeća bila je jednostavnija, manje ukrašena, bez posebno izrađenih prsa ili urešenih samo sitnim faldicama. I muške i ženske nošnje izvezene od svile bile su najcijenjenije, a vrhunski stupanj dobivala je nošnja izvezena nitima umjetne svile u boji. Sve muške košulje imale su *garil*, odnosno preklopljeni ovratnik koji se kopčao sprijeda. Uz rubinu i gaće obvezni dijelovi muške nošnje su *frosluk* i *tkanica*, a na rukama ponekad i *šticle*. Muškarci su glave pokrivali kapama i okruglo oblikovanim kupovnim šeširima smeđe boje. Kao obuću nosili su cipele i *opanke*, od kojih su najznačajniji predstavnici *kaišari* i *sisачki opanci* s ušima i cifranim jezikom. Za hladnijeg vremena nosili su *kožuh*, kožni prsluk s rukom iznutra, i *štrikerske čorape* s uzorkom na jabuke.

3.2.2.3. MANIFESTACIJSKI TURISTIČKI RESURSI

Kulturne i druge manifestacije značajno povećavaju stupanj atraktivnosti turističkog mjesta i obogaćuju sadržaj boravka turista, ali i stvaraju mogućnosti veće turističke potrošnje. Intenziviranje turističkih zbivanja značajno može utjecati na njihov postanak, razvoj, vrijeme održavanja i kvalitetu. Na području općine već niz godina se održava nekolicina kulturno-umjetničkih, folklornih, sportskih i zabavnih manifestacija.

„Oriovita“ je smotra vina koja se u Oriovcu održava posljednjih 15 godina i okuplja sedamdesetak izlagača s područja Brodsko-posavske županije i okoline. Posljednjih godina pojavljuje se sve veći broj zainteresiranih izlagača iz susjednih županija (Požeško-Slavonske, Osječko-baranjske i dr.) pa je smotra poprimila i nacionalni karakter. Smotra se održava svake godine u prvom vikendu mjeseca lipnja i traje 3 dana. Započinje radnim dijelom smotre kada poznati enolozi ocjenjuju vina, a vinari međusobno razmjenjuju iskustva te se upoznavaju s novim tehnologijama u preradi grožđa i vina. Kako je smotra izložbenog, natjecateljskog i edukativnog karaktera, u njezinu sklopu organizirana su razna predavanja na temu vinarstva, vinogradarstva, podrumarstva i drugog. U završnom dijelu smotre organizirana je dodjela nagrada najboljim vinarima i vinima. Usporedno se održava i tradicionalna „Fišijada“ - natjecanje u pripremanju fiša koja uz bogat folklorni program, poznato slavonsko gostoprimstvo i veliki izbor domaćih gastro specijaliteta upotpunjava ovu manifestaciju. Za organizaciju su zaslužne Udruga vinogradara i voćara Općine Oriovac i Športsko ribolovna udruga „Šaran“.

„Oriovačke žetvene svečanosti“ su folklorna manifestacija koja se održava već 11 godina za redom te okuplja brojne KUD-ove iz Hrvatske i inozemstva. Kroz svoj program nastoji prikazati narodne i tradicijske običaje koji su vezani uz žetvene svečanosti, i šire, očuvati tradiciju i kulturu s područja Slavonije i Baranje. Bogatom gastronomskom i vinskom ponudom, popratnim kulturno-umjetničkim i zabavno-glazbenim programom, ova manifestacija svake godine privlači sve veći broj posjetitelja.

Tradicionalna „Smotra tamburaških sastava Brodsko-posavske županije u Slavanskom Kobašu“ već se 29 godina održava u organizaciji Kulturno-umjetničkog društva „Matija Gubec“. Na smotri nastupaju brojni tamburaški sastavi s područja županije, od kojih se pomnim ocjenjivanjem biraju najbolji. Smotru svake godine prate i brojna druga događanja kao što su etnografske izložbe, koncerti duhovnih i pučkih pjesama i tomu slično.

„Orljske ribarske večeri“ su također tradicionalna manifestacija koja se održava već 7 godina za redom drugog vikenda u mjesecu lipnju u organizaciji Športsko ribolovne udruge „Orljava“. Gastronomski je to događaj pri kojemu se pripremaju specijaliteti od slatkovodne i morske ribe, a okuplja brojne sudionike i promatrače iz svih naselja općine te iz okolnih mjesta.

„Kobaško ljeto“ čine razne manifestacije s kulturno-umjetničkim, sportskim, gastronomskim i vjerskim programom koje se tijekom ljeta održavaju u Slavanskom Kobašu u organizaciji NK-a „Slavonac“, KUD-a „Matija Gubec“, Prve kobaške udruge

ratara i stočara, Mjesnog odbora i Župnog ureda Slavonski Kobaš. Neka od događanja su: športsko zabavna priredba „Razigrani lipicanci“, „Ribarska večer pod Bajerom na Savi“, „Kolo pred kapelom“ i Hodočašće u Kloštar na blagdan Velike Gospe.

„Kajak - kanu regata Kobaš“ natjecanje je kajakaša i kanuista koje se u lipnju održava na rijeci Savi. Sudjeluju sportske ekipe s područja Brodsko-posavske i okolnih županija, te iz susjedne Bosne i Hercegovine.

„Lužansko Čijalo perja“ manifestacija je koja se već 16 godina za redom održava u naselju Lužani u organizaciji Općine Oriovac i Kulturno-umjetničkog društva „Graničar“. Manifestacija se organizira s ciljem očuvanja tradicionalnih običaja ovoga kraja, prvenstveno starog slavonskog običaja čijanja perja koji je već bio gotovo potpuno pao u zaborav. Čijanjem perja dobivala se sirovina kojom su se punili jastuci i perine, a osim toga bio je to važan društveni događaj koji je okupljao seljake u dugim zimskim noćima. Tako ova manifestacija prikazuje nekadašnji način života u ruralnim sredinama, ali i ugošćuje nekolicinu KUD-ova i tamburaških sastava zbog čega ima i zabavan karakter te svake godine privlači sve veći broj posjetitelja.

„Poklade u Slavonskom Kobašu“ uz tradicionalnu Pokladnu zabavu događaj je koji osim zabavnog karaktera ima i funkciju očuvanja pučke tradicije i običaja. Maske kao alegorijski elementi pričaju svoje priče te ukazuju na promjene koje donosi novo vrijeme i upozoravaju na važnost učenja iz starih narodnih mudrosti.

3.3. POSTOJEĆA TURISTIČKA PONUDA

Sveobuhvatno promatrajući, područje općine kao cjelinu karakteriziraju brojne prednosti koje mogu biti osnova turističkog razvoja, ali i nedostaci, koji mogu znatno usporiti ovaj proces. Geoprometni položaj, bogatstvo kulturno-povijesne tradicijske i graditeljske baštine te očuvanost i raznolikost prirodnih resursa uz razvijenu socijalnu infrastrukturu čine izvrsne preduvjete za razvoj turizma. Najveći nedostatak čini nedostatnost registriranih smještajnih kapaciteta i cjelogodišnje turističke ponude kao i nedovoljna suradnja javnog i privatnog sektora. Upravo zbog nedostatka smještajnih kapaciteta, turistički razvoj općine usko je vezan i za turistički razvoj središta Županije, gradova Slavonski Brod i Nova Gradiška, budući da oni s postojećim kapacitetima predstavljaju bazu turistima za obilazak šireg područja. Stoga se da uvidjeti kako turizam kao visoko sofisticiran integralni sustav u okviru gospodarstva Općine Oriovac kojega čine međusobno povezani, heterogeni, ali komplementarni fragmenti različitih gospodarskih grana i djelatnosti, unatoč postojećoj resursnoj osnovi, još uvijek nije zaživio u dovoljnoj mjeri. Unatoč tomu razvidan je kontinuirani rast interesa stanovništva za bavljenje turizmom, kao i pomaci u nastojanju obogaćivanja turističke ponude. Općina Oriovac prepoznala je unapređenje turizma kao jedan od svojih prioriteta, te uz Turističku zajednicu Općine Oriovac, Turističku zajednicu Brodsko-posavske županije, Hrvatsku turističku zajednicu i Ministarstvo turizma pruža značajnu institucionalnu potporu razvoju turizma na ovom području.

3.3.1. INSTITUCIONALNA POTPORA RAZVOJU TURIZMA

U Općini Oriovac djeluje Turistička zajednica osnovana u sklopu sustava Hrvatske turističke zajednice krajem 2010. godine. Svoje napore uglavnom usmjerava ka projektima izgradnje turističke infrastrukture. Uređenjem i označavanjem biciklističkih staza nastoji potaknuti razvoj cikloturizma. Također, kao partner sudjeluje u organizaciji turističkih manifestacija na području općine. Turistička zajednica Brodsko-posavske županije svoju ulogu u poticanju razvoja turizma na oriovačkom području ostvaruje isključivo kroz promoviranje ponude ruralnog turizma. Ministarstvo turizma i Hrvatska turistička zajednica kroz različite programe sufinanciraju infrastrukturne razvojne projekte u turizmu, projekte očuvanja baštine, održavanje manifestacija kao i daljni razvoj obiteljskog poduzetništva.

3.3.2. PRAVNI OBLICI PRUŽATELJA TURISTIČKIH USLUGA

U postojeću turističku ponudu općine uključeno je nekoliko pravnih oblika: d.o.o., obrt, OPG, TOG te turističke udruge.

Trenutno najrazvijeniji segment turističke ponude čini ugostiteljstvo koje bez odgovarajućih smještajnih kapaciteta i pratećih djelatnosti vrlo teško može biti nositelj razvoja turizma. U posljednje vrijeme djelomično se razvija turistička ponuda na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Rezultat je to tradicionalne orijentiranosti ovog područja poljoprivredi i vinarstvu, te prepoznatljivosti oriovačkih vinara po vrhunskoj kvaliteti vina. S obzirom na tradiciju uzgoja vinove loze i proizvodnje vina na području općine, prije nekoliko godina pokrenut je projekt vinskih cesta koje povezuju najpoznatije vinare ovog područja.

Autohtona seoska imanja s tradicijom bavljenja poljoprivrednim djelatnostima, izvornim slavonskim specijalitetima, te bogatom tradicijskom baštinom posljednjih se nekoliko godina također sve više okreću razvoju turističke ponude na vlastitim gospodarstvima. Posjetiteljima nude izvorni doživljaj sela kroz sudjelovanje u svakodnevnim aktivnostima na imanju, obilazak voćnjaka starih sorti voća i pašnjaka gdje mogu razgledati autohtone pasmine hrvatskih konja lipicanaca i hladnokrvnjaka koje uzgaja nekolicina obiteljskih gospodarstava s ovoga područja. Međutim, u najvećem broju slučajeva posjeti seoskim gospodarstvima još uvijek nisu adekvatno organizirani niti promovirani kako bi privukli veći broj posjetitelja.

Dobar primjer bavljenja ruralnim turizmom na autentičnom obiteljskom seoskom gospodarstvu daje obitelj Kereković koja u tradicijskoj kući i imanju starima preko 150 godina pruža turističke usluge. U sklopu gospodarstva nalazi se adaptirani stari ambar koji služi kao spremište za tradicionalne suhomesnate i alkoholne proizvode iz vlastite proizvodnje (kobasica, kulen, kulenova seka, čvarci, krvavica, razne rakije), te gospodarski objekt iz 1944. godine predviđen u svrhu uređenja turističkih smještajnih kapaciteta. Vrlo je zanimljiva mala, ali posebna smještajna ponuda ovog gospodarstva, a to je mogućnost spavanja na štaglju u sijenu. Bogata etnološka građa (4 stara fijakera, zavidni primjerci poljoprivredne mehanizacije: plugovi, sijači, sječari itd., tradicijske saonice) dodatno obogaćuju turističku ponudu, a turističkoj konkurentnosti uvelike doprinosi poljoprivredno zemljište na kojemu obitelj uzgaja orahe te „bara“ površine 12000 m² koje je stanište brojnih vrsta ptica i riba (divlje patke, labudovi, guske, šarani, štuke itd.). Cjelokupnu ponudu doživljaja sela i netaknute prirode zaokružuje turistička lađa koja može primiti do 50 osoba, a posjetiteljima omogućuje uživanje u krajoliku rijeke Save u dvije rute, „Pričac - Slavonski Brod - Županja“ i „Pričac - Davor - Mačkovac - Sisak“.

3.3.3. SMJEŠTAJNI KAPACITETI

Na području općine postojeći smještajni kapaciteti nižih su kategorija te u potpunosti ne zadovoljavaju turističke potrebe.

ZEFA hotel „Orljava“ nalazi se u blizini Lužana, na 192. kilometru autoceste Zagreb - Lipovac. Ponuda smještaja i ugostiteljske usluge primjerena je kategoriji hotela s „tri zvjezdice“.

U ponudi je ukupno 26 ležaja, odnosno 1 jednokrevetna soba, 1 trokrevetna soba, 9 dvokrevetnih soba te 2 apartmana s 4 kreveta. U svakoj sobi nalazi se kupaonica, direktni telefon, TV sa satelitskim TV programom, minibar, centralno grijanje, klima uređaj i sigurnosna kasa.

Turističko obiteljsko gospodarstvo „Kereković“ smješteno je u selu Živike, a udaljeno je po 25 kilometara od tri veća obližnja grada, Slavenskog Broda, Nove Gradiške i Požege sa smještajnim kapacitetima koji su uređeni na tradicionalni slavonski način.

U sklopu Pivnice Luj u Oriovcu također se nalaze smještajni kapaciteti. U sedam uređenih soba raspoređeno je ukupno 15 ležaja. Svaka soba ima vlastitu kupaonicu.

Caffe bar i pizzeria Bonaca u Lužanima omogućuje noćenje u sedam uređenih soba s ukupno 20 ležaja. Svaka soba ima vlastitu kupaonicu i TV.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u posljednje tri godine na području općine zabilježen je relativno mali broj posjetitelja što prikazuje sljedeća tablica:

Tablica 12: Evidentirani dolasci i noćenja na području općine Oriovac u 2009., 2010, i 2011. godini

Godina		Ukupno	Domaći	Strani	Indeks/Ukupno
2009.	dolasci	257	19	238	79,0
	noćenja	258	19	239	78,0
2010.	dolasci	253	15	238	98,4
	noćenja	253	15	238	98,1
2011.	dolasci	205	7	198	81,0
	noćenja	205	7	198	81,0

Izvor: DZS, prosinac 2012.

Struktura posjetitelja prikazana u tablici prikazuje nesrazmjern odnos domaćih i stranih turista, odnosno puno veći broj stranih turista od domaćih što nije uobičajeno za ovaj prostor. **Takvo brojčano stanje upućuje na** Preporuča se unaprijediti sustav prijave i odjave turista kroz djelovanje TZ Općine Oriovac.

3.3.4. PROMOCIJA TURIZMA NA PODRUČJU OPĆINE

Marketing i promocija kao alati komunikacije s potrošačima nisu zastupljeni u dovoljnoj mjeri. Pojavljuju se u obliku ponekih tiskanih medija (plakata i letaka) koji upućuju na održavanje pojedinih manifestacija i najava događaja na web stranicama općine (<http://www.oriovac.hr>).

Nekolicina obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, turističkih obiteljskih gospodarstava i udruga također održava vlastite web stranice ili pak promovira svoje aktivnosti putem društvenih mreža (<http://kerekovic.com/>, <http://caldarevic-vino.com/>, <http://www.kud-lio.hr>, <http://www.uvoo.org>, <http://www.dvd.oriovac.net>, <http://dvdLuzani.blog.hr/>, <http://kk.rekord-tim.hr>, <http://web.hamradio.hr>, <http://hr-hr.facebook.com/pages/taekwondo-klub-Skorpijon-Oriovac>, <http://www.e-sadkuzim.com> itd.).

4. PROGRAMSKI DIO

4.1. METODOLOGIJA IZRADE

Općina Oriovac kontinentalna je destinacija s još uvijek nerazvijenim sustavom doživljaja kojima bi privukla značajniju turističku potražnju. Postojeći i potencijalni resursi do sada nisu bili sistematski razvrstani, a što je nužan preduvjet za kreiranje turističkog proizvoda.

Identifikacija potencijalnih atraktivnosti izvršena je terenskim pregledom, korištenjem pisanih izvora i intervjuiranjem poznavatelja općine, a kao metodološki okvir pri izradi turističke atrakcijske osnove korištena je prilagođena „osnovna funkcionalna klasifikacija turističkih atrakcija“³. Kako Općina Oriovac za sada nema dovoljno razvijenu i prepoznatljivu niti jednu turističku atrakciju, korištenjem ove metodologije određeni su svi važni potencijalni materijalni i nematerijalni turistički resursi/atrakcije.

Pri strukturiranju strateških razvojnih ciljeva Općine Oriovac primijenjena je metodologija temeljena na osobitostima područja, a usmjerena prema mogućim provedbenim rješenjima, koja uključuje suradnju i uključenost lokalnih dionika, interesnih skupina i stručnjaka tijekom svih faza rada, osiguravanje provedbenih mehanizama te prijedlog organizacijskih i poslovno-upravljačkih pretpostavki nužnih za učinkovitu provedbu usvojenih rješenja. Također, primijenjen je metodološki princip „od pojedinačnog ka općem“ koji implicira sagledavanje i međusobno koordiniranje razvojnih mogućnosti na određenom broju prethodno identificiranih turističkih lokaliteta na području općine te njihovo usustavljanje u smisleni i zaokruženi destinacijski proizvod. Metodološki pristup tako karakteriziraju transparentnost planskog procesa, multidisciplinarnost pristupa, uključivanje javnosti i planiranje temeljeno na relevantnim podacima.

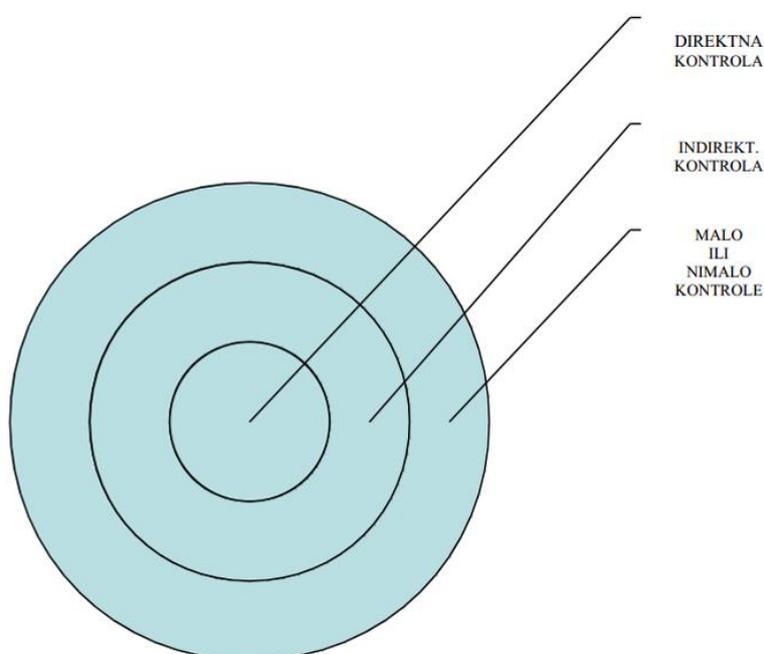
Cjelokupna izrada strategije koncipirana je na način kojime svoja polazišta temelji na načelima održivog razvoja i zaštite okoliša što je od iznimne važnosti za ukupan gospodarski razvoj, a time i razvoj turizma. Obradom osnovnih značajki područja Općine Oriovac i trenutne situacije u turizmu te korištenjem radnog alata krugova utjecaja izrađena je SWOT analiza kojom se identificiraju unutarnji i vanjski utjecaji izraženi kroz snage i slabosti, te prilike i prijetnje, odnosno obuhvaćaju svi segmenti relevantni za razvoj ovog područja. U cilju suočavanja s postojećim problemima ali i korištenja vlastitih snaga u svrhu unapređenja turizma u općini, definiran je plan aktivnosti koji uključuje dionike lokalne zajednice kao i potencijalne izvore financiranja.

Spomenuti korišteni alat, krugovi utjecaja, upućuje na različite razine kontrole koju sudionici izrade Strategije razvoja turizma Općine Oriovac imaju u formiranju

³ Kušen, E.: Turistička atrakcijska osnova, Institut za turizam, Zagreb, 2002., str. 62.

i definiranju turističke slike u zadanom vremenskom periodu (4 godine). Mogu biti različitih međusobnih odnosa i strukture, a tijekom izrade strateškog plana razvoja korišteni su krugovi koji su pod kontrolom ili potpunim utjecajem, pod djelomičnom kontrolom, odnosno u znatnoj fazi utjecaja koja ne dozvoljava konačne odluke, dok su oni bez utjecaja u potpunosti isključeni, odnosno neće biti korišteni u procesima izrade i/ili implementacije. U području kruga direktnog utjecaja, Općina Oriovac, odnosno dionici s područja općine, mogu u potpunosti odlučivati o realizaciji određenih planova i aktivnosti s očekivanim pozitivnim rezultatima. U području indirektno kontrole postavlja se pitanje što je moguće učiniti koristeći utjecaj općine na druge, dok u području s malo ili nimalo kontrole utjecaj je zanemariv ili ne postoji.

Grafički prikaz 1: Krugovi utjecaja

Dijagram krugova utjecaja ukazuje na dvije važne činjenice pri strateškom planiranju turističkog razvoja Općine Oriovac:

- Utjecaj je moguće izvršiti ukoliko se energija usmjerava na sve što je moguće kontrolirati ili na ono na što je moguće indirektno utjecati, dakle, kada postoji određena mjerljiva mogućnost pozitivnog pomaka. Nasuprot tomu, energija koja se usmjerava na područje bez kontrole izgubljena je kao i utrošeno vrijeme, zbog čega je u svakom slučaju vrijeme i snagu bolje usmjeriti i utrošiti na područje koje možemo kontrolirati sa svrhom postizanja cilja.

- Krug utjecaja pod kontrolom širi se uključivanjem ciljanih osoba u radnu skupinu, što znači da krugovi utjecaja opisuju snagu javno-privatnog partnerstva i sudjelovanja zajednice.

U slučaju izrade SWOT analize, a sukladno praksi i stvarnoj situaciji u Radnoj skupini, krug utjecaja je vrlo važan čimbenik u shvaćanju same metodologije izrade strategije turističkog razvoja općine, kao i njene kasnije implementacije.

U cjelokupnom procesu izrade Strategije razvoja ruralnog turizma Općine Oriovac primjenjena je suvremena participativna EU metodologija strateškog planiranja. Planiranje je tako temeljeno na potrebama zajednice, odnosno ono je rezultat odgovornog i transparentnog rada Radne skupine za izradu turističke Strategije Općine Oriovac koja je strukturirana na način da obuhvaća predstavnike javnog, civilnog i privatnog sektora s područja općine Oriovac, kao i predstavnike pojedinih županijskih institucija. Radnu skupinu čini 19 članova, i to:

Red. broj	Ime i prezime	Institucija
1.	Antun Pavetić	TZ Općine Oriovac
2.	Anica Hemen	Općina Oriovac
3.	Petar Huljić	TZ Brodsko-posavske županije
4.	Vesna Andrić	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Brodsko-posavske županije
5.	Marijan Štefanac	Upravni odjel za razvoj i europske integracije Brodsko-posavske županije
6.	Željko Aladrović	MO Oriovac
7.	Tomislav Butina	ŠRU Šaran, Oriovac
8.	Jadranko Mličević	KUD Graničar, Lužani
9.	Željka Čorak	KUD Luka Ilić Oriovčanin, Oriovac
10.	Antun Bačo	KUD Matija Gubec, Slavonski Kobaš
11.	Vladimir Prpić	Udruga vinogradara i voćara, Oriovac
12.	Petar Aladrović	Turistička udruga Orljava, Ciglenik
13.	Inga Aladrović	Turistička udruga Orljava, Ciglenik
14.	Vladimir Gabrić	LU Prepelica, Oriovac
15.	Željko Ferić	LU Orljava, Slavonski Kobaš
16.	Ivan Kereković	T.O.G. Kereković, Lužani
17.	Damir Vučković	Obiteljsko gospodarstvo Vučković, Oriovac
18.	Miroslava Bičanić	Turistička udruga GAJ, Bečić
19.	Željko Jurić	ŠRU Orljava Lužani

4.2. VIZIJA

Vizija turističkog razvoja Općine Oriovac prikazuje idealno stanje u turizmu općine koje bi se pozitivno odražavalo na sve aspekte razvoja. Vizijom se pomaže motivirati lokalnu zajednicu kako bi se uključila u turističke aktivnosti te dostigla željeno stanje koje uključuje viši životni standard i druge različite dobrobiti za stanovništvo općine. Iz tog razloga dostizanje vizije pretpostavlja njezino prihvaćanje od strane javnih i privatnih dionika, a to su lokalna vlast i njene agencije, turistička zajednica, poduzetnici u privatnom sektoru, poslovni sektor i civilno društvo u cjelini. Vizija se temelji na zamišljenom željenom cilju koji ima određenu svrhu i vrijednost, a prethode joj točno određeni i usvojeni standardi i ponašanja.

Vizija razvoja turizma naše općine u svom poimanju bazira se na trajnoj zaštiti, implementaciji i poštivanju visokih ekoloških standarda te dugoročno održivoj valorizaciji turističkih potencijala. Razvojem cjelovite ponude ove kontinentalne destinacije s jasnim elementima prepoznatljivosti i ciljanim tržištima Općina Oriovac će postići vidljiv i značajan pomak u smislu unapređenja ukupnog gospodarstva i podizanja razine kvalitete života domicilnog stanovništva.

Općina Oriovac je atraktivna destinacija ruralnog turizma koja svojim očuvanim prirodnim i kulturnim bogatstvima svake godine privlači sve veći broj posjetitelja. Razvija se sukladno načelima održivog razvoja što bitno utječe na povećanje kvalitete života lokalnog stanovništva kao i na zadovoljstvo turista koji se iznova vraćaju u ovu zelenu oazu.

4.3. SWOT ANALIZA

SWOT analiza predstavlja radni alat u procesu strateškog planiranja koji pomaže u prepoznavanju i utvrđivanju osnovnih čimbenika razvoja, njegovih potencijala i ograničenja. Ova analiza je ključni korak u izradi strategije turističkog razvoja Općine Oriovac budući da, polazeći od sadašnjeg stanja pomaže odrediti željeno buduće stanje, odnosno razvojnu viziju, ciljeve i prioritete.

SWOT analizom prikazuju se snage i slabosti kao unutarnji čimbenici, te prilike i prijetnje kao vanjski čimbenici koji ukazuju na potencijalne prijetnje turističkom razvoju općine ali i otvorene mogućnosti za budući razvoj. Pri tome snage i prilike predstavljaju pozitivne, a slabosti i prijetnje negativne čimbenike ekonomskog razvoja.

Budući da je iz situacijske analize razvidno da se Općina Oriovac treba suočiti s relativno velikim brojem izazova da bi stvorila dobre temelje za razvoj turizma, u SWOT analizi je obuhvaćeno više područja, i to: resursi i prirodni uvjeti, dostupnost i infrastruktura, razvijenost turističkog sektora, ekonomsko i poslovno okruženje, ljudski potencijali, marketing i promidžba te organizacija, upravljanje i poticanje turističkog razvoja.

SNAGE	SLABOSTI
<p><u>Resursi i prirodni uvjeti:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• izrazito povoljan geografski položaj• povoljna konfiguracija i kakvoća tla• blagotvorna umjereno kontinentalna klima• iznimna prirodna bogatstva - zaštićeni dijelovi prirode: značajni krajobraz i ornitološki rezervat Jelas polje i ribnjaci• bogatstvo vodnih površina: rijeke Sava i Orpljava, jezero Čaplja, Jelas ribnjaci• bogatstvo šumskih površina• veliki udio šumskih površina• raznolikost flore i faune• očuvana priroda i okoliš• brojna arheološka nalazišta od	<p><u>Resursi i prirodni uvjeti:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• nedostatak zajedničke vizije razvoja turizma• neadekvatna valorizacija postojećih prirodnih resursa u turističke svrhe, osobito Jelas polja, rijeka Save i Orpljave• neadekvatna valorizacija postojećih kulturnih resursa• nedovoljna zaštita prirodnih resursa• nedovoljna zaštita kulturnih resursa• nedovoljna informiranost o održivom razvoju, nedovoljna ekološka osviještenost• stanovništva• nedovoljno angažiranje stanovništva u pitanjima zaštite

<p>kojih su tri uvrštena u zaštićena nepokretna kulturna dobra Republike Hrvatske: „Ulica braće Radića“, „Kremenice - Brežani“, „Rastić“</p> <ul style="list-style-type: none"> • očuvana graditeljska baština: sakralna i profana, spomenici kulture • hodočasničko odredište - svetište Majke Božje u Slavanskom Kobašu (Kloštar) • bogata kulturno povijesna baština: folklor, narodni običaji, narodne nošnje, tradicionalni zanati • specifična eno-gastronomska ponuda (slavonski kulen, kobasica, čvarci, domaći sirevi; domaće rakije: šljivovica, travarica; vina: graševina, rajnski rizling, chardonnay, cabernet sauvignon...) • niska razina onečišćenja; nepostojanje velikih industrijskih zagađivača • kvalitetno poljoprivredno zemljište • tradicija bavljenja poljoprivredom (osobito vinarstvom) i obrtništvom • postojanje lovnih i ribolovnih područja • postojanje zaštićenih prirodnih dobara te zaštićenih materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara • brojnost i raznolikost udruga <p><u>Dostupnost i infrastruktura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • povoljan geoprometni položaj - brza dostupnost emitivnim tržištima u okviru RH i šire (blizina autoceste Zagreb - Beograd, magistralna željeznička pruga, plovni put rijeke Save); blizina županijskih središta: 	<p>okoliša</p> <ul style="list-style-type: none"> • primjena konvencionalne poljoprivrede - upotreba pesticida i ostalih kemijskih sredstava koji onečišćuju okoliš • usitnjenost poljoprivrednih posjeda • zapuštena poljoprivreda zemljišta • zapuštene šumske površine • pojava divljih odlagališta otpada koja narušavaju izgled krajolika, ali i zagađuju okoliš te nepovoljno utječu na zdravlje stanovništva • nedovoljna promocija svih prirodnih potencijala • nedovoljna promocija svih društvenih potencijala; osobito kulturnih dobara i graditeljskog nasljeđa • nedostatak inovativnih ideja • nedostatak objedinjenih turističkih sadržaja • nepostojanje koordinacije između turističkih udruga, vlasnika smještajnih kapaciteta i turističke zajednice • nepovoljna obrazovna struktura stanovništva (dominira stanovništvo sa završenom srednjom školom, mali udio visokoobrazovanih osoba) • slabi kapaciteti i umreženost udruga • slaba energetska učinkovitost javnih objekata - velika potrošnja energije <p><u>Dostupnost i infrastruktura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • slabija kvaliteta lokalnih cesta, osobito pristupnih šumskih puteva • ne postojanje nogostupa uz sve prometnice • nedovoljno izgrađen sustav odvodnje; onečišćavanje vodotoka, ugrožavanje kvalitete
--	---

<p>Slavonski Brod (20 km), Nova Gradiška (35 km), blizina graničnog prijelaza s BiH; blizina zračnih luka u Osijeku i Zagrebu (cca 2 h vožnje)</p> <ul style="list-style-type: none"> • športsko letjelište Jelas pogodno za panoramske letove • postojeća športska infrastruktura • izgrađeni društveni domovi • većim dijelom izgrađena komunalna infrastruktura; organiziran odvoz otpada • iskustvo u provedbi infrastrukturnih projekata • dostupnost ISDN i ADSL usluge <p><u>Razvijenost turističkog sektora, ekonomsko i poslovno okruženje, marketing, organizacija i poticanje turističkog razvoja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • brojnost obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i vinarija - 403 registrirana OPG-a, 1 TOG • uspješni pilot-projekti ruralnog turizma Kereković, Čaldarević.. • tradicija održavanja manifestacija kulturno-umjetničkog, eno-gastronomskog, športskog, edukativnog i zabavnog karaktera • gostoljubivost stanovništva i pozitivan stav prema razvoju turizma • izrađene web stranice općine s dostupnim osnovnim informacijama • web stranice športskih udruga, obiteljskih gospodarstava i gospodarstvenika • postojanje osnovnog institucionalnog okvira za upravljanje turističkim razvojem 	<p>pitke vode, a time i zdravlja stanovništva</p> <ul style="list-style-type: none"> • sakupljanje otpadnih voda putem sabirnih/septičkih jama • nepostojanje pročišćivača otpadnih voda • nepostojanje zelenih otoka • nedovoljno razvijen sustav odvojenog prikupljanja korisnih otpadnih tvari • velika potrošnja energije javnih objekata u vlasništvu općine • područje općine još uvijek nije plinificirano • nedovoljno iskorišten potencijal izgrađene športskih terena oko jezera, neodržavanje sportskih terena <p><u>Razvijenost turističkog sektora, ekonomsko i poslovno okruženje, marketing, organizacija i poticanje turističkog razvoja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatak prepoznatljivih turističkih sadržaja; izostanak brandova • nedostatak profesionalno osmišljenih proizvoda primjerenih širem turističkom tržištu (i inozemnom tržištu); neiskorišten potencijal vinskog, lovnog, ribolovnog, sportskog... turizma • neadekvatna interpretacija na postojećim atraktivnostima; nedovoljno razvijen sustav smeđe signalizacije • nepostojanje info-punkta za posjetitelje • nedostatnost smještajnih kapaciteta • inertnost privatnog sektora po pitanju uključivanja u turistički sektor (nedostatak privatnih ulagača i inicijativa) • nedovoljna suradnja javnog i
---	--

<p>općine</p> <ul style="list-style-type: none"> • postojanje potpornih institucija za razvoj turizma (TZ Brodsko-posavske županije, Hrvatska turistička zajednica, Ministarstvo turizma) • brojnost i raznolikost udruga • osnivač LAG-a „Posavina“; izrađena lokalna strategija razvoja • rastuća svijest nositelja javne vlasti o gospodarskom potencijalu turističkog privređivanja • izrada strategije razvoja turizma kao poluge upravljanja daljnjim turističkim razvojem • Poduzetnička zona „Čaplja“ u Oriovcu • blizina srednjih škola koje omogućuju obrazovanje budućeg turističkog kadra (Industrijsko-obrtnička škola i Elektrotehnička i ekonomska škola u Novoj Gradiški, te obrtnička škola, Industrijsko-obrtnička škola i Ekonomsko-birotehnička škola u Slavonskom Brodu); blizina Veleučilišta u Slavonskom Brodu sa studijem poljoprivrede - bilinogojstva te ekonomije - menadžmenta • na području općine djeluju dvije turističke udruge: Turistička udruga „Orljava“ Ciglenik, Turistička udruga „Gaj“, Bečič • kontinuirano ulaganje u razvoj gospodarstva • postojanje inicijative za razvoj novih poduzetničkih ideja • postojanje smještajnih kapaciteta: Hotel Orljava, TOG Kereković, Bonaca, Luj 	<p>privatnog sektora</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedovoljno razvijena poslovna mreža i suradnja između malih i srednjih poduzeća • nedovoljno stručnog kadra u turizmu • nepostojanje strateškog marketinškog okvira / dosadašnje nepostojanje koncepcije razvoja i razvojnih programa - planiranja u turizmu • nedovoljna promocija i ograničene javno privatne marketinške inicijative; neprisustvovanje na relevantnim turističkim sajmovima, nedostatnost i nedostupnost tiskanih promotivnih materijala • nedovoljno edukativnih inicijativa s ciljem osvještavanja o važnosti održivog turističkog razvoja i zaštite okoliša • nepostojanje ciljanog i direktnog marketinga • nedovoljno poticanje ekološke poljoprivrede i ruralnog turizma na lokalnoj razini • nedovoljna umreženost poljoprivrednih proizvođača • nestabilno tržište poljoprivrednih proizvoda • stagnacija razvoja gospodarstva • nedovoljna informiranost za korištenje EU fondova • nedovoljno ulaganje u nove projektne ideje • nedovoljno educirano stanovništvo o mogućnostima ruralnog turizma • nedovoljno praćenje novih trendova vezanih uz mogućnosti financiranja • depopulacijski procesi • sve je manje mladih ljudi zainteresiranih za bavljenje ruralnim turizmom • nejednaka proizvodnja dobara na OPG-ima tijekom godine
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • nedovoljna komunikacija između pružatelja turističkih usluga • ne postoji niti jedna kušaonica vina za posjetitelje • nelegalno streljište Borinjak • KUD-ovi raspolažu s malim budžetom
PRILIKE	PRIJETNJE
<p><u>Resursi i prirodni uvjeti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • potencijal za razvoj seoskog turizma (Etno selo Slavonski Kobaš) • valorizacija prirodnih ljepota; daljnja zaštita i unapređenje okoliša • jače korištenje potencijala poljoprivrednih djelatnosti • oživljavanje starih narodnih običaja (npr. Ivanjski krijesovi) i tradicijskih zanata • daljnja zaštita materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara • brendiranje tradicijskih proizvoda • edukacija organizacija civilnog društva o mogućnostima korištenja sredstava fondova • sustavno prilagođavanje obrazovnih institucija suvremenim trendovima i razvojnim potrebama gospodarstva i lokalne zajednice <p><u>Dostupnost i infrastruktura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • uz poboljšanje prometne infrastrukture i kvalitetno označavanje, a zahvaljujući vrlo dobrom geografskom položaju - mogućnost povećanja broja individualnih gostiju • racionalnije korištenje poljoprivrednog zemljišta; unapređenje sustava navodnjavanja 	<p><u>Resursi i prirodni uvjeti:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ugrožen prirodni potencijal zbog nezadovoljavajućeg stanja u infrastrukturi (neadekvatno zbrinjavanje otpadnih voda i otpada, krivolov) • moguća degradacija turističkih resursa (s povećanjem broja posjetitelja); onečišćenje okoliša zbog intenzivnog gospodarskog razvoja (Poduzetnička zona „Čaplja“); onečišćenje Save i Orljave • pojava prirodnih nepogoda (suše, poplave) • nedostatak financijskih sredstava za izgradnju i održavanje kulturnih institucija • financijska nestabilnost organizacija civilnog društva <p><u>Dostupnost i infrastruktura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zastarijevanje infrastrukture • loše stanje nerazvrstanih cesta • dobra prometna dostupnost konkurentskih destinacija ruralnog turizma • prostornim planom uređenja općine nije predviđen turistički razvoj, tj. izgradnja turističke infrastrukture • veliki dio stanovništva koristi

<ul style="list-style-type: none"> • unapređenje komunalne infrastrukture; plinifikacija, unapređenje sustava odvodnje • povećanje energetske učinkovitosti javnih objekata <p><u>Razvijenost turističkog sektora, ekonomsko i poslovno okruženje, marketing, organizacija i poticanje turističkog razvoja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • suvremeni turistički trendovi pogoduju razvoju kontinentalnog turizma: sve veća potražnja turista za odmorom (opuštanjem i aktivnim odmorom) u kontinentalnim destinacijama • razvijanje turizma specijalnih interesa - razvoj selektivnih oblika turizma; povećan interes tržišta za ruralni (eko turizam, enogastronomski, lovni, ribolovni, avanturistički), manifestacijski, izletnički, tranzitni turizam (uz posebnu pažnju na zaštitu i očuvanje brojnosti i raznolikosti životinjskih i biljnih vrsta) • poboljšanje postojećih turističkih sadržaja / stvaranje atrakcija; razvoj inovativnih turističkih proizvoda • obnova i promocija spomeničke baštine, panoramskih vrijednosti i vinskih cesta • kvalitetnija promocija i marketing / razvoj turističkog marketinškog plana • razvoj ekološke poljoprivrede i agro-turizma s ponudom proizvoda iz ekološke proizvodnje - zdrava hrana i konkurentnost cijena • izgradnja smještajnih kapaciteta • korištenje poticajnih sredstava iz nacionalnih i međunarodnih fondova i zaklada (EU fondovi, 	<p>sabirne jame kao sustav odvodnje</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapuštanje poljoprivrednih površina <p><u>Razvijenost turističkog sektora, ekonomsko i poslovno okruženje, marketing, organizacija i poticanje turističkog razvoja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatak prepoznatljivog turističkog identiteta • turistički razvoj vođen isključivo od strane javnog sektora • nedostatak povjerenja privatnog sektora za ulaganje u turistički sektor • nestimulativan makroekonomski okvir: dugoročno loše opće ekonomsko stanje u državi koje stvara negativnu investicijsku klimu • mali proračun općine • kronični nedostatak sredstava za promociju kontinentalnog turizma • nepostojanje projektnog menadžmenta • nedovoljna iskorištenost ionako slabih financijskih izvora • nedovoljna pripremljenost za EU - koči mogućnosti jačeg korištenja fondova • slabi gospodarski učinci od turizma • konflikti u interesima javnog i privatnog sektora; politička previranja koja se odražavaju u svim sferama važnima za daljnji razvoj općine • nedostatnost edukativnih programa u formalnom odgoju i obrazovanju koje se tiču pitanja zaštite okoliša i održivog razvoja - nedovoljna educiranost stanovništva
--	--

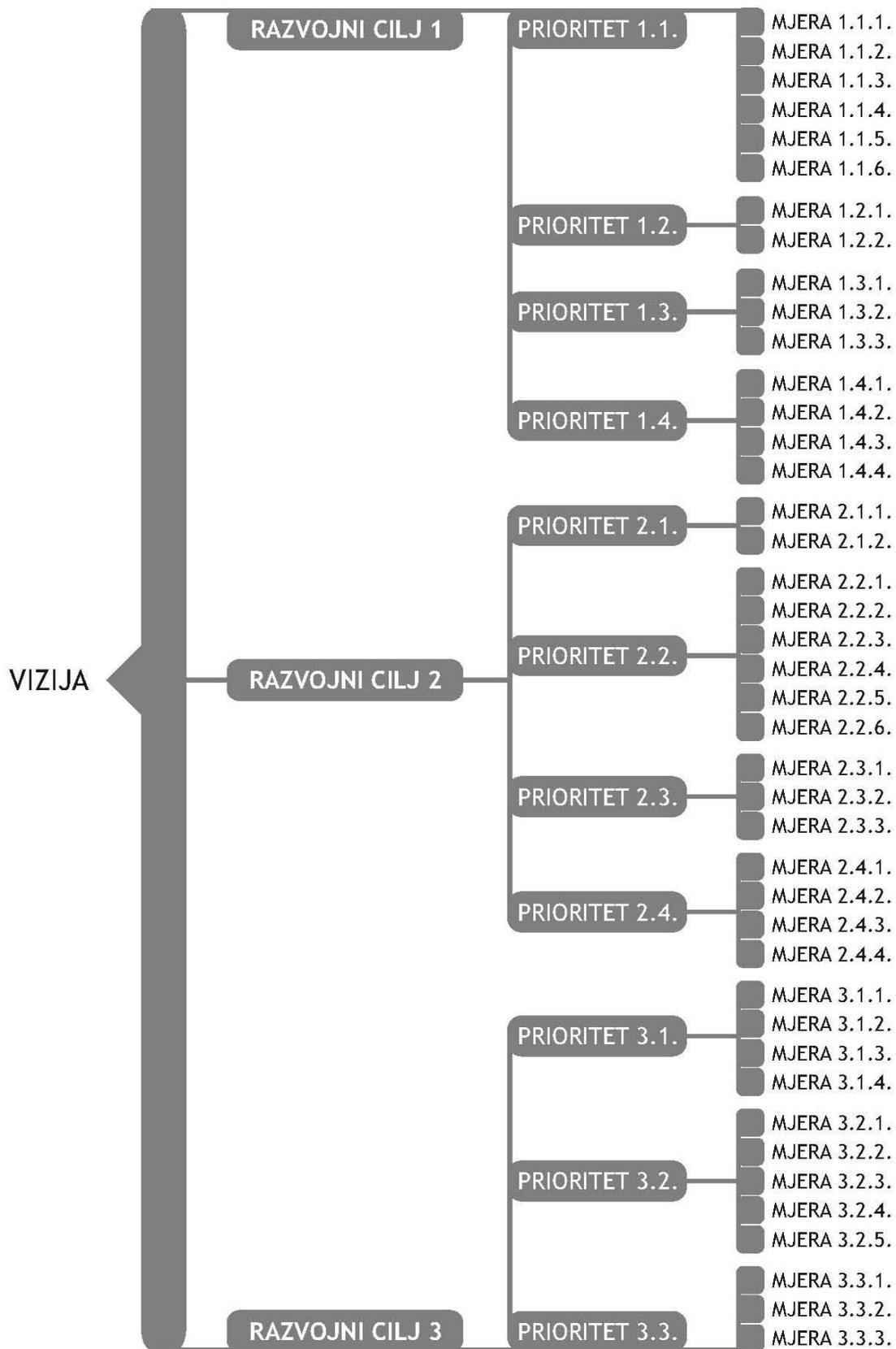
<p>resorna ministarstva...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • uključivanje privatnih poduzetnika u turistički sektor • privlačenje inozemnih investitora • sustavna edukacija kadrova u turizmu • strateška partnerstva na regionalnoj i lokalnoj razini; suradnja s drugim kontinentalnim destinacijama; prekogranična suradnja s BiH na programima razvoja turizma • standardizacija turističkog poslovanja (i primjena europske legislative o radu) • diverzifikacija proizvoda • unapređenje prezentacije proizvoda • osposobljavanje i poticanje malih proizvođača za zajednički nastup na tržištu, uključivanje istih u turističku ponudu • izravni (direktni) marketing • izražen politički interes za ekonomski rast općine • projektni menadžment • stvaranje pogodne klime za ostanak mladih ljudi na selu (osobito visokoobrazovanih) 	<ul style="list-style-type: none"> • nedovoljan interes za upravljanje turističkim razvojem • nedovoljno efikasna administracija državne uprave • neriješeni imovinsko-pravni odnosi poljoprivrednog zemljišta • loša ekonomska politika koja ne potiče domaću proizvodnju i izvoz • nedovoljno razvijen zakonodavni okvir koji bi poticao bavljenje ruralnim turizmom • ne pridržavanje postojećih zakonskih okvira za bavljenje ruralnim turizmom • česta izmjena zakonske regulative • sektorska i strukturalna različitost djelatnosti nositelja turističke onemogućava zajednički nastup na tržištu • stagnacija i pad gospodarske aktivnosti uslijed globalne ekonomske krize i recesije • trend depopulacije ruralnih područja • trend starenja stanovništva • slaba kupovna moć stanovnika • nedovoljno jasna zakonska regulativa za civilna strelišta
---	---

4.4. RAZVOJNI PRAVCI I STRATEŠKI RAZVOJNI CILJEVI I MJERE

Temeljem identificiranih snaga, slabosti, prilika i prijetnji u SWOT analizi, određuju se strateški ciljevi i mjere koje je nužno provesti kako bi strategija razvoja ostvarila svoju svrhovitost. Pri definiranju strateških ciljeva i mjera nužno je poštivati načela ekološke, sociokulturne, ekonomske i tehnološke održivosti kako bi turizam općine bio zasnovan na zdravom i ekonomski učinkovitom razvoju koji podrazumijeva optimalno upravljanje resursima, uključuje vrijednost „prirodnog kapitala“ te zahtjeva odgovoran odnos svih subjekata i aktivnu zaštitu okoliša.

Također, potrebno je težiti razvoju integralnog turističkog proizvoda koji nastaje kao rezultat ponude i potražnje. Čimbenike ponude u ovom ruralnom području čine: prirodna osnova (jezera, rijeke, šume, gorja), ruralno naslijeđe (tradicijska arhitektura, povijest mjesta, sakralne građevine), ruralni život (obrti, gastronomija, glazba), ruralne aktivnosti (pecanje, jahanje, pješačenje, rad u polju, na imanju). Čimbenike potražnje (objektivne čine slobodno vrijeme i novac, a subjektivne osobne želje turista), s čimbenicima ponude povezuje promocija koja je sastavni i neizostavni dio strategije turističkog razvoja Općine Oriovac.

Shematski prikaz razrade strateških ciljeva razvoja turizma:

Strateški razvojni ciljevi imaju ključnu važnost za ostvarenje vizije razvoja Općine Oriovac kao turističke destinacije. Definirani su na temelju svih prethodnih istraživanja i analiza, a pravilnom implementacijom mogu osigurati optimalan razvoj turističke destinacije. Međusobno se prožimlju i nadopunjuju, a budući da zapravo raščlanjuju viziju na dostižne ciljeve srednjoročnog karaktera, svaki cilj je vremenski definiran sukladno činjenici kako se i sama razvojna strategija turizma izrađuje za programsko razdoblje od četiri godine.

RAZVOJNI CILJ 1: UNAPREĐENJE TURISTIČKE INFRASTRUKTURE I UNAPREĐENJE OSTALE JAVNE INFRASTRUKTURE NEOPHODNE ZA ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA

Prisutnost prepoznatljive turističke infrastrukture jedna je od osnovnih pretpostavki za razvoj turizma na području naše općine. Kako bi turističke potrebe posjetitelja, osobito ciljanih tržišnih skupina (lovci, ribolovci, eno-gastro nomadi, promatrači ptica, posjetitelji seljačkih domaćinstava itd.) mogle biti zadovoljene, potrebno je izgraditi adekvatnu turističku infrastrukturu. Lovački dom s pripadajućim strelištem, ribolovačka kuća, promatračnice za ptice, panoramski vidikovci, tematski putevi, poučne staze i slično, turistički su infrastrukturni elementi čijom će se izgradnjom, rekonstrukcijom i uređenjem stvoriti preduvjeti za daljnji razvoj ruralnog turizma i njegovih podoblika na području općine.

Kako se Općina Oriovac unatoč brojnim potencijalima još uvijek nije znatnije istaknula na turističkom tržištu, postojeće potencijale je potrebno postupno pretvoriti u turističke atrakcije koje će privlačiti veći broj posjetitelja. Prethodno je potrebno osigurati infrastrukturne elemente, odnosno objekte koji mogu zadovoljiti turističke potrebe pri čemu je prioritet dostatan smještajni kapacitet. U kasnijoj fazi turističke objekte i atrakcije moguće je povezati te stvoriti lokalnu rutu koja će biti prepoznatljiva i dostupna posjetiteljima što će dodatno potaknuti turistička kretanja budući da je poznata činjenica kako su identificirane kulturne i prirodne znamenitosti ovog područja uglavnom sekundarnog i tercijarnog karaktera (dakle, turisti ne posjećuju područje općine motivirani isključivo željom za posjetom nekoj znamenitosti, nego u najvećem broju slučajeva imaju druge razloge zbog kojih se odvažuju na dolazak, primjerice, posjet prijateljima i rodbini). Stvaranjem jedne jače atrakcije - rute koja povezuje nekoliko sekundarnih i tercijarnih atrakcija, uz dostatan smještajni kapacitet, adekvatnu označenost, kvalitetnu interpretaciju i promociju, turizam Općine Oriovac može zaživjeti u punom smislu.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 1.1. Izgradnja i rekonstrukcija turističkih objekata i smještajnih kapaciteta sukladno potrebama turističkog razvoja i ciljnim tržištima			
Mjera 1.1.1. Izgradnja i uređenje lovačkih domova i uređenje strelišta (Borinjak)			
1.1.1.1. Izrada projektne dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola za izgradnju lovačkog doma i civilnog strelišta	Općina Oriovac	2013	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, EU fondovi
1.1.1.2. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Vanjski stručni suradnik	2013-2014	Općina Oriovac
1.1.1.3. Provedba postupka javne nabave za odabir izvođača radova	Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac
1.1.1.4. Izgradnja i uređenje lovačkog doma i strelišta	Općina Oriovac / ovlaštene izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, EU fondovi
Mjera 1.1.2. Izgradnja i uređenje ribolovačke kuće na Jelas ribnjacima			
1.1.2.1. Izrada projektne dokumentacije za izgradnju ribolovačke kuće	Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, EU fondovi
1.1.2.2. Ishođenje potvrde glavnog projekta	Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac
1.1.2.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Vanjski stručni suradnik	2013-2014	Općina Oriovac
1.1.2.4. Provedba postupka javne nabave za odabir izvođača radova	Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac
1.1.2.5. Izgradnja i uređenje ribolovačke kuće na Jelas ribnjacima	Općina Oriovac / ovlaštene izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, EU fondovi
Mjera 1.1.3. Izgradnja promatračnica za ptice na Jelas polju			
1.1.3.1. Izrada projektne	Općina Oriovac	2013	Općina Oriovac, Brodsko-posavska

dokumentacije (glavnog projekta) za izgradnju promatračnica za ptice			županija, MRRFEU, MINT, MZOP, EU fondovi
1.1.3.2. Ishođenje potvrde glavnog projekta	Općina Oriovac	2013	Općina Oriovac
1.1.3.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Vanjski stručni suradnik	2013	Općina Oriovac
1.1.3.4. Provedba postupka javne nabave za odabir izvođača radova	Općina Oriovac	2013	Općina Oriovac
1.1.3.5. Izgradnja i uređenje promatračnica za ptice na Jelas polju	Općina Oriovac / Ovlašteni izvođač radova	2013-2015	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MINT, MZOP, EU fondovi
Mjera 1.1.4. Izgradnja panoramskih vidikovca (brdski dio općine, naselja Oriovac i Bečič)			
1.1.4.1. Ishođenje projektne dokumentacije	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, MZOPU, EU fondovi
1.1.4.2. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
1.1.4.3. Izgradnja i uređenje panoramskih vidikovaca	Općina Oriovac / Ovlašteni izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
Mjera 1.1.5. Uređenje tematskih puteva i poučnih staza			
1.1.5.1. Osmišljavanje tematskih puteva i poučnih staza	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
1.1.5.2. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
1.1.5.3. Uređenje i označavanje tematskih puteva i	TZ Općine Oriovac / ovlašteni izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU

poučnih staza			fondovi
Mjera 1.1.6. Poticanje obnove i adaptacije tradicijskih kuća i gospodarskih objekata u skladu s izvornom, tradicijskom arhitekturom, te njihova prenamjena u ugostiteljske i smještajne objekte			
1.1.6.1. Donošenje lokalnih poticaja za obnovu i adaptaciju tradicijskih kuća i gospodarskih objekata	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MINT, MZOPU, EU fondovi
1.1.6.2. Rekonstrukcija, obnova i adaptacija tradicijskih kuća i gospodarskih objekata	Općina Oriovac, nositelji vlasničkih prava na tradijskim/gospodarskim objektima	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MINT, MZOPU, EU fondovi
1.1.6.3. Stavljanje objekata u funkciju turizma	Općina Oriovac, nositelji vlasničkih prava na tradijskim/gospodarskim objektima	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MINT, MZOPU, EU fondovi

Turistički informativni i interpretativni sadržaji jedni su od osnovnih elemenata turističke prepoznatljivosti. Naime, turistima koji ciljano dolaze u destinaciju, ali i potencijalnim turistima (turisti u tranzitu), nužno je omogućiti jasnu informaciju o postojanju turističke ponude. Samim time bitno se utječe i na usmjeravanje i povećanje turističke potrošnje.

Jedna od najvažnijih aktivnosti koju je po tom pitanju potrebno poduzeti jest identificiranje svih značajnih turističkih atraktivnosti te označavanje istih smeđom signalizacijom. Sustav smeđe signalizacije je prepoznatljiv širem turističkom tržištu, a posjetiteljima ukazuje na činjenicu kako se radi o planski upravljanoj i dobro organiziranoj turističkoj destinaciji. Smeđu signalizaciju potrebno je postaviti na jasno vidljivim mjestima tako da posjetitelja usmjeravaju ka znamenitostima koje opisuju, i to na prikladnim razmacima kako bi posjetitelj bio siguran da je na pravom putu.

Budući da je na području općine već evidentirano i od strane Ministarstva kulture zaštićeno ukupno deset, što pokretnih, što nepokretnih kulturnih dobara, te dva oblika zaštite prirode (pojedinačna nepokretna kulturna dobra: Arheološko nalazište "Ulica braće Radića", Crkva sv. Emerika, Turska česma, Arheološko nalazište "Kremenice - Brežani", Arheološko nalazište "Rastić", Crkva Blažene Djevice Marije, Crkva sv. Ivana Krstitelja, Rodna kuća Zdravka Čosića s okućnicom, Ulica sv. Florijana 50 i 52; pokretna kulturna dobra - zbirke: Inventar crkve sv.

Ivana Krstitelja, Inventar kapele sv. Marije na groblju; zaštićena prirodna baština: Značajni krajobraz Jelas polje, Posebni ornitološki rezervat Jelas ribnjaci), uz iste je potrebno, osim prethodno spomenute smeđe signalizacije postaviti i interpretacijske sadržaje. Oni mogu biti u obliku poučnih tabli koje sadržavaju osnovne informacije o predmetnom dobru, a njihovo uobličavanje potrebno je dizajnirati na način da svojim izgledom privuku posjetitelje, da budu izrađeni od prikladnih i kvalitetnih materijala (primjerice, za Jelas polje od prirodnih materijala - drva), te da sadržajem na zanimljiv način sažeto opisuju resurs/atrakciju. Kako bi sadržaj poučnih tabli bio razumljiv i točan, a izgled vizualno atraktivan, ovu aktivnost potrebno je provesti u suradnji sa stručnim suradnicima iz više različitih područja (arheolozi, etnografi, ornitolozi, stručnjaci za zaštitu prirode, grafički dizajneri itd.).

Također, u cilju objedinjavanja svih turističkih informacija s područja općine potrebno je uspostaviti info-točku gdje će posjetitelji moći dobiti sve korisne informacije vezane uz smještaj, ugostiteljske objekte, znamenitosti, posebne ponude, prijevoz i događanja. Info-točka može se realizirati u dva oblika. Prvi zahtijeva angažiranje osobe koja će biti zadužena za pružanje informacija posjetiteljima te dijeljenje informativnih brošura, letaka i drugih promotivnih materijala. Može se oblikovati kao štand izrađen na vizualno upadljiv način, primjerice, u obliku starinske slavonske drvene kućice. Druga opcija je postavljanje multimedijalnog uređaja pomoću kojeg turisti mogu vidjeti sve potrebne turističke informacije (informacije je potrebno redovito ažurirati). Pri određivanju lokacije info-točke potrebno je predvidjeti njenu vidljivost i pristupačnost, ali i frekventnost prolaska posjetitelja u tranzitu (vozača motornih vozila, biciklista) budući da je prvotna namjena info-točke izražavanje dobrodošlice i informiranje posjetitelja.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 1.2. Unapređenje sustava turističkih informativnih i interpretativnih sadržaja			
Mjera 1.2.1. Izrada i postavljanje informativnih i interpretativnih ploča (info-panoi, oglasne ploče, smeđa signalizacija...)			
1.2.1.1. Identificiranje lokacija koje je potrebno označiti smeđom i drugom signalizacijom	TZ Općine Oriovac	2013	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
1.2.1.2. Osmišljavanje sadržaja i oblika informativnih i interpretativnih ploča	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
1.2.1.3. Izrada ploča smeđe signalizacije,	TZ Općine Oriovac/vanjski	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska

info-panoa i oglasnih ploča	stručni suradnik		županija, MINT, EU fondovi
1.2.1.4. Postavljanje smeđe signalizacije, info-panoa i oglasnih ploča	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
1.2.1.5. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 1.2.2. Uspostavljanje info točke za posjetitelje u Oriovcu			
1.2.2.1. Određivanje lokacije i osmišljavanje info točke u centralnom dijelu Oriovca	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
1.2.2.2. Uređenje info točke i stavljanje iste u turističku funkciju	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
1.2.2.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2014	Općina Oriovac

Budući da Općina Oriovac teži razvoju održivog turizma, sve segmente koji na takav razvoj utječu potrebno je prilagoditi toj težnji. Osiguravanje „zelene“ infrastrukture i sustava kompleksan je proces koji može zaživjeti tek ukoliko se svi turistički dionici aktivno u njega uključe. S obzirom na činjenicu da se radi o izrazito ruralnom području, ulaganje u razvoj ekološke poljoprivrede te u daljnjem procesu njezina kapitalizacija kroz turizam, dugoročno je i višestruko isplativo.

Mjera poticanja razvoja ekološke poljoprivrede zahtijeva provedbu niza podaktivnosti, a sve s ciljem osiguranja stabilnog i dugoročnog rasta sektora ekološke proizvodnje u funkciji turizma. "Ekološka proizvodnja" ("organska", "biološka") poseban je sustav održivoga gospodarenja u poljoprivredi i šumarstvu koji obuhvaća uzgoj bilja i životinja, proizvodnju hrane, sirovina i prirodnih vlakana te preradu primarnih proizvoda, a uključuje sve ekološki, gospodarski i društveno opravdane proizvodno-tehnološke metode, zahvate i sustave, najpovoljnije koristeći plodnost tla i raspoložive vode, prirodna svojstva biljaka, životinja i krajobraza, povećanje prinosa i otpornosti biljaka s pomoću prirodnih sila i zakona, uz propisanu uporabu gnojiva, sredstava za zaštitu bilja i životinja, sukladno s međunarodno usvojenim normama i načelima. Kako bi se formalno ostvarila potrebno je prvenstveno educirati i informirati poljoprivredne proizvođače o njenim prednostima te im ukazati na konkurentnost ekoloških proizvoda. Također, poljoprivredne proizvođače potrebno je upoznati sa zakonskom regulativom koja regulira ekološku poljoprivrednu proizvodnju i preradu.

Zatim je potrebno zatražiti stručni nadzor (Nadzorne stanice za ovo područje su "BIOINSPEKT" d.o.o. iz Osijeka i Prva ekološka zadruga iz Zagreba) i izradu zapisnika sa zahtjevom za upis u Upisnik ekoloških poljoprivrednih proizvođača Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Nakon toga slijedi proces ishođenja certifikata za „Ekoproizvod“ od Ministarstva. Ekoproizvodi su itekako traženi na turističkom tržištu, a na području općine u turističku ponudu mogu biti uključeni u ugostiteljskim objektima, na seljačkim domaćinstvima, ili pak u obliku suvenira te im je nesumnjivo osiguran dobar plasman.

Također, Općina Oriovac kao jedinica lokalne samouprave vlasnik je niza objekata na području općine od kojih je značajan udio izgrađen prije nekoliko desetljeća (zgrada općine, lovački dom). Kako objekti izgrađeni prije 1987. godine predstavljaju velike neracionalne potrošače energije i bitan izvor emisije štetnih plinova, Općina Oriovac prepoznala je održivu gradnju kao jednu od mjera inkorporiranja energetske učinkovitosti u javnom sektoru koja će omogućiti vrlo značajne energetske, ekonomske uštede i ekološke učinke. Budući su spomenuti objekti s turističkog aspekta reprezentativni za općinu, kako bi opravdala svoju orijentaciju ka zelenom turizmu, potrebno ih je i izgledom i funkcionalnošću tomu prilagoditi.

S obzirom da se energija u zgradama koristi za grijanje i pripremu tople vode, rasvjetu i druge potrebe, te hlađenje, mjere uvođenja energetske učinkovitosti u zgradama u vlasništvu Općine Oriovac obuhvaćaju poboljšanje energetske svojstava zgrada uporabom energetski učinkovitih građevinskih materijala, ugradnju učinkovitijih sustava opskrbe energijom, te korištenje obnovljivih izvora energije.

Zeleno poduzetništvo u ugostiteljstvu i turizmu, osim na proizvodnji eko proizvoda bazira se i na korištenju zelenih tehnologija te osmišljavanju zelenih turističkih aranžmana. Ishođenje oznake kao što je „Priatelj okoliša“ za proizvode, tj. robe i usluge, ukazuje da se poštuju visoki standardi zaštite okoliša iznad propisanog zakonskog minimuma. Znak "Priatelj okoliša" usklađen je s europskim znakom za visoki ekološki standard "EU Flower", te se dodjeljuje, uz sudjelovanje stručnjaka i javnosti prema precizno utvrđenom postupku. Ovlaštena stručna institucija (Povjerenstvo za dodjelu znaka zaštite okoliša pri Ministarstvu zaštite okoliša i prirode) izrađuje elaborat o usklađenosti s mjerilima na temelju provedenog pregleda. Na osnovu ispunjenih mjerila znak se dodjeljuje proizvođačima i pružateljima usluga koji racionalno koriste energiju, koji vode računa o otpadu, korištenju proizvoda koji nisu štetni za okoliš, te poduzimaju aktivnosti u svrhu podizanje ekološke svijesti ne samo svojih zaposlenika, već i svojih gostiju.

Glavni cilj dodjele ovog znaka zaštite okoliša je poticanje razvoja novih tehnologija, smanjenje onečišćenja okoliša, racionalnije gospodarenje sirovinama i energijom.

Praksa je pokazala kako objekti koji su postigli ovakav standard osim promocije svoje kvalitete privlače i više gostiju. S obzirom na današnje ekološke trendove, kao i sve veći broj ekološki osviještenih gostiju koji su u potrazi za "eko" destinacijama, odnosno turističkim objektima kojima se upravlja odgovorno prema okolišu, važno je pripremiti se na vrijeme za zahtjeve "ekološku" populaciju koja je u stalnom porastu.

Konstantno pojavljivanje novih tehnologija unosi različite promjene u svakodnevni život. Kod ljudi stvara i nove navike, a s aspekta razvoja turizma ovo je vrlo važna činjenica budući da se nove tehnologije sve češće koriste pri obavljanju ugostiteljskih djelatnosti. Konstruirane su visoko sofisticirane kase, razni dozatori za točenje pića, te drugi kontrolni uređaji čija primjena omogućuje bržu i jeftiniju uslugu. Kako bi ovaj sektor bio konkurentan te zadovoljio potrebe turista potrebno je kontinuirano pratiti trendove i visoke standarde poslovanja.

Također, primjena HACCP sustava, koji je prepoznat na globalnoj razini kao sustav koji identificira moguće opasnosti (biološke, kemijske i fizičke) koje mogu utjecati na sigurnost hrane i korake u procesu u kojima je moguće provoditi mjere za kontrolu tih opasnosti, vrlo je poželjna. HACCP koji zapravo predstavlja sustav samokontrole za osiguranje zdravstvene ispravnosti hrane, se često naziva i sustavom koji prati proces pripreme hrane «od farme do stola» ili «od vila do vilica», a počiva na sedam osnovnih načela:

1. Provedba analize opasnosti
2. Određivanje kritičnih kontrolnih točki
3. Utvrđivanje kritične granice za svaku kontrolnu kritičnu točku
4. Uspostavljanje sustava i procedure nadzora u svim kontrolnim kritičnim točkama
5. Uspostavljanje popravne radnje koje se poduzimaju kad nadzor pokazuje da pojedina kontrolna kritična točka nije pod kontrolom
6. Uspostavljanje procedure za verifikaciju kako bi se potvrdila učinkovitost HACCP sustava
7. Utvrđivanje dokumente i evidencije primjerene prirodi i opsegu posla koji će pokazivati učinkovitu primjenu mjera navedenih u točkama 1 do 6.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 1.3. „Zelena“ infrastruktura i sustavi u funkciji održivog razvoja turizma			
Mjera 1.3.1. Razvoj ekološke poljoprivrede			
1.3.1.1. Izrada Programa razvoja ekološke poljoprivrede	Općina Oriovac/vanjski stručni suradnik	2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, Ministarstvo poljoprivrede, MRRFEU, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.1.2. Organizacija i provedba edukacija poljoprivrednika zainteresiranih za proizvodnju zdrave hrane i ekološku poljoprivrednu proizvodnju	Općina Oriovac/HZPSS/vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, Ministarstvo poljoprivrede, MRRFEU, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.1.3. Umrežavanje poljoprivrednih proizvođača	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, Ministarstvo poljoprivrede, MRRFEU, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.1.4. Poticanje plasiranja ekoloških proizvoda u ugostiteljstvu te u javnim ustanovama (dječji vrtić, OŠ)	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, Ministarstvo poljoprivrede, MRRFEU, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.1.5. Donošenje općinskih poticajnih mjera za razvoj ekološke poljoprivrede i pružanje stručne i administrativne pomoći u ostvarivanju potpora za razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 1.3.2. Poboljšanje energetske učinkovitosti javnih turističkih objekata			
1.3.2.1. Provedba energetskih pregleda javnih objekata	Općina Oriovac / Ovlašteni stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi

1.3.2.2. Ugradnja energetski učinkovitih materijala u javne turističke objekte	Općina Oriovac / Ovlašteni izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.2.3. Ugradnja energetski učinkovitih sustava grijanja/hlađenja	Općina Oriovac / Ovlašteni izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.2.4. Ishođenje energetskih certifikata	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.2.5. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 1.3.3. Poticanje uvođenja „zelenih“ tehnologija i sustava u turizmu i ugostiteljstvu			
1.3.3.1. Organiziranje i provedba edukacija za ugostitelje i pružatelje turističkih usluga	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac/vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.3.2. Stvaranje preduvjeta za ishođenje oznake „Prijatelj okoliša“	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.3.3. Poticanje uvođenja HACCP sustava	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.3.3.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

Razvoj i unapređenje javne infrastrukture preduvjet su razvoju turizma, ali i zadovoljenju osnovnih potreba lokalnog stanovništva. Osim u funkciji zaštite okoliša i omogućavanja turističke valorizacije resursa s područja općine, kvalitetna javna infrastruktura igra važnu ulogu i na nacionalnoj razini budući da je jedan od značajnih preduvjeta za ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Tržište prometnih usluga koje zapravo i omogućavaju odvijanje turističkih aktivnosti postaje sve zahtjevnije i otvoreno konkurenciji te od pružatelja prometnih usluga zahtijeva kontinuiranu kvalitetu.

Kako je ranije u tekstu objašnjen značaj autocesta, državnih, županijskih i lokalnih cesta koje prolaze područjem općine nije potrebno napominjati nužnost održavanja njihove funkcionalnosti i kvalitete. Međutim, kako održavanje spomenutih cesta nije u nadležnosti Općine nego Hrvatskih autocesta d.o.o., Hrvatskih cesta d.o.o. te Županijske uprave za ceste BPŽ, aktivnost unapređenja prometne infrastrukture odnosi se prvenstveno na nerazvrstane ceste koje su pod nadležnošću Općine Oriovac. Aktivnost obuhvaća čišćenje, popravljavanje i održavanje kolnika, čišćenje prometnih površina izvan kolnika, održavanje bankina te košnju trave i održavanje zelenila. Osiguranje kvalitetne i sigurne prometne infrastrukture uz primjenu zakonitosti planiranja, organiziranja, upravljanja i kontroliranja omogućiti će optimalne tokove materijala, putnika, energije i informacija što će u konačnici značajno utjecati na razvoj turizma na ovom području.

Uređen okoliš prvo je što svaki posjetitelj zamijeti po dolasku u svoje odredište. Pokošena trava u parkovima, posađeno cvijeće, postavljeni zeleni otoci za razvrstavanje otpada, uređene šetnice, uređena dječja igrališta - sve su to detalji koji posjetiteljima stvaraju pozitivnu sliku o destinaciji. Ukoliko općina dosljedno provodi aktivnosti uređenja okoliša turistička promocija popraćena atributima „zelena“ i „eko“ poprimiti će pravi smisao.

Pažnju je potrebno posvetiti i jednom posebnom segmentu ponude ruralnog turizma, a to je vožnja čamcem rijekom Savom koja sve više privlači brojne ribiče, ali i one posjetitelje koje jednostavno vole boraviti na vodi i promatrati krajolik koji okružuje rijeku. Na dijelu rijeke Save u Slavonskom Kobašu zaživjela je i športska manifestacija „Regata Slavonski Kobaš“ te je upravo zbog podizanja razine kvalitete održavanja ove manifestacije, kao i zbog omogućavanja dolaska turista plovnim putem rijeke Save, potrebno urediti privezište. Time bi se osigurao pristup i vez za manja plovila koja se ondje namjeravaju privremeno stacionirati kako ne bi morala improvizirati razna rješenja za krmeni vez. Također, potrebno je izgraditi rampu za plovila kako bi se lokalnom stanovništvu i turistima koji motiv za dolazak u Općinu Oriovac pronalaze u rijeci Savi i uživanju u njenim blagodatima, omogućilo lakše spuštanje i izvlačenje plovila u rijeku ili iz rijeke. Postojanje rampe i privezišta dodatno bi privuklo ljubitelje rekreacije i sportova na vodi, budući da interes za istima već postoji.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 1.4. Razvoj i unapređenje ostale javne infrastrukture neophodne za održivi turistički razvoj			
Mjera 1.4.1. Obnova i uređenje nerazvrstanih cesta i šumskih pristupnih puteva			
1.4.1.1. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
1.4.1.2. Izrada projektne	Općina Oriovac / Ovlašteni projektant	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska

dokumentacije			županija, MRRFEU, MZOPU, EU fondovi
1.4.1.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
1.4.1.4. Provedba postupka javne nabave za odabir izvođača radova	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
1.4.1.5. Obnova i uređenje nerazvrstanih cesta i šumskih pristupnih puteva na cijelom području općine	Općina Oriovac / ovlašteni izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MZOPU, EU fondovi
Mjera 1.4.2. Izgradnja nogostupa na frekventnim prometnim i turističkim pravcima			
1.4.2.1. Izrada projektne dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti	Općina Oriovac / Ovlašteni projektant	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MZOPU, EU fondovi
1.4.2.2. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
1.4.2.3. Provedba postupka javne nabave za odabir izvođača radova	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
1.4.2.4. Izgradnja nogostupa	Općina Oriovac / Ovlašteni izvođač radova	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MZOPU, EU fondovi
Mjera 1.4.3. Uređenje okoliša svih naselja općine			
1.4.3.1. Izrada plana uređenja i održavanja okoliša općine	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013	Općina Oriovac
1.4.3.2. Čišćenje i uređenje divljih odlagališta otpada	Općina Oriovac/neprofitne udruge	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.4.3.3. Izrada i postavljanje znakova zabrane odlaganja otpada na kritičnim lokacijama	Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.4.3.4. Postavljanje zelenih otoka za odlaganje otpada u svim naseljima	Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi

općine			
1.4.3.5. Uređenje okoliša svih naselja s naglaskom na parkovne površine (košnja, sadnja cvijeća itd.)	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MZOPU, FZO, EU fondovi
1.4.3.6. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 1.4.4. Izgradnja i uređenje privezišta i rampe za spuštanje/izvlačenje plovila na Savi (naselje Slavonski Kobaš)			
1.4.4.1. Izrada projektne dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti	Općina Oriovac / Ovlašteni projektant	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MZOPU, EU fondovi
1.4.4.2. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2014	Općina Oriovac
1.4.4.3. Provedba postupka javne nabave za odabir izvođača radova	Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac
1.4.4.4. Izgradnja i uređenje privezišta i rampe za spuštanje/izvlačenje plovila	Općina Oriovac / Ovlašteni izvođač radova	2013-2015	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MRRFEU, MZOPU, EU fondovi

RAZVOJNI CILJ 2: RAZVOJ SELEKTIVNIH OBLIKA TURIZMA

Područje općine Oriovac u početnom je stupnju turističkog razvoja, usprkos svojoj iznimno kvalitetnoj atrakcijskoj osnovi. U cilju ubrzanja turističkog razvoja, opredjeljenje za razvoj ruralnog turizma s njegovim podoblicima tek je logičan slijed. Seoski turizam, odnosno turizam na seljačkim domaćinstvima pravilnom provedbom Strategijom predloženih mjera može postati okosnica razvoja i važan element turističke prepoznatljivosti. Iako je brojnost registriranih OPG-a na području općine značajna, nedostatak smještajnih kapaciteta ili njihova skromna kvaliteta, važni su elementi na kojima treba poraditi.

Smještajnu ponudu na seljačkim domaćinstvima moguće je obogatiti na više načina, primjerice, omogućavanjem kampiranja na zemljištu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, pružanjem zanimljivih usluga noćenja, kao što je spavanje na balama sijena ili u štaglju.

Također, važno je na umu imati činjenicu kako suvremeni turisti sve više zahtijevaju izvorne proizvode i usluge kao što su lokalno proizvedene namirnice, umjetnički i zanatski proizvodi, stoga je u ponudu seljačkih domaćinstava potrebno uključiti dodatne sadržaje i zanimljivosti kao što je npr. posjet etnografskoj izložbi, oživljeni stari narodni običaji i legende područja prikazane u obliku živih povijesnih prezentacija (npr. Ivanjski krijesovi), omogućavanje prikaza starih zanata (kovanja, tkanja...), doživljaj lokalnih plesova i pjesama, ali i aktivno sudjelovanje u istima. Time se ujedno potiče afirmacija domaćih proizvoda u ugostiteljsko-turističkoj ponudi (proizvoda seljačkih domaćinstava; za vrijeme održavanja manifestacija mogu se organizirati prodajne izložbe lokalnih suvenira, rukotvorina, gastronomskih specijaliteta, vina, rakija).

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 2.1. Razvoj seoskog turizma			
Mjera 2.1.1. Jačanje postojećih oblika seoskog turizma			
2.1.1.1. Informiranje i educiranje postojećih vlasnika seljačkih domaćinstava za vođenje i unapređenje seoskog turizma	TZ Općine Oriovac/vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, HTZ, EU fondovi
2.1.1.2. Povećanje kvalitete i kvantitete smještajne ponude	Općina Oriovac/TOG/vlasnici turističkih smještajnih objekata	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, HTZ, EU fondovi
2.1.1.3. Izrada web stranica seljačkih domaćinstava s detaljnim informacijama o ponudi smještaja i ostalim sadržajima	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, HTZ, EU fondovi
Mjera 2.1.2. Jačanje novih oblika seoskog turizma			
2.1.2.1. Informiranje i educiranje o načinu osnivanja seljačkog domaćinstva	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.1.2.2. Umrežavanje seljačkih domaćinstava i	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi

stvaranje komplementarne turističke ponude s inovativnim turističkim sadržajima			
2.1.2.3. Poticanje izrade domaćih gastro proizvoda i rukotvorina te plasiranje istih u sklopu turističke ponude seljačkih domaćinstava	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.1.2.4. Sudjelovanje na sajmovima lokalnog i regionalnog karaktera te organiziranje vlastitog sajma autohtonih proizvoda	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.1.2.5. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

Tradicija lova na ovom području prednost je za razvoj lovnog turizma. Lovačke aktivnosti za sada su još uvijek fragmentirane i nedovoljno organizirane, a kako bi se inkorporirale u turističku ponudu potrebno ih je dobro organizirati na način da nude pakete proizvoda koji uključuju smještaj, vođu lova - lovnik, osvježenje tijekom slova i slično. S tim u vezi, potrebno je poboljšati komunikaciju i suradnju, kako s obližnjim lovačkim društvima, tako i s lovačkim društvima diljem Hrvatske, pa i šire. Dobra suradnja s obližnjim lovačkim društvima može biti osobito korisna i zbog omogućavanja smještaja u lovačkim domovima (primjerice Lovački dom Radinje, Općina Nova Kapela), koji na samom području općine još uvijek nisu izgrađeni.

Tijekom perioda zabrane lova, turistima je moguće ponuditi fotolov uz pomno osmišljenu rutu. To bi primjerice mogao biti vikend-aranžman sa smještajem na seljačkom domaćinstvu uz organiziranog vodiča fotolova.

Također, segment ribolova i sportskog ribolova koji obuhvaća prilično veliko tržište, zbog bogatstva vodnih resursa i brojnosti različitih vrsta slatkovodnih riba na području općine, moguće je kapitalizirati kroz uvrštavanje u turističku ponudu.

Rijeke Sava i Orljava, jezero Čaplja te Jelas ribnjaci već sad privlače lokalne ribiče i ljubitelje sportskog ribolova, a ukoliko bi se, primjerice, osmislila vikend-ponuda koja uključuje nekoliko dobrih ribolovnih lokacija, mogućnost zadržavanja određenog broja ulovljenih riba te pripreme iste u suradnji s nekim od seljačkih domaćinstava ili lovačkih domova, pozitivni rezultati zasigurno ne bi izostali. Ovakva vrsta rekreacije na čovjeka djeluje opuštajuće, a s obzirom na današnji vrlo stresan način života, privlači sve više pobornika. Stoga je razvoj ovog vida turizma svakako i dugoročno održiv te bi uz dobru suradnju turističkih dionika, turističke zajednice, ribolovnih društava i turističkih udruga s područja općine ubrzo mogao doživjeti svoj procvat.

Posebnu pažnju potrebno je usmjeriti na relativno novu vrstu ribolova „Ulovi i pusti“ kojoj se priklanja sve više športskih ribolovaca. „Ulovi i pusti“ (eng. Catch & Release)⁴ je takva vrsta ribolova kojom se revitaliziraju ribolovne vode. Financijski je isplativa budući da osim uobičajenog poribljavanja i reintrodukcije nije potrebno izdvajati dodatna sredstva. Ulovljena riba se pri ovakvoj vrsti športskog i rekreativnog ribolova ne zadržava, nego se neozlijeđena odmah vraća u vodu. Na ovaj način mogu se loviti i populacije ugroženih i strogo zaštićenih ihtiovrsta, a da se pri tome ne narušava kvantitativni sastav istih. Primjena ove mjere u svrhu revitalizacije ribolovnih voda i zaštite endemskih i ugroženih ihtiovrsta na području općine Oriovac, posebno bi se trebala odnositi na ihtiovrste koje se nalaze na popisu „Crvene knjige“ ugroženih vrsta životinja, odnosno za ihtiovrste čiji je opstanak na ovom području ugrožen, kao i na trofejne primjerke određenih vrsta, čime se ulov trofejne ribe omogućava i većem broju ribiča.

Športsko-rekreacijski ribolov kao sastavni dio turističke ponude osim na rijekama Savi i Orljavi, moguće je razvijati na Jelas ribnjacima i jezeru Čaplja. Nadogradnja ponude u sferi športsko-rekreacijskih aktivnosti na jezeru i uz jezero Čaplja moguća je kroz osposobljavanje obližnjih športskih terena. Iste je potrebno obnoviti i staviti u funkciju, a obale jezera uz redovno održavanje moguće je opremiti drvenim stolovima, klupama i sjenicama čime bi bio omogućen cjelodnevni boravak posjetitelja, a prostor bi poprimio oblik manjeg športsko-rekreacijskog centra.

⁴ Za primjenu ovakve vrste ribolova potrebno je stvoriti određene preduvjete, ali i pridržavati se određenih pravila. Ukoliko Općina Oriovac želi biti konkurentna u „Ulovi i pusti“ ribolovu poželjno je da se u ribolovnim područjima nalazi trofejna riba do koje će ribiči moći dolaziti uz što manji ribolovni napor. Ribiči koji sudjeluju u ovakvoj vrsti rekreacije trebali bi koristiti klizne sisteme i optimalne veličine udica, odnosno udice bez protukuke kako bi se spriječile ozljede usta ribe te deblje strune kako bi u što kraćem vremenu mogli izvući ribu. Također, ribiči bi trebali izbjegavati dugotrajno zamaranje ulovljene ribe - što kraće je izlagati zraku, ribu dodirivati isključivo vlažnim rukama i izbjegavati dodir ulovljene ribe s odjevenim dijelovima tijela npr. pri fotografiranju (zbog zaštite sluzokože - zaštitnog sloja kože, što je osobito važno za ribe bez ljusaka), te izbjegavati ozljeđivanje vitalnih organa ribe. Ulovljenu ribu potrebno je što prije pustiti nazad u vodu, a ukoliko je riba izmorena potrebno ju je reanimirati laganim pokretima naprijed - nazad, u uspravnom položaju.

Jelas polje i ribnjaci izniman su ovog područja. U cilju pretvaranja Jelas polja i ribnjaka u turističku atrakciju koja će privući veći broj turista, u sklopu istoga potrebno je osmisliti sadržaje koji će posjetitelje zainteresirati te im boravak učiniti ugodnim i zanimljivim. U posljednje vrijeme u Hrvatskoj sve popularniji postaje birdwatching ili birding, odnosno promatranje i proučavanje ptica golim okom, uz pomoć optičkih pomagala poput dalekozora (dvogleda), durbina (teleskopa) te fotografske opreme (fotoaparati s jakim objektivima). U svijetu je fenomen promatranja ptica u stalnom porastu, a intenzivnije se razvija u drugoj polovici 20. stoljeća uz snažne pokrete za zaštitu prirode i okoliša (na globalnoj razini postoji više desetaka milijuna promatrača ptica koji imaju značajan gospodarski utjecaj koji se mjeri u milijardama dolara godišnje).⁵ Promatranje ptica se prvenstveno odvija na proljeće kad je sezona gniježdenja većine vrsta ptica. Najpovoljniji mjeseci su svibanj i lipanj kad su prisutne sve gnjezdarice. Tada su ptice najaktivnije zbog pjevanja, snubljenja, svadbenih i teritorijalnih letova. Tako se da zaključiti kako se turizam promatranja ptica odvija u predsezoni što se izvrsno uklapa u koncept kontinentalnog/ruralnog turizma Općine Oriovac budući da teži razvoju cjelogodišnje turističke ponude, što je u skladu s hrvatskom turističkom strategijom. Za nesmetano i kvalitetno promatranje ptica, bez njihova uznemiravanja potrebno je izgraditi promatračnice. One mogu biti različitog oblika i veličina, većinom se rade od drva. Trebaju imati otvore (male prozore) za promatranje dalekozorom ili durbinom, a može ih se opremiti info-materijalima, poučnim tablama, bilježnicom za bilježenje promatranih vrsta po datumima. Razvoj ovakvog oblika turizma može, osim ekonomskih, polučiti i niz drugih pozitivnih efekata. Zeleni turisti imaju pozitivan učinak na svijest lokalnih zajednica, jer ukazuju na atraktivnost očuvane prirode s pripadajućom florom i faunom. Redovito posjećivanje turista predstavlja određeni kontrolni mehanizam koji može spriječiti ili barem smanjiti ilegalne radnje (devastaciju staništa ili krivolov).

⁵ Zajednica promatrača ptica se snažno razvija i predstavlja jednu od najvećih skupina organiziranog civilnog društva u razvijenim zemljama na zapadu (Europa, Sjeverna Amerika). Udruge građana koje se deklariraju ljubiteljima ptica i koje aktivno sudjeluju u njihovoj zaštiti broje nekoliko milijuna članova. Među najvećima su udruge u Ujedinjenom Kraljevstvu (RSPB preko milijun članova) i u Njemačkoj (NABU oko 420.000 članova). Značajne zajednice ptičara postoje također u zemljama Skandinavije, Beneluksa i u drugim velikim državama Europe te u Sjevernoj Americi. Najveća svjetska organizacija za zaštitu ptica je BirdLife International, koja ima ukupno više od 10 milijuna članova s preko 3.000 zaposlenika diljem svijeta. BirdLife čini mrežu koja se sastoji od nacionalnih udruga u preko 100 država. Ovaj veliki broj aktivnih i osviještenih građana odražava sve veću svijest i brigu o zaštiti prirode i okoliša, a i o pažljivom ekonomskom razvoju. Broj ljubitelja ptica, diljem svijeta, je u stalnom porastu i u sebi krije veliki potencijal za oblike turizma koji su povezani s prirodom i pticama, a koji se drže načela održivosti. The United States Fish and Wildlife Service (državna služba u SAD-u) je 2006. izdala vrlo detaljnu studiju prema kojoj u SAD-u postoji više od 47 milijuna promatrača ptica koji godišnjepotroše približno 36 milijardi dolara na promatranje ptica (putovanja, oprema...). Taj sektor je stvorio više od 670.000 radnih mjesta i ima veći ekonomski učinak nego sektor lova i sportskog ribolova zajedno. (Izvor: <http://www.biom.hr>)

Dugoročno, turisti će stimulirati ekonomski razvoj zajednice i tako poticati skrbnički stav lokalne zajednice prema ovom području, što može dovesti i do većeg stupnja očuvanosti staništa i veće raznolikosti ptica, tako da se, s vremenom, atraktivnost i vrijednost područja povećava.

Za kvalitetno prezentiranje atrakcija turistima potrebno je osposobiti vodiča koji će uz bar dva strana jezika moći na kreativan način opisati turističke vrijednosti područja različitim profilima turista, bilo da se radi o ljubiteljima ornitofaune, školskim ekskurzijama itd.

Biciklistički turizam je u ovom području već u manjoj mjeri zaživio, no međutim, kako bi imao i ekonomskog utjecaja u ukupnom turizmu općine, potrebno ga je dobro organizirati. Osnovna infrastruktura u sklopu Biciklističke staze Sava⁶ već postoji, a preporuka je postojeću rutu bolje označiti te povezati s ponudom seljačkih domaćinstava općine. Na taj način rekreacijskim biciklistima omogućiti će se dodatan sadržaj te potpuni doživljaj seoskog krajolika uz mogućnost predaha uz pokoji dobar zalogaj i kapljicu.

Pješačenje po južnim padinama Dilja odnosno Slavanskog gorja moguće je također uvrstiti unutar ponude sportsko-rekreacijskog turizma, a kasnije eventualno i povezati s manjim planinarskim stazama koje se nadovezuju na regionalnu planinarsku rutu - Slavonski planinarski put⁷ koji prolazi nedaleko od granice općina Oriovac i Pleternica (kroz susjednu Požeško-slavonsku županiju) te se u istočnom pravcu spušta u Brodsko-posvasku županiju (Općina Brodski Stupnik - KT Sv. Martin - Lovčić). Rekreacijsko pješačenje prikladno za obitelji s djecom i osobe srednje kondicije moguće je organizirati korištenjem manjih kružnih ruta, a osim ugodnog boravka u prirodi pozitivno djeluje na ekološko osvještavanje sudionika. U ovakav aranžman mogu se uključiti i seljačka domaćinstva s prigorskog djela općine, osobito Oriovac i Bečić, sa svojom gastro ponudom i ponudom suvenira.

⁶ Biciklistička staza Sava proteže se od Nove Gradiške do Slavanskog Broda te se dalje vezuje na Dunavsku biciklističku stazu

⁷ Slavonski planinarski put otvoren je davne 1957. godine kao prva planinarska obilaznica u Hrvatskoj. Sadašnja proširena varijanta SPP-a ima potpuni kružni oblik (obuhvaća cijelo slavonsko gorje (Psunj, Požeška gora, Dilj gora, Krndija, Papuk i Zapadni Papuk), linijska je obilaznica, a može se obilaziti i kao točkasta obilaznica sa ukupno 35 KT. Prosječnom planinaru je potrebno 75 sati za obilazak svih kontrolnih točki.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 2.2. Razvoj športsko-rekreacijskog turizma			
Mjera 2.2.1. Razvoj lovnog turizma			
2.2.1.1. Poticanje suradnje između lovačkih udruga	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.2.1.2. Obogaćivanje i obnavljanje fonda lovne divljači	Lovačke udruge	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.2.1.3. Osmišljavanje i uvođenje turističkih lovnih aranžmana	Lovačke udruge/turističke agencije i operateri	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.2.1.4. Informiranje i educiranje lovaca o načelima i odredbama zaštite prirode i održivog razvoja	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.2.1.5. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Lovačke udruge / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 2.2.2. Razvoj ribolovnog turizma			
2.2.2.1. Poticanje suradnje između ribolovačkih udruga	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
2.2.2.2. Obogaćivanje i obnavljanje fonda lovnih ihtiovrsta	Ribolovne udruge	2013-2016	Općina Oriovac
2.2.2.3. Uvođenje turističke ponude ribolova „Ulovi i pusti“	Ribolovne udruge	2013-2015	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.2.4. Uspostavljanje infrastrukture za daljnji razvoj „Ulovi i pusti“ ribolova	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2015	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.2.5. Informiranje i educiranje ribolovaca o	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac/vanjski	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU

načelima i odredbama zaštite prirode i održivog razvoja	stručni suradnik		fondovi
2.2.2.6. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Ribolovne udruge / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac/ribolovne udruge
Mjera 2.2.3. Uređenje zapuštenih športskih terena oko jezera Čaplja i stavljanje istih u turističku funkciju			
2.2.3.1. Obnova terena igrališta, markacija i fiksiranih elemenata kao što su koševi, golovi itd.	Općina Oriovac/neprofitne udruge	2013-2015	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.3.2. Uređenje quad cross staze	Općina Oriovac/neprofitne udruge	2013-2015	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.3.3. Uređenje obale uz jezero Čaplja (postavljanje stolova s klupama)	Općina Oriovac/neprofitne udruge	2013-2015	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.3.4. Nabava dodatne potrebne športske opreme	Općina Oriovac/neprofitne udruge	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.3.5. Izrada plana korištenja športskih terena	Neprofitne udruge	2013-2016	Općina Oriovac
2.2.3.6. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Športske udruge / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac/financijska sredstva neprofitnih udruge
Mjera 2.2.4. „Promatranje ptica“ Jelas			
2.2.4.1. Osmišljavanje sadržaja za promatrače ptica	TZ Općine Oriovac/Športsko-ribolovne udruge	2013-2016	Općina Oriovac
2.2.4.2. Opremanje promatračnica za ptice dalekozorima ili durbinima i info-materijalima	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.4.3. Osposobljavanje turističkog vodiča	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac/TZ Brodsko posavska županija/HTZ
2.2.4.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

Mjera 2.2.5. Unapređenje biciklističkih staza			
2.2.5.1. Osmišljavanje novih biciklističkih ruta	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.5.2. Označavanje biciklističkih staza	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.5.3. Povezivanje ponude cikloturizma s ponudom seljačkih domaćinstava	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.5.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 2.2.6. Uređenje i unapređenje staza za rekreativno pješčenje			
2.2.6.1. Uređenje postojećih i novih staza za rekreativno pješčenje	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT
2.2.6.2. Označavanje pješačkih staza	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.2.6.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

Određeni turistički tržišni segment na turističko putovanje motiviran je isključivo željom za kušanjem lokalnih gastronomskih delicija i vina.⁸ Ovakvi turisti rado posjećuju vinske ceste, vinarije i vinske podrume s namjerom kušanja i kupovine lokalnih vina, žele uživati u posebnom krajoliku vinograda na brežuljcima te razgovarati o vinima s iskusnim vinarima. Osim vina, često žele kušati i lokalne gastro proizvode. U cilju razvoja vinskog turizma potrebno je urediti vinsku cestu koja će povezivati kušaonu vina, obiteljske vinarije (Čaldarević, itd.), OPG-e koji se bave proizvodnjom grožđa i vina te seljačka domaćinstava koji proizvode vlastite gastro specijalitete poput kulena, kulenove seke, kobasice, čvaraka, domaćih džemova, tradicionalnih kolača (orahnjača, makovnjača) i drugog.

⁸ Prema istraživanju Instituta za turizam gotovo od pola milijuna hrvatskih građana koji su svoja putovanja ostvarila u okvirima Republike Hrvatske, oko 130.000 je posjetilo vinske krajeve. Tijekom ovakvih putovanja, 61% ih je kupilo lokalna vina, 63% ih je kupilo lokalne gastro proizvode, a 53% ih je naručilo lokalna vina u sklopu ugostiteljskih objekata. Njihove omiljene vinske destinacije su Slavonija, Istra i Dalmacija. (Izvor: Master plan razvoja turizma za središnji i južnu Slavoniju s fokusom na Brodsko-posavsku i Požeško-slavonsku županiju, str. 75.)

Uz to, potrebno je povezati OPG-a, vinare, udruge poljoprivrednika i vinara s TZ-om Općine Oriovac i turističkim udrugama i agencijama sa šireg područja Brodsko-posavske županije, ali i šire, s turističkim agencijama iz cijele Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine.

Razvoj vinskog turizma ima izuzetno veliki potencijal osobito ako se u obzir uzme činjenica da je oriovački kraj poznat po tradiciji bavljenja vinarstvom. Uređenjem kušaone vina isključivo za turističke potrebe te umrežavanjem vinara i vinogradara s područja općine, moguće je u relativno kratkom roku turističkom tržištu predstaviti prepoznatljiv proizvod vinskog turizma.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 2.3. Razvoj vinskog turizma			
Mjera 2.3.1. Uređenje vinske ceste			
2.3.1.1. Poticanje uređenja obiteljskih vinarija i vinskih podruma	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.3.1.2. Povezivanje OPG-a koji se bave proizvodnjom grožđa i vina	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.3.1.3. Označavanje vinske ceste	TZ Općine Oriovac	2013	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
2.3.1.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 2.3.2. Uređenje kušaone vina/edukacijsko tehnološkog centra			
2.3.2.1. Odabir lokacije i uređenje kušaone vina/edukacijsko tehnološkog centra	TZ Općine Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.3.2.2. Izrada priručnika za vinogradare i vinare	TZ Općine Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.3.2.3. Zaštita autohtonih sorti vinove loze oriovačkog kraja	TZ Općine Oriovac/proizvođači vina/Udruga vinogradara i voćara	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU

			fondovi
2.3.2.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 2.3.3. Informiranje, educiranje i umrežavanje vinara			
2.3.3.1. Povezivanje vinara, vinogradara, OPG-a koji se bave proizvodnjom i preradom grožđa i vina radi zajedničkog plasmana roba i usluga na turističkom tržištu	Općina Oriovac, TZ Općine Oriovac, Udruga vinogradara i voćara Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.3.3.2. Organiziranje edukativnih radionica i stručnih predavanja za vinare i vinogadare	Općina Oriovac, TZ Općine Oriovac, Udruga vinogradara i voćara Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.3.3.3. Osmišljavanje i tisak edukativnih materijala za vinare i vinogadare početnike	Udruga vinogradara i voćara Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi
2.3.3.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac, TZ Općine Oriovac, Udruga vinogradara i voćara Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

Razvoj kulturnog, manifestacijskog i etno turizma jedan je od prioriteta koji će po svojoj realizaciji Općini Oriovac donijeti višestruke koristi. Kroz zaštitu i obnovu kulturnih profanih i sakralnih dobara omogućiti će se očuvanje istih kao i njihova valorizacija kroz turizam. S obzirom na činjenicu kako ovo područje već niz godina njeguje svoje običaje i posebnosti kroz razne manifestacije, iste je potrebno u narednim godinama unaprjeđivati, ali i razvijati nove u cilju stvaranja cjelogodišnje ponude događaja. Postojanje događaja tijekom cijele godine kumulativno će privući veći broj posjetitelja, a širem tržištu stvoriti sliku o dobro organiziranoj destinaciji ruralnog turizma budući da isti stremi nesezonskom karakteru.

Poticanjem razvoja etno turizma značajno će se pridonijeti očuvanju etno vrijednosti kojima je ovo područje iznimno bogato. Iako se na očuvanju već radi, za što se osobito brinu kulturno umjetničke udruge, za adekvatno očuvanje raznovrsnosti i brojnosti predmeta etnografske vrijednosti poželjno je urediti prostor u kojemu će se takvi predmeti moći izložiti i predstaviti posjetiteljima u obliku manjeg etnografskog muzeja. Također, oživljavanje tradicijskih obrta, starih zanata te prikaz njihovih proizvoda, s jedne će strane omogućiti njihovo očuvanje i prenošenje na buduće generacije, dok će s druge strane biti značajna turistička atraktivnost za posjetitelje.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 2.4. Razvoj kulturnog, manifestacijskog i etno turizma			
Mjera 2.4.1. Zaštita i obnova kulturnih profanih dobara u funkciji turizma			
2.4.1.1. Zaštita, obnova i održavanje kulturnih profanih dobara	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
2.4.1.2. Valorizacija kulturnih profanih dobara kroz uključivanje u turističku ponudu	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
2.4.1.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 2.4.2. Zaštita i obnova sakralnih dobara u funkciji turizma			
2.4.2.1. Zaštita, obnova i održavanje sakralnih dobara	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
2.4.2.2. Valorizacija sakralnih dobara kroz uključivanje u turističku ponudu	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
2.4.2.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 2.4.3. Unapređenje postojećih manifestacija i razvoj novih manifestacija			
2.4.3.1. Unapređenje postojećih manifestacija s višegodišnjom tradicijom održavanja	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture

2.4.3.2. Definiranje i razvoj novih događaja u cilju stvaranja cjelogodišnje ponude događaja na području općine	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
2.4.3.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 2.4.4. Poticanje razvoja etno-turizma			
2.4.4.1. Oživljavanje tradicijskih obrta kao oblika turističkog sadržaja	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture, EU fondovi
2.4.4.2. Osmišljavanje i uređenje prostora etnološkog muzeja (rodna kuća Zdravka Čosića?)	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture, EU fondovi
2.4.4.3. Prikupljanje i restauracija predmeta etnografske vrijednosti	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
2.4.4.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac / TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

RAZVOJNI CILJ 3: PROMOCIJA DESTINACIJE I EDUKACIJA TURISTIČKIH DIONIKA ZA ZAJEDNIČKI NASTUP NA TURISTIČKOM TRŽIŠTU

Brend (engl. brand)⁹ je marketinški pojam. Definira se kao sastojak svih informacija povezanih uz određeni proizvod ili uslugu na simboličnoj razini. Obično brend uključuje ime, logo i druge vizualne elemente kao što su slike i simboli. No, što je jednako važno, brend također obuhvaća niz očekivanja koje se pojavljuju u umu korisnika, a povezana su s određenim proizvodom.

Brend destinacije zapravo predstavlja kombinaciju emocionalnih i intelektualnih reakcija posjetitelja na različita iskustva, marketinšku komunikaciju i ponašanje ljudi na koje nailaze, dakle, različitih opipljivih i neopipljivih atributa koji sačinjavaju vrijednost područja. Iz perspektive korisnika ta „vrijednost“ zapravo obećava određeni doživljaj, što na posljeticu destinaciju i obvezuje da ga pruži. Na taj način brend omogućuje da se određena destinacija zajedno sa svojim gospodarskim dionicima, lokalnim stanovništvom i posjetiteljima, izdvoji i postane prepoznatljiva na turističkom tržištu.

Brend naše destinacije, Općine Oriovac, treba biti odraz povijesti, kulture, prirodnih karakteristika područja, načina života unutar zajednice, tako da ga nije potrebno izmišljati, nego je potrebno integrirati sve osobitosti područja u jednu dobro artikuliranu formulaciju kojom će se zainteresirati potencijalni posjetitelji. To podrazumijeva da brend nije samo dobro dizajniran logo i krilatica, nego osjećaj i ugođaj koji posjetitelji dobiju kada posjete ovo područje, odnosno dobiju ono što je obećano. Iz tog razloga nužno je da svi dionici (pružatelji turističkih usluga s područja općine) dobro razumiju ulogu brenda i aktivno se zauzmu i ostvarivanju brendom datog obećanja. U skladu s tim, potrebno je kontinuirano raditi na osvještavanju domicilnog stanovništva o iznimnom prirodnom i kulturnom bogatstvu koje se nalazi na području općine te o važnosti održivog razvoja, korištenja obnovljivih izvora energije i promicanja ekoloških vrijednosti, jer je prvenstveno promjenom načina razmišljanja, a time i stavova i ponašanja moguće ostvariti dugoročno održiv razvoj ove kontinentalne destinacije.

⁹ Postupak nastanka brenda naziva se brendiranje (engl. branding). Svoje korijene nalazi u reklamiranju iz 1950.-tih u Americi. Tada su proizvodi oglašavani poručujući samo jednu određenu kvalitetu i korist reklamiranog proizvoda za njegove korisnike. Iz toga se razvio tzv. idejno brendiranje (engl. mind share) od 1970.-tih nadalje. Prema njemu je glavna karakteristika uspješnog brenda sadržavanje jednostavne, fokusirane pozicije proizvoda u umu korisnika, a korist za korisnika mora biti povezana sa specifičnom kategorijom proizvoda. (Izvor: Holt. B. Douglas: How Brands become Icons, The Principles of Cultural Branding, Harvard Business School Press Boston 2004., str. 15.)

U provedbu ove aktivnosti mogu se uključiti škole s područja općine, primjerice osmišljavanjem eko kutka, uspostavljanjem „zelene patrola“ koja će pratiti stanje u okolišu, ali i postojeće udruge: Ekološka udruga „Vita“, Turistička udruga „Orljava“, Turistička udruga „Gaj“, „Život i zdravlje“ - udruga za ekologiju i zaštitu građanskih prava te ostale lovačke i sportske udruge.

U osmišljavanje oriovačkog destinacijskog brenda potrebno je, kako je i prethodno naglašeno, uključiti više dionika i razmotriti više mišljenja. Osobito je važno uzeti u obzir mišljenja turističkih zajednica susjednih općina, županijske turističke zajednice, ali i Hrvatske turističke zajednice, budući da određivanje i promoviranje brenda kao takvog ima utjecaja na cijelu regiju. Nužno je održavati dobru suradnju sa susjednim općinama Nova Kapela i Brodski Stupnik, te zajednički razvijati brend za pojedinu općinu koji će biti usklađen sa širim područjem, i pri tome isticati svoje atribute poput: zeleno, eko, etno, eno, energično (biciklizam, pješaćenje, lov, ribolov, ali i energetska efikasnost...), kulturno, povijesno itd.

Učlanjenje oriovačkih OPG-ova i TOG-ova u klaster „Slavonska košarica“ također značajno može pridonijeti turističkom razvoju općine. Klaster „Slavonska košarica“ najveći je turistički klaster u Hrvatskoj koji okuplja oko 100 članova OPG-a i TOG-a u cilju povezivanja slavonsko-baranjskih proizvođača hrane, pića i rukotvorina radi veće konkurentnosti na domaćem turističko ugostiteljskom tržištu i lakšeg prodora na strana tržišta. Time bi se plasiranje oriovačkih proizvoda na širem turističkom tržištu uvelike olakšalo, a prepoznatljivost proizvoda znatno povećala.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 3.1. Razvoj brenda Općine Oriovac			
Mjera 3.1.1. Jačanje prepoznatljivosti Općine Oriovac kao turističke destinacije			
3.1.1.1. Identificiranje glavnih karakteristika općine te stvaranje prepoznatljivog ugođaja općine	TZ Općine Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
3.1.1.2. Izrada zaštitnog znaka općine/kreiranje vizualnog identiteta općine	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
3.1.1.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 3.1.2. Poticanje suradnje i partnerstva među lokalnim turističkim zajednicama, udruženjima i pružateljima turističkih usluga			
3.1.2.1. Povezivanje TZ Općine Oriovac s	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska

TZ zajednicama okolnih općina			županija, MINT, Ministarstvo kulture
3.1.2.2. Učlanjenje u klaster „Slavonska košarica“	TZ Općine Oriovac, OPG-ovi, TOG-ovi	2013-2014	Vlastita sredstva
3.1.2.3. Jačanje suradnje s turističkim udrugama	TZ Općine Oriovac, turističke udruge	2013-2016	Vlastita sredstva
3.1.2.4. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 3.1.3. Poticanje promocije općine kao „zelene“ destinacije i razvoja svijesti o važnosti održivog razvoja kroz sustavno educiranje lokalne zajednice o istima			
3.1.3.1. Organiziranje edukativnih radionica o načinima promocije i promotivnim alatima	Općine Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
3.1.3.2. Organiziranje edukativnih radionica u cilju osvještavanja stanovništva o važnosti održivog razvoja	Općine Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
3.1.3.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općine Oriovac / TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
Mjera 3.1.4. Jačanje uloge civilnog društva u turizmu			
3.1.4.1. Umrežavanje i poticanje sinergičnog djelovanja udruga	Općina Oriovac, udruge	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, Ministarstvo kulture
3.1.4.2. Donošenje općinskih poticajnih mjera za rad organizacija i udruga građana koje se bave razvojem turizma (osobito kulturnim i športskim udrugama)	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac
3.1.4.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac

Pregledna web stranica Općine Oriovac postoji, a sljedeća logična aktivnost koju je potrebno učiniti s ciljem pružanja svih potrebnih informacija postojećim i potencijalnim posjetiteljima je izrada web stranice Turističke zajednice Općine Oriovac. Web stranice su sve vrjedniji izvor informacija kako za turiste, tako i za ostale korisnike kao što su poslovni partneri, novinari, interna javnost itd. Stoga je web stranicu TZ općine potrebno napraviti što kvalitetnije sukladno načelima web dizajna. Poželjno je da stranica bude čitljiva (tekstovi podijeljeni na kraće odlomke, pravilan izbor oblika i veličine slova, korištenje primjerenih razmaka i boja), sadržajno dobro strukturirana (sadržaj grupiran u logične cjeline, po mogućnosti prema grupama korisnika, kojemu je osnova kvalitetna navigacija), interaktivna (korištenje različitih funkcionalnosti - Web 2.0 - 4.0 - koje korisnicima omogućuju interakciju s web sadržajem: pregledavanje multimedijalnih sadržaja - virtualno pregledavanje brošura, dodavanje novih sadržaja, komunikaciju između korisnika i razmjenu iskustava itd.), estetski i funkcionalno dobro osmišljena (primjerice, da sadrži pomno izabrane ambijentalne fotografije koje će privući posjetitelje, službeni logotip turističke zajednice koji kod korisnika stvara osjećaj vjerodostojnosti ponuđenih informacija, ali i da omogućuje dobru preglednost i ispis željenog sadržaja), te tehnički „dorađena“ (dobro pozicionirana na Internet pretraživačima i sadržajno optimizirana za lakši pronalazak - korištenjem ključnih riječi i fraza - SEO optimizacija za tražilice).

Osmišljavanje i tisak turističkih brošura i letaka koje turistima daju jasne informacije o turističkim sadržajima na području općine predstavlja jedan od važnih koraka u promociji destinacije. Istraživanja pokazuju kako posjetitelji ruralnih područja izrazito preferiraju informacije o zanimljivostima područja i uslugama u obliku plakata i brošura koje vide u odredištu, odnosno dobiju na info-točki. Tiskane materijale potrebno je integrirati s on-line marketingom, a trebaju obuhvaćati sve pojedinačne zanimljivosti i usluge koje se turistima nude pri posjetu Općini Oriovac. Brošure bi trebalo dizajnirati na jednostavan i zanimljiv način, te ih dati izraditi u dimenzijama koje su prilagođene policama koje se nalaze u info-točki. Primjerice, brošure s korištenim jednostavno osmišljenim, ali razumljivim simbolima otisnute na recikliranom papiru, što će dodatno potkrijepiti eko dimenziju destinacije. Osim brošura i letaka, poželjno je izraditi i druge slične promotivne materijale kao što su razglednice općine, turistička monografija općine te turističke karte sukladno turističkoj ponudi kako bi se posjetiteljima omogućilo što lakše snalaženje u prostoru, primjerice, kartu s ucrtanom biciklističkom stazom, planinarskim i pješačkim stazama s dodatnim sadržajima te quad terenima, kartu vinskih cesta i seljačkih domaćinstava, kartu kulturno-povijesnih spomenika i sakralnih građevina te kartu lovnih i ribolovnih područja, ili pak ekonomski prihvatljivije, sve navedene turističke zanimljivosti objediniti u jedinstvenu preglednu turističku kartu.

Izrađene brošure i karte potrebno je izložiti u info-točki (redovito obnavljati njihove zalihe), te distribuirati po svim ugostiteljskim objektima i objektima koji su na bilo koji način uključeni u turističke tokove (caffe barovi, lovački domovi, benzinske postaje itd.)

Suradnja s putničkim agencijama od presudne je važnosti za plasiranje oriovačkog turističkog proizvoda. Kako turizam podrazumijeva kretanje kao i neproizvodni ljudski rad (onaj iz kojega ne proizlazi materijalizirani proizvod ili materijalna usluga, već osobna usluga) važno je uvidjeti značaj njegovog utjecaja na gospodarstvo. Turističke i putničke agencije u cjelini predstavljaju djelatnost koja je neproizvodnog karaktera upravo iz razloga jer pruža osobnu uslugu turistima, međutim, uloga agencija je izuzetno važna jer dovođenjem turista u destinaciju omogućuje ostvarenje širokog spektra turističke potrošnje: smještaj, prehrana, suveniri itd. Za daljnji razvoj turizma na području općine Oriovac važnu ulogu imaju one turističke agencije koje već u ponudi imaju obilazak slavonskih znamenitosti (primjerice, Putnička agencija Petros - Slavonija: Đakovo, Osijek, Kopački rit, Bizovac, Vukovar, Ilok; Putnička agencija Kopas - Birdwatching u Hrvatskoj - u parkovima prirode Kopački rit i Lonjsko polje te ornitološkom rezervatu Crna Mlaka) te one koje imaju srodnu ponudu i mogućnosti za uvrštavanje destinacije Općine Oriovac u svoju ponudu (primjerice, Atlas - Kontinentalna Hrvatska).

Uz navedeno, potrebno je osmisliti i izraditi originalan suvenir općine (ili više njih) koji će posjetitelji moći kupiti po posjetu oriovačkom kraju. On također, treba biti izrađen na temelju povijesti, kulture, prirodnih karakteristika područja i načina života unutar zajednice, budući da mu osnovna funkcija i je predstavljanje područja općine. Sukladno želji za razvojem ruralnog, dakle eko, etno, eno i sveg onog što stoji iza naziva ruralni, suvenir Općine Oriovac može biti izrađen od prirodnih materijala, primjerice drva, a u skladu s već prepoznatljivim grbom općine¹⁰, u obliku ždrala. U provedbu ove aktivnosti poželjno je uključiti više zanatlija i slobodnih umjetnika s projektnog područja te komisijski odlučiti o najboljem prijedlogu.

¹⁰ Grb Oriovca je u crvenom (bordo) srebrni ždral drži zlatni orah. Ždral se odnosi na močvarna područja uz Savu, danas pretvorena u ribogojilišta, a orah je referenca na porijeklo imena mjesta. Heraldčki ždral koji drži kamen simbol je budnosti - referenca na graničarske straže koje su stoljećima štatile od Otomanskog carstva. Zastava je tamno crvena (bordo) sa zlatno obrubljenim grbom u sredini. Svečana zastava tamno je crveni gonflaon trokutastog kraja sa zlatnim resama. U sredini je zlatno obrubljeni grb, iznad u dva luka ime općine i ispod grančica vinove loze i tri klasa žita. (Izvor: <http://zeljko-heimer-fame.from.hr/hrvat/hr-sb2.html>)

Osim turističkih informativnih materijala, turistima (koji mogu biti i potencijalni investitori), te ostalim gospodarskim subjektima privatnog sektora potrebno je omogućiti informacije, smjernice i pomoć ukoliko žele investirati u turizam na području općine. Kvalitetne informacije za potencijalne investitore te dobro razumijevanje postojećih finansijskih programa državne pomoći namijenjene poticanju samozapošljavanja pokretanjem malih i srednjih poduzeća znatno mogu doprinijeti uključivanju privatnog sektora u razvoj turizma na području općine Oriovac. Stoga je izrada priručnika za investitore važan korak ka uspješnom razvoju turizma, a isti bi trebao sadržavati sve relevantne informacije koje se odnose na investicijske mogućnosti, informacije o mogućnostima financiranja, pravnim zahtjevima, poreznim pitanjima, postupcima upisivanja, tržišnim trendovima i relevantnim prioritetima za sektor turizma. Također, trebao bi sadržavati i primjere dobre prakse te osnove marketinga, kao i praktične savjete o lokalnoj arhitektonskoj tradiciji i građevinskim standardima.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 3.2. Promocija destinacije			
Mjera 3.2.1. Izrada web stranice TZ Općine Oriovac			
3.2.1.1. Osmišljavanje sadržaja i izgleda web stranica TZ Općine Oriovac	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.2.1.2. Izrada interaktivne web stranice i stavljanje iste u funkciju	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.2.1.3. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2014	Općina Oriovac
Mjera 3.2.2. Osmišljavanje i izrada turističkih tiskanih i ostalih promotivnih materijala			
3.2.2.1. Dizajn i tisak turističkih promotivnih materijala u obliku turističke monografije, razglednica općine, promotivnih brošura te turističkih karata općine	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.2.2.2. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

Mjera 3.2.3. Poticanje suradnje s putničkim agencijama			
3.2.3.1. Odabir potencijalnih partnerskih putničkih agencija	TZ Općine Oriovac	2013-2016	TZ Općine Oriovac
3.2.3.2. Ostvarivanje suradnje sa zainteresiranim putničkim agencijama	TZ Općine Oriovac	2013-2016	TZ Općine Oriovac
Mjera 3.2.4. Izrada originalnih suvenira Općine			
3.2.4.1. Organiziranje radionice izrade suvenira (ekološki prihvatljivih, izrađenih od prirodnih materijala (keramika, terakota, drvo, tekstil, staklo, papir, metal)	TZ Općine Oriovac, Općina Oriovac	2013-2014	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.2.4.2. Organiziranje natječaja i odabir najboljeg rješenja suvenira općine	TZ Općine Oriovac, Općina Oriovac	2013-2014	TZ Općine Oriovac, Općina Oriovac
3.2.4.3. Izrada i distribucija suvenira	TZ Općine Oriovac, Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
Mjera 3.2.5. Poticanje investicija u razvoj turizma na području općine			
3.2.5.1. Osmišljavanje plana potpora i poticajnih mjera za osnivanje i razvoj malih poduzeća u turizmu	TZ Općine Oriovac, Općina Oriovac	2013	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.2.5.2. Osmišljavanje priznanja i nagrada za uspješne poduzetnike u turizmu	TZ Općine Oriovac, Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac/TZ Općine Oriovac
3.2.5.3. Tisak i distribucija Vodiča za potencijalne investitore u turistički sektor na području općine	TZ Općine Oriovac, Općina Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi

Turistički sektor unazad nekoliko godina osvijestio je činjenicu kako je čovjek zapravo ključ uspjeha u turizmu. S tim na umu, Hrvatska turistička zajednica već devet godina provodi program usmjeren na podizanje razine gostoljubivosti i stvaranja klime dobrodošlice u destinaciji. Ideja ovog programa je postići direktni utjecaj na podizanje stupnja zadovoljstva gostiju, povrat gostiju, promidžbu usmenom predajom, te širenje pozitivnog imidža hrvatskog turizma.

Ova mjera Strategije razvoja turizma Općine Oriovac bavi se upravo onim oblicima promocije koji direktno uključuju čovjeka. Usmena predaja sve se češće koristi u marketingu iz dva temeljna razloga, zbog zasićenosti (i nepovjerenja) potrošača prema sredstvima klasičnog oglašavanja, te zbog izuma novih sredstava osobne komunikacije (mobitel, Internet).¹¹

Korištenju tehnike promidžbe usmenom predajom potrebno je pristupiti na interdisciplinarni način budući da se ista odnosi na različita područja čovjekova života (društveni, vjerski itd.). S tim u vezi Općina Oriovac, odnosno TZ Općine Oriovac može se angažirati u pripremi zabavnih sadržaja (primjerice, „Posvađao se zaljubljeni par labudova na Orljavi“) koji se mogu prvotno distribuirati putem Interneta kako bi dospjeli do većeg broja korisnika koji će biti potaknuti pričanje o sadržaju, tzv. Buzz Marketing - Marketing žamora, Viral Marketing - Virusni marketing). Također, usmena predaja može se potaknuti i tzv. Marketingom putem utjecajnih osoba - Influencer Marketing, kojom se identificiraju osobe koje imaju sposobnost utjecaja na stavove drugih (primjerice, „Predsjednik Josipović uživao u zvucima tamburice na 30. smotri tamburaških sastava u Slavonskom Kobašu“ ili „Ivan Sokolić¹² pohvalio oriovačku graševinu“). Naravno, ovi sadržaji moraju biti istiniti, osobito ukoliko se radi o Marketingu putem utjecajnih osoba, a kako bi se ostvarili potrebno je provesti aktivnosti kojima će se organizirati slijed događaja iz kojih će se moći izvući tvrdnja navedena u primjeru.

Korištenje direktnog marketinga također se pokazalo vrlo isplativo i korisno. Direktni potrošački marketing podrazumijeva sastavljanje liste posjetitelja koji već posjetili područje općine Oriovac ili onih koji su izrazili želju da ga posjete (web upitnici). Direktni trgovinski marketing podrazumijeva sastavljanje liste svih putničkih agencija koje organiziraju putovanja u Slavoniju ili se imaju interesa posvetiti organizaciji takvih putovanja. Kontaktima je tada potrebno redovno slati newslettere¹³ informativnog sadržaja o turističkim proizvodima i uslugama s projektnog područja.

¹¹ prema: Haramija, P.: Marketing usmenom predajom: fenomen i mogućnosti, Zagreb, 2007., str. 896.

¹² Poznati hrvatski enolog, „vinski pisac“ i enciklopedist struke, autor Velikog vinogradarsko-vinarskog leksikona, pokretač vinopedia.hr

¹³ Newsletter (elektronički bilten) elektronička je publikacija koja se šalje putem e-maila. Gotovo uvijek sadrži koristan sadržaj, bilo da je on promotivnog, prodajnog, informativnog ili edukativnog tipa.

Ovakav način promocije karakteriziraju brojne prednosti, a to su: niska cijena slanja obavijesti, niska cijena izrade obavijesti, ukazuju na zainteresiranost prema sadržaju budući da se osobe same mogu upisati u newsletter putem web stranice općine ili web stranice Turističke zajednice Općine Oriovac, obavijest svim kontaktima stiže istoga dana neovisno o broju kontakata.

Korištenje internetskih društvenih mreža (Facebook, Twitter, MySpace, LinkedIn itd.) zbog svoje rastuće popularnosti također može značajno doprinijeti turističkoj promociji Općine Oriovac. Ove mreže sačinjene su od mnoštva raznolikih mreža kao što su mreže osoba, škola, fakulteta, tvrtki i drugog koje se međusobno povezuju. Na taj način moguće se ostvariti kontakt s većom skupinom ljudi istovremeno te istima omogućiti pregledavanje fotografija, video clipova i zanimljivosti s područja općine. Prednost je što je članstvo na društvenim mrežama besplatno (dakle, besplatan oblik promocije), a sadržaj koji se kreira moguće je u svakom trenutku kontrolirati.

Osim prethodno opisanih suvremenih marketinških metoda pretežito usmjerenih ka krajnjim korisnicima, posebnu pažnju potrebno je posvetiti uspostavljanju i održavanju kontakata s novinarima lokalnih i regionalnih novina i magazina. Pojavljivanje sadržaja vezanih uz turizam Općine Oriovac u poznatim novinama i magazinima kod krajnjih potrošača pojačava osjećaj vjerodostojnosti pruženih informacija. Stoga je dobro pripremiti gotove priče za novinare s upečatljivim naslovima koje je moguće objaviti u različitim novinama i magazinima, ali također, u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom koja već ulaže značajne napore vezane uz promociju regionalnih turističkih proizvoda, potrebno je angažirati se u dovođenju međunarodnih novinara u Općinu Oriovac (omogućiti im besplatan smještaj, kušanje gastronomskih delikata i vina itd.) koji će dobar glas o ovoj destinaciji pronijeti i van granica Republike Hrvatske.

Aktivnost	Nositelj	Razdoblje provedbe	Potencijalni izvori financiranja
Prioritet 3.3. Korištenje suvremenih marketinških metoda u svrhu promocije destinacije			
Mjera 3.3.1. Poticanje usmene predaje (Buzz, Viral marketing...)			
3.3.1.1. Priprema marketinškog sadržaja za medije	TZ Općine Oriovac	2013-2016	TZ Općine Oriovac/Općina Oriovac
3.3.1.2. Distribucija marketinškog sadržaja putem Interneta i tiskanih medija	TZ Općine Oriovac	2013-2016	TZ Općine Oriovac/Općina Oriovac
Mjera 3.3.2. Uključivanje TZ Općine Oriovac na društvene mreže (Facebook, Twitter...)			
3.3.2.1. Kreiranje profila TZ Općine Oriovac na društvenim mrežama	TZ Općine Oriovac	2013	TZ Općine Oriovac

3.3.2.2. Angažiranje osobe za održavanje profila i ažuriranje sadržaja	TZ Općine Oriovac	2013-2016	TZ Općine Oriovac
Mjera 3.3.3. Korištenje direktnog marketinga i jačanje suradnje s HTZ-om i županijskom TZ-om te angažman u dovođenju domaćih i međunarodnih novinara u projektno područje			
3.3.3.1. Izrada i distribucija tur. newslettera agencijama i individualnim posjetiteljima	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	TZ Općine Oriovac/Općina Oriovac/TZ Brodsko posavske županije
3.3.3.2. Sudjelovanje TZ Općine Oriovac na regionalnim, nacionalnim i međunarodnim turističkim sajmovima	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.3.3.3. Organiziranje edukacija i studijskih putovanja predstavnika turističkog sektora Općine	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.3.3.4. Ugošćavanje međunarodnih novinara s ciljem promocije destinacije Općine Oriovac na širem turističkom tržištu	TZ Općine Oriovac	2013-2016	Općina Oriovac, Brodsko-posavska županija, MINT, EU fondovi
3.3.3.5. Izrada prijedloga projekata prema potencijalnim izvorima financiranja	TZ Općine Oriovac / Vanjski stručni suradnik	2013-2016	Općina Oriovac

4.5. USKLAĐENOST STRATEGIJE RAZVOJA RURALNOG TURIZMA OPĆINE ORIOVAC S KROVNIM DOKUMENTIMA (NACIONALNIM I ŽUPANIJSKIM)

Strategija razvoja turizma Općine Oriovac predstavlja planski dokument za održivi turistički, ali i društveno-gospodarski razvoj ove lokalne samouprave s točno određenim osnovnim smjerovima razvoja. Osnovni smjerovi razvoja u suglasnosti su s ciljevima i prioritetima razvoja utvrđenim u Glavnom planu i strategiji razvoja turizma Republike Hrvatske, Nacionalnoj strategiji regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša i Programu prostornog uređenja, kao i u Strategiji gospodarskog razvoja Brodsko-posavske županije, Regionalnom operativnom programu Brodsko-posavske županije i Turističkom master planu za isto područje kao strateškim i planskim razvojnim dokumentima na županijskoj razini, te sa Strateškim planom gospodarskog razvoja Općine Oriovac i Prostornim planom uređenja općine, odnosno strateškim i prostorno-planskim dokumentima na lokalnoj razini. Nacionalna strategija regionalnog razvoja posebno ističe važnost razvoja županija i pograničnih područja s ciljem bolje povezanosti lokalnih i regionalnih razvojnih potreba te koordinirane, sustavne i strateški usmjerene suradnje na svim razinama, a osobito s partnerima iz susjednih zemalja i zemalja Europske unije. Jačanjem prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje promovira se društvena i gospodarska kohezija te pospješuje ukupan razvoj područja. Nacionalna strategija zaštite okoliša prepoznaje gospodarenje otpadom i zaštitu voda, što je osobito važno za područje Jelas polja i ribnjaka te rijeke Savu i Orjavu, kao najviše prioritete u sektoru zaštite okoliša, a što je u skladu i sa smjernicama NATURA 2000 - ekološkom mrežom Europske unije koja obuhvaća područja važna za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova. Strategija razvoja ruralnog turizma Općine Oriovac u skladu je i sa Strategijom ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008. - 2013. kojemu su glavni ciljevi povećanje konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva, poboljšanje stanja okoliša i krajolika te poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima i podupiranje diverzifikacije ruralnog gospodarstva. Tako je izrada ovog dokumenta tek logičan slijed nakon usvajanja ranije navedenih dokumenata koji prate strateški okvir razvoja Republike Hrvatske, a koji je, između ostaloga, usmjeren na razvoj ruralnog turizma kao vrlo poželjne opcije razvoja ovog područja.

Cilj izrade ove strategije jest postići konsenzus između svih relevantnih dionika o razvojnim potrebama u turizmu na području općine (vezanim uz gospodarski razvoj, zapošljavanje i edukaciju, infrastrukturu, okoliš, ruralni razvoj itd.) te, sukladno tome, služiti kao osnova za pregovaranje, usklađivanje i financiranje aktivnosti definiranih strategijom.

Također, ovim dokumentom daju se osnovne smjernice za izradu lokalnih razvojnih projekata u turizmu na području općine Oriovac te se potiče turistička valorizacija prirodnih, kulturnih i ostalih dobara što će doprinijeti ukupnom gospodarskom razvoju općine. Ujedno ova strategija predstavlja okvir za koordinaciju i upravljanje aktivnostima različitih nositelja turističke politike te potiče konkurentnost i održivi razvoj turizma.

4.5.1. OSVRT NA STRATEŠKI OKVIR ZA RAZVOJ ZA RAZDOBLJE 2006. - 2013.

Strateškim okvirom za razvoj 2006. - 2013. Vlada Republike Hrvatske odredila je strateške prioritete, odnosno temelje za vođenje usklađene ekonomske politike u tom programskom razdoblju. Zapošljavanje i rast u konkurentnom tržišnom gospodarstvu čine glavne strateške ciljeve koji se odnose na deset strateških područja, od kojih je za svako posebno određen niz mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se dosegli ciljevi. Ključni ciljevi koji su usko vezani za razvoj ruralnog turizma u Hrvatskoj, pa tako i u Općini Oriovac su:

- Razvoj turizma u skladu s kriterijima i prostornim planovima kao temeljnim polazištem održivog razvoja
- Razvoj cjelovite turističke ponude koja promovira komplementarnost turističkih potencijala obale i kontinentalnih krajeva te bogatstvo i raznolikost kulturno-povijesne baštine.

Strateški okvir za razvoj tako nalaže da turistička ponuda treba bit što raznolikija, te se razvijati u pravcu ekoturizma, kulturnog, zdravstvenog, športskog i tematskog, nautičkog turizma i kružnih putovanja, odnosno svih onih selektivnih oblika turizma koji povezuju mogućnosti kontinentalnog i priobalnog područja u jedinstveni turistički proizvod.

4.5.2. OSVRT NA STRATEGIJU RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2008. - 2013.

Strategija ruralnog razvoja donosi sljedeću viziju razvoja ruralnog prostora Hrvatske:

„Kvaliteta življenja ruralnog stanovništva neprekidno se poboljšava, a razlike u životnom standardu između ruralnog i urbanog stanovništva se smanjuju; Ruralna područja su vitalna i privlačna mjesta za život i rad, s razvijenim raznolikim gospodarskim mogućnostima u skladu s lokalnim uvjetima i obilježjima; Dinamičkim

vezama između sela, manjih gradova i gradskih područja, ruralna područja doprinose razvoju gospodarstva u cjelini; Ruralna područja sposobna su brzo se prilagoditi gospodarskim, društvenim, kulturnim, ekološkim i tehnološkim promjenama i potpuno se integrirati u tržišno gospodarstvo; Ruralna područja razvijaju se održivo održavanjem ravnoteže između gospodarskog napretka, očuvanja okoliša i društvene stabilnosti ruralnih zajednica.“

Kako bi ona bila ostvariva određeni su sljedeći strateški ciljevi:

- **Poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora**, i to kroz: poboljšanje kvalitete poljoprivredne proizvodnje i trženja poljoprivrednih proizvoda (*potpora uspostavi, funkcioniranju i umrežavanju proizvođačkih organizacija - zadruge, specijalizirane udruge poljoprivrednih proizvođača, savezi, organizacije proizvođača kao dio tržnog reda; potpore poljoprivrednicima koji sudjeluju u programima kvalitete hrane; promocija hrvatskih tradicionalnih poljoprivredno-prehrambenih i obrtničkih proizvoda i hrvatske tradicionalne kuhinje; potpora marketinškoj pripremi proizvoda za tržište; provedba postupka registracije oznaka izvornosti, oznake zemljopisnog podrijetla i oznake tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, potpora tržnom informiranju*), poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednog i šumarskog sektora (*restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednih gospodarstava; priprema za usvajanje i primjenu standarda zaštite okoliša, dobrobiti životinja, zaštite potrošača, sigurnosti hrane i standarda kvalitete u poljoprivrednom, šumarskom i ribarskom, odnosno prehrambenom sektoru; dodavanje vrijednosti poljoprivrednim i šumskim proizvodima; poboljšanje upravljanjem i povećanje gospodarske vrijednosti privatnih šuma; nastavak provođenja svih Operativnih programa MPRRR-a, kao i provedba budućih Operativnih programa; uređenje poljoprivrednog zemljišta kroz sređivanje zemljišno - knjižnog stanja, okrupnjavanje poljoprivrednog posjeda*), olakšavanje pristupa istraživanjima, korištenje inovacija i informacijsko komunikacijskih tehnologija (IKT) (*poticanje korištenja inovativnih rješenja i unaprjeđenje pristupa istraživanju i razvitku; poticanje preuzimanja i širenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT), elektroničkoga poslovanja, elektroničkih vještina i elektroničkog učenja*), te poboljšanje izobrazbe, promicanje znanja i poboljšanje ljudskog potencijala (*poboljšanje stručne izobrazbe i informiranjem; uvođenje mladih u poljoprivredu*) ;

- **Očuvanje, zaštita i održiva uporaba okoliša, krajolika, prirodnog i kulturnog naslijeđa**, i to kroz: održivo korištenje poljoprivrednog i šumskog zemljišta (*potpore poljoprivrednicima u područjima s težim prirodnim uvjetima gospodarenja; priprema provedbe potpora za mrežu Natura 2000 i uz Direktivu 2000/60/EZ; provedba poljoprivredno-okolišnog programa; kultiviranje neobrađenog poljoprivrednog zemljišta; poticanje i promicanje ekološke proizvodnje*) te očuvanje i obnova kulturnog naslijeđa, tradicijskih vrijednosti

(obnova i razvitak sela; očuvanje i obnova duhovne i materijalne kulture, naslijeđa, seoskih običaja i manifestacija) ;

- **Poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima i proširenje gospodarskog programa ruralnog gospodarstva**, i to kroz: proširenje proizvodnog programa ruralnog gospodarstva (*proširenje na nepoljoprivredne djelatnosti; potpora razvoju malog poduzetništva; razvoj seoskog turizma; ulaganja u obnovljive izvore energije*) i poboljšanje kvalitete života u ruralnim područjima (*poboljšanje temeljne ruralne infrastrukture; poboljšanje i razvitak društvene, socijalne i kulturne infrastrukture; poticanje gradnje obiteljskih kuća u seoskom prostoru; jačanje ljudskog potencijala - projekt cijelo-životnog obrazovanja, obuka i informiranje*) ;

- **Poboljšanje učinkovitosti institucijskog okruženja**, i to kroz: institucijsku podršku gospodarskim aktivnostima (*poboljšanje i olakšanje pristupa financijskim i kreditnim sredstvima u ruralnim područjima; osiguranje stručne potpore proizvođačima - poduzetnicima u ruralnim područjima; obuka i informiranje za gospodarske čimbenike koji djeluju na ruralnim područjima; potpora za pripremu i upravljanje projektima; osnivanje institucija: Agencije za ruralni razvoj, Agencije za poljoprivredno zemljište, Instituta za selo, Poljoprivredne komore, Centralne marketinške agencije*) te povećanje stupnja motiviranosti i svijesti lokalne zajednice (*jačanje i uključivanje lokalnih organizacija - udruge, zadruge, nevladine organizacije i drugi ekonomski i socijalni partneri - u provođenju aktivnosti usmjerenih na osmišljavanje i provedbu politike ruralnog razvoja na lokalnoj razini; primjena LEADER pristupa te stvaranje nacionalne mreže ruralnog razvoja*).

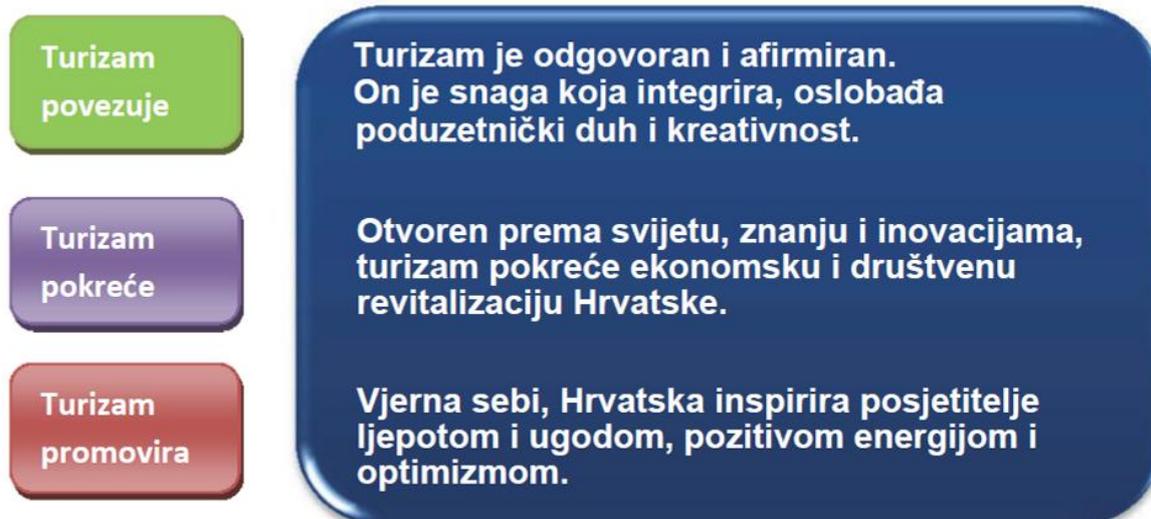
4.5.3. OSVRT NA GLAVNI PLAN I STRATEGIJU RAZVOJA TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE OD 2011. - 2020.

Glavni plan i Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske još uvijek su u izradi, a Institut za turizam koji je nositelj izrade, završetak izrade predviđa za kraj 2012. godine. Nakon što ovaj dokument bude usvojen od strane Ministarstva turizma RH, Vlade i Sabora, Strategija turističkog razvitka Hrvatske postala bi prva i važeća te u formalno-pravnom smislu obvezujuća strategija za sve imenovane nositelje.

Do sada je objavljeno ukupno 10 od 13 izvještaja, a to su redom:

1. Pristup, ciljevi i način izvođenja
2. Globalni kvantitativni i kvalitativni trendovi na turističkom tržištu i tržišne prilike
3. Hrvatski turizam i konkurentsko okruženje
4. Čimbenici razvoja turizma u RH I: prometna i komunalna infrastruktura, održivost turističkog razvoja, podrška javnog sektora i integracija turizma u gospodarstvo
5. Čimbenici razvoja turizma u RH II: obrazovanje, suvremene tehnologije i inovacije, turističko posredovanje te marketing, promocija i imidž Hrvatske
6. Ograničenja i ključni izazovi razvoja turizma u RH
7. SWOT i PEST analiza i razvojni scenariji
8. Razvojna vizija i ciljevi turističkog razvoja
9. Marketing koncepcija turističkog razvoja
10. Projekcija gospodarskih učinaka.

Sukladno provedenim detaljnim analizama osmišljena je sljedeća vizija koja oslikava željenu sliku budućnosti hrvatskog turizma u 2020. godini:

Izvor: GLAVNI PLAN I STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE: Izvještaj 8: Razvojna vizija i ciljevi turističkog razvoja str. 12., dostupno na <http://www.mint.hr/default.aspx?id=7973> (17.10.2012.)

U ovom dokumentu razrađeni su strateški razvojni ciljevi turizma koji definiraju procese koji će, otklanjanjem nedostataka te kapitaliziranjem na prednosti proizašlim iz SWOT analize, dovesti do realizacije vizije. Imajući na umu postojeće ograničavajuće činitelje budućeg turističkog razvoja RH, kao i globalne trendove u turističkoj potražnji određena je svrha razvoja hrvatskog turizma do 2020. godine, a ona glasi: „*rast prosječne potrošnje po danu boravka i povećanje turističkih primitaka uz istodobno osiguranje održivog razvoja turizma*“.

Iz tako postavljene svrhe izvedeni su sljedeći strateški ciljevi:¹⁴

- obogaćivanje postojećih i generiranje novih turističkih sadržaja i doživljaja, čime će se bitno utjecati na produljenje sezone
- sustavno podizanje razine znanja, vještina i obrazovanja turističkih djelatnika, čime će se kontinuirano unaprjeđivati postojeća kvaliteta i izvrsnost usluge
- stvaranje preduvjeta za jačanje poduzetništva, čime će se omogućiti ulazak u novi investicijski ciklus, stvaranje novih radnih mjesta i samozapošljavanje
- učinkovito brendiranje Hrvatske i njenih turističkih regija, čime će se postići kvalitativno diferenciranje od konkurencije i osiguranje tržišne prepoznatljivosti.

Definirane razvojne ciljeve moguće će biti ostvariti tek kroz sustavno i koordinirano djelovanje na četiri različita područja:

1. INSTITUCIONALNI OKVIR

1.1. Integriranje sektorskih politika u cilju ubrzavanja razvoja turizma

1.2. Pozicioniranje turizma kao nacionalnog, političkog, ekonomskog i razvojnog prioriteta

1.3. Poticanje poduzetništva uklanjanjem ograničenja i smanjivanjem poslovnog rizika

1.4. Aktiviranje neiskorištene državne imovine od interesa za turistički razvoj

1.5. Osiguranje ravnomjernijeg i sadržajno diferenciranog regionalnog turističkog razvoja

1.6. Osiguranje raspoloživih i kvalitetnih kadrova za potrebe turizma, osobito usklađivanje nacionalne obrazovne politike s potrebama turizma

¹⁴ prema: GLAVNI PLAN I STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE: Izvještaj 8: Razvojna vizija i ciljevi turističkog razvoja str. 15.-17., dostupno na <http://www.mint.hr/default.aspx?id=7973> (17.10.2012.)

2. KONKURENTSKA SPOSOBNOST TURISTIČKOG SEKTORA

2.1. Uspostavljanje kulture izvrsnosti

2.2. Poticanje raznovrsnosti i inovativnosti u obogaćivanju lanca vrijednosti turističkih doživljaja

2.3. Ubrzanje razvoja novih proizvoda i njihove komercijalizacije

2.4. Povećavanje učinkovitosti poslovanja te društvene i ekološke odgovornosti gospodarskih subjekata u turizmu

3. ODRŽIVOST I UNAPREĐENJE DESTINACIJSKOG PROIZVODA

3.1. Povećanje svijesti i znanja dionika i društvenih zajednica o važnosti, ulozi, potrebama i mogućnostima destinacijskog turističkog razvoja

3.2. Integriranje procesa turističkog planiranja i upravljanja

3.3. Poboljšanje prometne ponude

3.4. Postavljanje sustava upravljanja destinacijom na ugovornim i financijski reguliranim odnosima

3.5. Očuvanje prirodne i kulturne atrakcijske osnove, uspostavljanje kvalitetne komunalne infrastrukture te osiguranje autentičnosti i vizualnog sklada destinacija

3.6. Uvođenje inovativnih turističkih doživljaja

3.7. Osiguranje više-dimenzionalne, pozitivne međunarodne tržišne prepoznatljivosti

4. SUSTAV PROVEDBE TURISTIČKE POLITIKE RH

4.1. Uspostavljanje nacionalnog sustava implementacije Glavnog plana i strategije razvoja turizma RH, uključujući osiguranje financijskih resursa i kadrovskih kapaciteta potrebnih za njegovu provedbu

4.2. Afirmiranje ciljeva, mjera i projekata Plana u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti, među nositeljima turističke aktivnosti i u stručnoj javnosti

4.3. Osiguranje transparentne komunikacije vezane uz praćenje provedbe Plana s izvršnom i zakonodavnom vlasti, nositeljima turističke aktivnosti i stručnom javnosti

4.4. Ustrojavanje sustava podrške optimalnom korištenju raspoloživih fondova Europske unije te osiguravanje stalne komunikacije s upravljačkim tijelima za provedbu EU programa pomoći.

Za strateški turistički razvoj Općine Oriovac osobitu važnost ima specificiranje ciljeva za kontinentalnu Hrvatsku. Naime, Glavni plan i strategija razvoja turizma RH kontinentalnu Hrvatsku prepoznaje kao najslabije turistički razvijenu, s tim da zauzima najveći dio nacionalnog teritorija. Ističe kako je geo-morfološki i kulturno raznolika, te da njezina atrakcijska osnova omogućuju razvoj cijelog niza turizma posebnih interesa, pod uvjetom da se turistički resursi valoriziraju te da se potakne turističko poduzetništvo. Ovaj krovni dokument također prepoznaje negativne karakteristike kao što su niska stopa ekonomske aktivnosti, visoka stopa nezaposlenosti, kao i nedostatak organizacijskih pretpostavki. Stoga navodi kako turistički razvoj ovog područja mora prvenstveno omogućiti stanovnicima dodatne izvore prihoda te navodi ključna strateška usmjerenja za ubrzanje turističkog razvoja kontinentalnog dijela Hrvatske:

PRIORITETNA PODRUČJA	SPECIFIČNI CILJEVI
Povećanje blagostanja	<ul style="list-style-type: none"> • poticati samozapošljavanje u turističkim aktivnostima • uključiti stanovništvo u turizam kao sekundarnu djelatnost • unaprijediti lanac vrijednosti u rasponu od informacija i interpretacije preko usluga smještaja, hrane i pića do ponude koja određuju karakter proizvodnog portfelja specifičnih regija
Upravljanje prostorom	<ul style="list-style-type: none"> • identificirati i prioritzirati područja najvećeg turističkog razvojnog potencijala • osigurati financijska sredstva i kadrovsku ekipiranost za pripremu projekata
Tržišna prepoznatljivost	<ul style="list-style-type: none"> • definirati odrednice tržišnog identiteta prema specifičnim regijama • osigurati provedbu ciljanih i koordiniranih marketinških kampanja
Podrška	<ul style="list-style-type: none"> • jačati kapacitete za upravljanje turističkim razvojem kroz osposobljavanje stanovništva i zaposlenih • optimirati sustav turističkih zajednica • poticati klstersku organizaciju (tematsku, proizvodnu, destinacijsku)

Izvor: GLAVNI PLAN I STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA REPUBLIKE HRVATSKE: Izvještaj 8: Razvojna vizija i ciljevi turističkog razvoja str. 18., dostupno na <http://www.mint.hr/default.aspx?id=7973> (17.10.2012.)

4.5.4. OSVRT NA STRATEŠKI MARKETINŠKI PLAN HRVATSKOG TURIZMA ZA RAZDOBLJE 2010. - 2014.

Dugoročna marketinška vizija hrvatskog turizma jest postati jedna od pet najjačih europskih destinacija životnog stila, utemeljenih na doživljaju te pri tome ostvariti sljedeće glavne ciljeve: povećati prihode od turizma i pozitivno utjecati na prosperitet hrvatskog stanovništva. Svojom metodologijom, marketinški plan hrvatske turističke proizvode razvrstava u šest kategorija: sunce i more, nautika, sastanci, kultura i touring, ruralni/kontinentalni turizam, vino i gastronomija.

Tri osnovna područja na koja će se nastojati unaprijediti jesu: **smještaj** (izgradnja novih smještajnih kapaciteta, na obali i na kontinentu; za Strategiju razvoja turizma Općine Oriovac značaj ima inicijativa za razvitak ruralnog smještaja u svim regijama te poticanje transformacije privatnog smještaja koja je usmjerena prema standardiziranoj i kategoriziranoj ponudi), **turistička infrastruktura** (ulaganja u kulturne objekte, rekreacijske objekte i očuvanje baštine, informativne centre, sportske objekte; ovim ulaganjima utječe se na povećanje turističke potrošnje i produljenje boravka turista) i **upravljanje** (poboljšanje suradnje između regionalnih turističkih zajednica, regionalnih javnih subjekata i nositelja turističke industrije putem klubova proizvoda i zajedničkih marketinških kampanja).

Strateškim marketinškim planom hrvatskog turizma za razdoblje 2010. - 2014. definira se 10 turističkih regija/klastera: Slavonija, središnja Hrvatska, grad Zagreb, Lika - Karlovac, Kvarner, Istra, Dalmacija - Zadar, Dalmacija - Šibenik, Dalmacija - Split i Dalmacija - Dubrovnik. **Regija Slavonija** obuhvaća područja pet županija: Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska, Virovitičko-podravska i Vukovarsko-srijemska.

Sukladno strategiji klastera glavni i operativni ciljevi su sljedeći:

1. **Stvaranje novog turističkog proizvoda** kroz poboljšanje postojećeg portfelja proizvoda s identifikacijom i kreiranjem novih proizvoda doživljaja (raznolikost proizvoda specijalnih niša, npr. programi stila života), pokretanje programa/inicijative stvaranja desetaka DMK¹⁵-a kroz blisku suradnju s lokalnim agencijama te pokretanje programa i motivacijskih radionica s ciljem stvaranja novih proizvoda i doživljaja.

2. **Profesionalan razvoj i edukacija ljudskih resursa** kroz razvoj strategije poticanja tržišta rada usmjerenu na struke potrebne u turizmu, razvoj programa koji potiču poslodavce na primjenu najboljih iskustvenih praksi u vođenju ljudskih potencijala radi zadržavanja i adekvatnog osposobljavanja djelatnika u turizmu, te

¹⁵ DMK - destinacijska menadžment kompanija; DMO - destinacijska menadžment organizacija
STRATEGIJA RAZVOJA RURALNOG TURIZMA OPĆINE ORIOVAC | 116

kroz proširenje partnerstva s javnim i privatnim obrazovnim institucijama radi formalnih i neformalnih programa osposobljavanja.

3. Stvaranje i afirmacija brenda pod jedinstvenom marketinškom platformom kroz razvoj strategije za brend klastera s uključenom artikulacijom brenda, vizualizacijom i provedbom, promociju korištenja brenda u svim promidžbenim materijalima namijenjenima struci te kroz promociju i poboljšanje snage i vrijednosti brenda klastera.

Marketinškim planom također je definirano pet glavnih taktika za postizanje marketinškog uspjeha hrvatskog turizma do 2014., a to su: e-trgovina (prodaja putem Interneta), on-line komunikacija (web stranice), stvaranje tržišnih marki („labels“ primjerice mali hoteli), suradnja (partnerstvo ključnih igrača u turizmu) i edukacija (pojačana na svim razinama unutar sektora).

4.5.5. OSVRT NA STRATEŠKI PLAN MINISTARSTVA TURIZMA ZA RAZDOBLJE 2011. - 2013.

Strateškim planom Ministarstva turizma definirana je vizija razvoja, a ona glasi: „Ojačati ulogu turizma kao pokretača ukupnog hrvatskog gospodarstva i tako pridonijeti gospodarskom rastu Republike Hrvatske i blagostanju njenih građana.“

Opći cilj u navedenom planskom razdoblju jest pozicioniranje Hrvatske kao jedne od vodećih europskih turističkih destinacija dok su posebni ciljevi razvoj turističkog sektora i učinkovita promocija turističkog proizvoda i usluga. Ostvarenje navedenih ciljeva planira se ostvariti kroz razvoj malog i srednjeg poduzetništva u turizmu, razvoj kadrova u turizmu, stvaranje uvjeta za kvalitetan i siguran boravak turista, razvoj u turistički nedovoljno razvijenim područjima, unaprjeđenje kvalitete djelovanja HTZ-a i sustava turističkih zajednica te kroz promociju hrvatskih turističkih odredišta.

Za Općinu Oriovac važnu ulogu imaju programi razvoja malog i srednjeg poduzetništva, odnosno potpore za obnovu starih tradicijskih kuća i objekata s dodatnim sadržajima te poticanje povećanja broja objekata i broja smještajnih jedinica više kategorije, kao i potpore za povećanje broja turističkih seoskih gospodarstava.

4.5.6. OSVRT NA MASTER PLAN RAZVOJA TURIZMA ZA SREDIŠNJU I JUŽNU SLAVONIJU S FOKUSOM NA BRODSKO-POSAVSKU I POŽEŠKO-SLAVONSKU ŽUPANIJU

Vizija razvoja turizma iskazana u ovom dokumentu je sljedeća: „Brodsko-posavska i Požeško-slavonska županija bit će integrirana turistička destinacija s cjelogodišnjom turističkom aktivnošću ciljajući na posjetitelje iz Zagreba, drugih gradskih centara Hrvatske i susjednih zemalja. Prepoznatljivost i razlikovnost našeg tržišta temeljit će se na slavonskim brdima, ravnicama i dolini rijeke Save, tradicionalnoj folklornoj baštini te vinu i gastronomiji.“

S ciljem ostvarenja vizije razvoja navodi sljedeće strateške ciljeve:

1. Razviti turističku infrastrukturu neophodnu za osiguranje temeljnog zadovoljstva posjetitelja
2. Učiniti raznolikim portfolio postojećih turističkih proizvoda u projektnom području
3. Promovirati projektno područje kao turističko odredište - predstaviti ga tržištu
4. Omogućiti razvoj projekata u privatnom sektoru

Ovaj dokument također sadržava konkretne prijedloge projekata, a jedan od njih odnosi se na razvoj turističkog proizvoda „Ribolovni i biljni i životinjski resort Lužani“. Projekt se odnosi na razvijanje malog turističkog resorta u blizini benzinske postaje Lužani i stvaranje prostora za odmor usmjerenog na ribolovne sadržaje i doživljaje biljnog i životinjskog svijeta u obližnjem Jelas polju.¹⁶

4.5.7. OSVRT NA ŽUPANIJSKU RAZVOJNU STRATEGIJU BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2011. - 2013.

Županijska razvojna strategija Brodsko-posavske županije donosi četiri temeljna strateška cilja:

1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti i kvalitete radnih mjesta

¹⁶ prema: Master plan razvoja turizma za središnji i južnu Slavoniju s fokusom na Brodsko-posavsku i Požeško-slavonsku županiju str. 107.

2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti
3. Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva
4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina.

Kroz detaljno razrađene mjere unutar svakog prioriteta Županijska razvojna strategija potiče razvoj poduzetništva u turizmu, korištenje novih tehnologija i uvođenje inovacija, brendiranje i promociju gospodarskih potencijala, zaštitu tradicijskih i umjetničkih obrta, promociju civilnog sektora i jačanje uloge civilnog društva, projekte civilnog društva itd. Također, Strategija kao jednu od mjera ističe *Razvoj selektivnih oblika turizma*, pri čemu naglasak daje na razvoj ruralnog i lovnog turizma ima važnu ulogu i u turističkom razvoju Općine Oriovac. Županijska politika prema ruralnim područjima ističe važnost pokretanja poduzetničkih inicijativa u području razvoja turizma u ruralnom prostoru, kao što su: biciklističke staze, vinske ceste, gastronomska ponuda, seoski turizam, očuvanje tradicijske kulture i etno baštine, te izgradnja turističke infrastrukture, posebice smeđe turističke signalizacije.

4.7. MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA PROJEKATA S CILJEM RAZVOJA RURALNOG TURIZMA

Kako bi učinkovito upravljala turističkim razvojem Općina Oriovac može se opredjeliti za korištenje jednog ili više potencijalnih izvora financiranja. Važnost prepoznavanja mogućnosti korištenja sredstava predpristupnih i strukturnih fondova Europske unije je vrlo značajna za našu lokalnu samoupravu budući da se Republika Hrvatska već sljedeće godine priključuje EU. Osim europskih fondova, Općini Oriovac na raspolaganju su i sredstva koje je moguće ostvariti sudjelovanjem u programima i prijavljivanjem na natječaje brojnih nacionalnih fondova i zaklada, kao i resornih ministarstava, a sve s ciljem ostvarenja kvalitetnih i inovativnih projekata te u konačnici, povećanja konkurentnosti, turističkog i gospodarskog razvoja, a ujedno i kvalitete života i društveno-ekonomskog blagostanja svog stanovništva.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR/eng. EAFRD) - instrument je Zajedničke poljoprivredne politike tijekom trajanja Financijske perspektive 2007.-2013. uspostavljen Uredbom Vijeća br. (EZ) 1698/2005. Vrijednost Fonda je 77,66 milijardi eura, a usmjeren je na smanjivanje razlika između regija EU kroz razvoj poljoprivrede. Omogućuje jedinstveni izvor financiranja iz EU za sve programe ruralnog razvoja. Sastoji se od četiri grane: (1) poboljšanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva, (2) poboljšanje okoliša i krajolika, (3) kvaliteta života u ruralnim područjima i diverzifikacija ruralne ekonomije, i (4) Leader pristup. Hrvatskoj će se Fond otvoriti po pristupanju Europskoj uniji, a njegovo se korištenje priprema kroz programe SAPARD i IPA-RD.

Instrument pretpristupne pomoći **IPA** (Instrument for Pre-Accession assistance) je instrument pretpristupne pomoći za razdoblje 2007. - 2013., koji zamjenjuje dosadašnje programe CARDS, PHARE, ISPA i IPARD. Program IPA uspostavljen je Uredbom Vijeća EU br. 1085/2006, a njegova financijska vrijednost za sedmogodišnje razdoblje iznosi 11,468 milijardi eura. Osnovni ciljevi programa IPA su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje Strukturnih fondova. Republika Hrvatska korisnica je IPA programa i to od 2007. godine do trenutka stupanja u članstvo EU. Za sveukupnu koordinaciju programa IPA u RH zadužen je Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije (SDURF) a za sveukupno financijsko upravljanje Ministarstvo financija. U slučaju država kandidatkinja za članstvo, Europska unija uz navedene oblike potpore osigurava i sredstva koja financiraju projekte potpunog usklađivanja nacionalnih zakona s pravnom stečevinom Unije, pune primjene usklađenog

zakonodavstva, kao i pripreme korisnica programa za provođenje kohezijske i poljoprivredne politike Unije.

Program IPA sastoji se od sljedećih pet sastavnica:

1. Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija
2. Prekogranična suradnja
3. Regionalni razvoj
4. Razvoj ljudskih potencijala
5. Ruralni razvoj

Za turistički razvoj općine, najveću važnost imaju IPA IV i IPA V budući da podupiru mjere koje se usko tiču razvoja ovog sektora, a značajan utjecaj mogu imati i IPA II i IIIc koje potiču prkograničnu suradnju i regionalni razvoj.

IPA II PREKOGRANIČNA SURADNJA - podupire aktivnosti vezane uz prekograničnu suradnju sa zemljama članicama i zemljama korisnicama programa IPA, a temelji se na višegodišnjem programu prekogranične suradnje. Za razvoj turizma na području Općine Oriovac ova komponenta može odigrati značajnu ulogu budući da je rijeka Sava prirodna granica s Bosnom i Hercegovinom što Općini, odnosno Brodsko-posavskoj županiji omogućuje uključivanje u **prekograničnu suradnju Republike Hrvatske s BiH** budući da su potencijalni korisnici ove komponente upravo pogranične regije, tj. županije uz kopnene i pomorske granice.

IPA III REGIONALNI RAZVOJ - podupire infrastrukturne projekte u sektorima zaštite okoliša i prometa kao i programe poticanja konkurentnosti i regionalnog razvoja. Ova sastavnica predstavlja nastavak programa ISPA i komponente ekonomske i socijalne kohezije programa Phare te predstavlja pripremu za korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj nakon pristupanja. Korištenje sredstava unutar ove komponente temelji se na višegodišnjim programskim dokumentima tzv. Operativnim programima za sektore prometa, okoliša i regionalne konkurentnosti. **IPA III C** isključivo potiče infrastrukturni razvoj koji je osnova za daljni razvoj turizma, ali i gospodarstva u Općini Oriovac. Potencijalni korisnici su tijela državne uprave, javne i znanstvene ustanove te poslovna zajednica.

IPA IV RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA - podupire mjere usmjerene na poticanje zapošljavanja, obrazovanja i usavršavanja te socijalno uključivanje, kao preteča Europskog Socijalnog Fonda (ESF), financira projekte na području socijalne kohezije u svrhu ostvarivanja ciljeva Europske strategije za zapošljavanje.

Operativni program za razvoj ljudskih potencijala će identificirati mjere sukladno sektorskim prioritetima. Potencijalni korisnici su tijela državne uprave, javne ustanove, socijalni partneri i nevladine udruge.

IPA V RURALNI RAZVOJ - kao nastavak programa SAPARD podupire pripreme aktivnosti za sudjelovanje u zajedničkoj poljoprivrednoj politici te ruralni razvoj.

Ova sastavnica prethodnik je poljoprivrednih fondova koji su na raspolaganju nakon pristupanja Uniji. Namjenjem poljoprivrednim gospodarstvima, poljoprivrednicima, lokalnoj i regionalnoj samoupravi te drugim fizičkim/pravnim osobama ovisno o prioritarnim mjerama.

IPARD¹⁷ je pretpristupni program Europske unije namijenjen državama kandidatkinjama za poljoprivredu i ruralni razvoj. IPARD predstavlja podršku u pripremi države kandidatkinje za kasnije korištenje sredstava iz fondova zajedničke poljoprivredne politike. Cilj mu je ojačati konkurentnost poljoprivrednih proizvođača i prerađivača budućih zemalja članica na zajedničkom tržištu usklađivanjem s EU standardima te pružiti potporu manjoj, lokalnoj javnoj infrastrukturi radi boljih životnih uvjeta u ruralnom prostoru.

Tijekom 2008. godine počela je provedba Mjere 3 IPARD programa, koja za cilj ima doprinijeti provedbi Zajedničke poljoprivredne politike i ostalih srodnih politika u domeni razvitka osnovne ruralne infrastrukture, osobito razvoju i unapređenju osnovne infrastrukture za poticanje gospodarskih i društvenih aktivnosti kako bi se ostvario uravnotežen rast, unapređenje uvjeta života i rada u ruralnim područjima, smanjenje depopulacije ruralnih područja kroz poticanje aktivnog stanovništva da ostane ili se vrati u ruralna područja.

Sredstva potpore IPARD programa osiguravaju se iz proračuna Europske unije i Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje sa 75% udjela, a Republika Hrvatska s 25% udjela. Sredstvima iz IPARD programa financiraju se infrastrukturni projekti koji ne donose značajan neto prihod u iznosu od 100% ukupnih prihvatljivih izdataka. Infrastrukturni projekti koji donose značajan neto prihod sufinanciraju se sredstvima IPARD programa u iznosu od 50% ukupnih prihvatljivih izdataka. Smatra se da ulaganje donosi značajan neto prihod u slučaju ako je udio neto sadašnje vrijednosti projekta u ukupnoj vrijednosti investicije veći od 25 %. Razvoj ruralne infrastrukture pokriva će 4 sektora:

- Javne nerazvrstane ceste - ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju javnih nerazvrstanih cesta koja povezuju gospodarstva smještena poljoprivrednim zonama, sukladno Prostornom planu
- Šumski protupožarni putevi/višenamjenske ceste - ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju šumskih protupožarnih puteva/višenamjenskih cesta (ulaganja u izgradnju i/ili obnovu protupožarnih prosjeka s elementima ceste - multifunkcionalni putovi, dozvoljena su samo ako se provode u zonama I. i II. navedenima u Planu protupožarne zaštite)

¹⁷ detaljne informacije o pojedinoj mjeri dostupne su na: <http://www.mps.hr/ipard/>
STRATEGIJA RAZVOJA RURALNOG TURIZMA OPĆINE ORIOVAC | 122

- Kanalizacijski sustavi i pogoni za pročišćavanje otpadnih voda - ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju kanalizacijskog sustava i pogona za pročišćavanje otpadnih voda (mora biti u skladu sa pripremljenim i odobrenim ROP-om županije)
- Toplane koje koriste otpad i/ili nusproizvode iz poljoprivrede i/ili šumarstva - ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju toplana.

Mjere 101 i 103 IPARD programa - „Poboljšanje tržišne efikasnosti i provedbe EU standarda“ ima za cilj poboljšati tržišnu učinkovitost i provedbu standarda Zajednice na području zaštite okoliša, javnog zdravstva, zdravlja životinja i biljaka, dobrobiti životinja i sigurnosti na radu. U ovom prioritetu razlikujemo dvije mjere:

Mjera 101 IPARD programa - „Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice“ koja omogućuje ulaganja u:

- sektor mljekarstva
- sektor govedarstva
- sektor svinjogojstva
- sektor peradarstva
- sektor jaja
- sektor voća i povrća
- sektor žitarica i uljarica

Mjera 103 IPARD programa - „Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice“ koja omogućuje ulaganja u:

- sektor mlijeka i mljekarstva
- sektor prerade mesa
- sektor ribarstva
- sektor prerade voća i povrća
- sektor vinarstva
- sektor maslinovog ulja

Mjera 301 IPARD programa - „Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture“ ima za cilj pomoći razvoju i poboljšanju osnovne infrastrukture kako bi se potaknula gospodarska i socijalna aktivnost za uravnotežen rast, poboljšali životni i radni uvjeti u ruralnom području, te općenito, spriječila daljnja depopulacija, a omogućuje ulaganja u sljedećim sektorima: sustav kanalizacije i pročišćavanja otpadnih voda; lokalne nerazvrstane ceste; toplane; protupožarne prosjeke s elementima šumskih cesta.

Mjera 302 IPARD programa - „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“, u okviru prioriteta 3. Razvoj ruralnog gospodarstva pokriva područje ruralnog turizma. Krajnji korisnici (prijavitelji projekata) mogu biti fizičke ili pravne osobe registrirane za određenu djelatnost u rangu mikro poduzeća prema Zakonu o promicanju malog gospodarstva („Narodne novine“ broj 29/2002). Cilj ove mjere je povećanje prihoda ruralnog stanovništva kroz razvoj i diversifikaciju ruralnih aktivnosti na farmi i/ili izvan nje, očuvanje postojećih radnih mjesta, povećanje opsega usluga za stanovnike ruralnog područja, poboljšanje kvalitete usluga koje se pružaju te poboljšanje socijalne strukture u ruralnim područjima.

Mjerom 302 potiču se ulaganja u sljedećim sektorima:

- ruralni turizam
- tradicijski obrti
- izravna prodaja
- slatkovodno ribarstvo
- usluge
- prerada na poljoprivrednim gospodarstvima
- obnovljivi izvori energije.

Tako je moguće ulagati u nove i postojeće turističke kapacitete, primjerice: u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za pružanje turističkih usluga, kao što su sobe, sanitarije i ostale prostorije, uključujući objekte za uzgoj životinja u turističke svrhe, objekte za rekreaciju, turističke kampove, poboljšanje objekata na otvorenom (za jahanje, sportski ribolov na unutarnjim vodama, vožnju biciklom, eko-staze), obnovu starih zgrada (starih podruma, mlinova i ostalog).

Resorna ministarstva Republike Hrvatske kroz više različitih programa potiču razvoj turizma u kontinentalnim destinacijama. Pojedini programi usmjereni su isključivo na razvoj seoskog turizma što je vrlo pogodno i u skladu sa smjericama turističkog razvoja Općine Oriovac.

Ministarstvo turizma:

- Program kreditiranja malog obiteljskog poduzetništva „Poticaj za uspjeh“
- Program kreditiranja seoskog turizma „Razvoj turizma na selu“
- Program poticanja zaštite, obnove i uključivanja u turizam baštine u turistički nerazvijenim područjima „Baština u turizmu“
- Program „Zelena brazda“ - bespovratni financijski poticaji za razvoj selektivnih oblika turizma na kontinentu

- Program poticanja unapređenja izrade i plasmana izvornih suvenira „Izvorni suvenir“
- Program poticanja razvoja tematskih turističkih putova „Tematski putovi“
- Program poticaja ulaganjima u javnu turističku infrastrukturu u funkciji razvoja turizma na određenoj destinaciji - „Turizam kroz regije“
- Program poticajnih mjera za povećanje konkurentnosti turističkog tržišta
- Sufinanciranje turističkih projekata kojima su odobrena sredstva iz međunarodnih fondova
- Program poticaja za formiranje multisektorskih klastera za potrebe turizma
- Program poticaja manifestacijama i drugim promotivnim aktivnostima u funkciji razvoja turizma

Ministarstvo gospodarstva

- Različiti projekti poticanja obrtništva i poduzetništva, kao na primjer: zadružno poduzetništvo, jačanje konkurentnosti malog gospodarstva, inovacije i novi proizvodi, obrazovanje za poduzetništvo

Ministarstvo poljoprivrede

- Projekt „Za razvoj ruralnih krajeva“ (različiti programi potpore unutar ovog projekta): „Razvoj seoskog, lovnog i ribolovnog turizma“, pod nazivom „Poboljšanje turističke ponude na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima“

Brodsko-posavska županija također kroz nekolicinu programa potiče turistički razvoj ovoga područja. Najznačajniji je Program javnih potreba u kulturi Brodsko-posavske županije za koji su sredstva osigurana iz županijskog proračuna, a obuhvaća redovnu djelatnost ustanova kulture kojima je županija osnivač, programe strukovnih i drugih udruga u kulturi te umjetničkih organizacija, programe i manifestacije u književnoj, knjižničnoj i nakladničkoj djelatnosti, programe izdavanja knjiga i časopisa u kulturi, programe muzejsko-galerijske djelatnosti i programe restauriranja muzejske građe i sustavne zaštite fondova muzeja i galerija, projekte, akcije i manifestacije s područja kazališne, glazbene i plesne djelatnosti, programe izložbi i drugih manifestacija u likovnoj djelatnosti, programe i projekte u filmskoj i audio-viuzalnoj djelatnosti, programe poticanja i njegovanja tradicijske kulture, razvoja kulturno-umjetničkog amaterizma te manifestacija na području kulturno-umjetničkog amaterizma, programe urbane kulture i kulture mladih, programe rekonstrukcije, sanacije, adaptacije, investicijskog održavanja i opremanja objekata kulture od interesa za Brodsko-

posavsku županiju, programe međugradske, međužupanijske i međunarodne suradnje.

Općina Oriovac kao jedinica lokalne samouprave također određeni iznos proračunskih sredstava izdvaja za poticanje razvoja turizma putem promidžbe, unapređenja male turističke infrastrukture i sufinanciranja organizacije manifestacija i raznih događanja na području općine.

Najčešće se za realizaciju i organizaciju turističkih aktivnosti i stvaranja atrakcija u ruralnim područjima poseže za kreditnim sredstvima, bilo da ih subvencioniraju ministarstva, županije, lokalne samouprave, turističke zajednice ili pak komercijalne kreditne linije poslovnih banaka. Svakako je najbolje koristiti „najjeftinija“ kreditna sredstva (s manjom kamatom) te, ako postoje, ona koja su baš namijenjena za ruralni turizam.

Na tržištu postoje **kreditne linije HBOR - a koje isključivo potiču razvoj turizma.**¹⁸ Namjenjeni su prvenstveno za osnovna sredstva: osnivačka ulaganja, zemljište i građevinske objekte te opremu i uređaje, odnosno za investicijske projekte u turističkoj djelatnosti sa svrhom: povećanja kapaciteta smještaja, povećanja kategorizacije smještajnih kapaciteta, podizanja razine usluge, poticanja raznovrsnosti usluge i otklanjanja ratnih šteta. Subjektima zainteresiranim za ovakve kredite problem većinom predstavlja pisanje projekata i prikupljanje projektne dokumentacije.

Ulaganja je potrebno uskladiti s ukupnom koncepcijom razvoja ruralnog turizma, pa je tako poželjno, a uz pretpostavku daljnjeg intenzivnijeg razvoja turizma i isplativo, dugoročno investirati u obnovu starih kuća u skladu s izvornom, tradicijskom arhitekturom, obnovu starinskih gospodarskih objekata - štagalja, ambara te njihovu prenamjenu u ugostiteljske i smještajne objekte, te u kupnju, izgradnju, rekonstrukciju, adaptaciju, obnovu i modernizaciju smještajnih objekata. Također, Općina Oriovac bi se trebala zauzeti za eventualno omogućavanje refinanciranja postojećih kredita koji potpomažu razvoj turističke djelatnosti od strane HBOR.

Poslovne banke uključene u HBOR-ov Program kreditiranja turističkog sektora su: Banco Popolare Croatia d.d., Centar banka d.d., Erste & Steiermärkische bank d.d., Hrvatska poštanska banka d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Imex banka d.d., Istarska kreditna banka Umag d.d., Jadranska banka d.d., Kreditna banka Zagreb d.d., OTP banka Hrvatska d.d., Partner banka d.d., Podravska banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Slatinska banka d.d.,

¹⁸ Nove kreditne linije HBOR-a za turizam imaju rokove otplate do 17 godina, uključujući poček od četiri godine, a kamatne stope smanjene su na razinu od 1 do 3 posto. Također omogućeno je kreditiranje u kunama bez valutne klauzule. Najniži iznos kredita je 700.000,00 kn, a najviši iznos nije ograničen. Krediti se ugovaraju u kunama uz valutnu klauzulu, a za kredite odobrene od 1. travnja do kraja 2012. godine moguće je ugovaranje kredita u kunama bez valutne klauzule.

Societe Generale - Splitska banka d.d., Štedbanka d.d., Veneto banka d.d., Volksbank d.d. i Zagrebačka banka d.d.

Korisnici ovakvih mogu biti fizičke ili pravne osobe, registrirane ili sa prebivalištem na području Brodsko-posavske županije, a pri Uredu državne uprave registrirane za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u smještajnim objektima, odnosno upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstva.

Kreditna linija Ministarstva turizma „Razvoj turizma na selu“ vrlo je povoljna za investiranje u seoski turizam odnosno turistička seoska obiteljska gospodarstva u cijeloj Hrvatskoj, s obzirom da Ministarstvo turizma subvencionira 6% kamata.¹⁹

Ova linija strogo je namijenjena za stvaranje smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta za seoski turizam kao što je: obnova tradicijskih kuća s pripadajućim gospodarskim objektima, kušaonica, podrum; izgradnja novih, te dogradnja, nadogradnja, i adaptacija postojećih objekata, koji neće narušiti vrijednosti i nasljeđe hrvatske tradicijske arhitekture i života na selu; kupnja postojećih tradicijskih objekata i drugih nekretnina potrebnih za funkcioniranje seoskog turizma; opremanje objekata.

Kreditna linija je također namijenjena i za stvaranje uvjeta za dodatne sadržaje i atrakcije u seoskom turizmu kao što je: izgradnja, obnova i uređenje sportsko-rekreativnih i gospodarskih sadržaja (štale, gatori, ribnjaci, pješačke, biciklističke staze i dr.); obnova, izgradnja i opremanje objekata i radionica tradicijskih obrta; uređenje pripadajućeg okoliša; druge sadržaje koji nadopunjuju ukupnu ponudu seoskog turizma te kreiranje dodatnih sadržaja i atrakcija u seoskom turizmu.

Korisnici mogu biti fizičke osobe - početnici, i pravne osobe koje su upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Obveza je nakon investicije registrirati se kao seljačko domaćinstvo, sukladno Pravilniku o pružanju ugostiteljskih usluga na seljačkim domaćinstvima, ako takva registracija već ne postoji.

Osim spomenutih još je nekoliko kreditnih opcija, primjerice kreditna linija u suradnji s HAMAG-om namijenjena kreditno sposobnim malim poduzećima i obrtnicima koji posluju minimalno dvije, a iznimno jednu godinu, te kreditne linije iz ponude komercijalnih poslovnih banaka za koje je potrebno direktno pregovarati s ciljem investiranja u pojedinačna turistička seoska obiteljska gospodarstva.

¹⁹ Iznos kredita koji je moguće zatražiti je minimalno 10.000 €, a maksimalno 300.000 €, uz fiksnu kamatu od 2%. Rok otplate kredita je do 15 godina uz mogućnost počeka od 1 godine.

4.8. IMPLEMENTACIJA, UNAPREĐENJE I NADZOR STRATEGIJE

Strategija razvoja ruralnog turizma Općine Oriovac ključni je dokument koji inkorporira niz razvojnih aspekata općine koji se tiču turizma, ali i razvoja gospodarstva uopće. Izrada ovog dokumenta tek je prvi korak u poticanju turističkog razvoja na ovom još uvijek turistički nerazvijenom području. Ambiciozno postavljeni ciljevi koji pretpostavljaju izgradnju i unapređenje turističke infrastrukture, smještajnih kapaciteta, unapređenje ukupne turističke ponude i promocije, povećanje turističkog prometa, iziskuju puno truda i zalaganja kako bi se ostvarili, odnosno kako bi se uspješno implementirali. Kako je ovaj dokument dinamičnog karaktera, dakle podložan izmjenama i dopunama, vrlo je važno da se svi dionici uključuju u njegovu izgradnju i svojim ga prijedlozima dodatno usavršavaju. Nadzor i implementacija strategije povjerena je tijelima lokalne vlasti koji samim time preuzimaju veliku odgovornost, ne samo vezano uz provedbu osmišljenih aktivnosti nego i u osiguranju podrške od strane privatnih investitora i šire zajednice.

Kako se Općina Oriovac opredijelila za održivi razvoj turizma, sukladno tomu potrebno je odabrati osnovu za adekvatnu kontrolu provedbe Strategije. Slijedeći preporuke Europske komisije i Svjetske turističke organizacije (WTO) potrebno je redovno utvrđivati odstupanja te načiniti podlogu kojima je iste moguće otkloniti.

Općina Oriovac treba kontinuirano težiti uspostavljanju kvalitetnih turističkih proizvoda i usluga koji čine ukupnu turističku ponudu. Pri tome, osim izvršavanja Strategijom planiranih aktivnosti i podaktivnosti, pažnju treba obratiti i na zadovoljstvo turista, zadovoljstvo lokalnog stanovništva kao i na ukupan doprinos turizma regionalnom razvoju i lokalnoj ekonomiji.

4.8.1. IMPLEMENTACIJA

Implementacija Strategije razvoja ruralnog turizma Općine Oriovac predstavlja dugotrajan proces, za koji je predviđeno trajanje od četiri godine. Za uspješnu implementaciju strategije potrebno je uspostaviti institucionalnu strukturu sukladno predviđenim aktivnostima, odnosno, uspostaviti radno tijelo za provedbu Strategije razvoja ruralnog turizma Općine Oriovac te imenovati koordinatora za provedbu koji bi se posvetili izradi dinamičkog plana provedbe uz izvještavanje nadležnih o dinamici i uspješnosti provedbe. Pojedine predložene aktivnosti biti će potrebno provoditi ne samo na lokalnoj, nego i na regionalnoj i nacionalnoj razini. Stoga će biti potrebno da imenovano radno tijelo ostvari suradnju sa susjednim općinama Općine Oriovac odnosno s Brodsko-posavskom županijom kako bi projekti širih razmjera (koji prelaze granice Općine Oriovac) bili ostvarivi.

4.8.2. UNAPREĐENJE I NADZOR

Strategija razvoja turizma Općine Oriovac predstavlja dinamički dokument koji se na godišnjoj bazi ažurira sukladno potrebama i novonastalim okolnostima. Stoga je vrlo važno da se svi relevantni dionici u razvojnim potrebama u turizmu na području općine, odnosno cjelokupna zajednica Općine Oriovac, uključe u nadopunjavanje ciljeva i mjera definiranih ovom strategijom.

Također, nužno je osigurati nadzor implementacije Strategije razvoja ruralnog turizma Općine Oriovac kako bi se omogućio pravilan vremenski slijed realizacije. Nadzor (monitoring) podrazumijeva proces kontinuiranog praćenja, analiziranja i sumiranja rezultata provedbe ove Strategije, kao i redovno izvještavanje nadležnih o dinamici i uspješnosti provedbe.